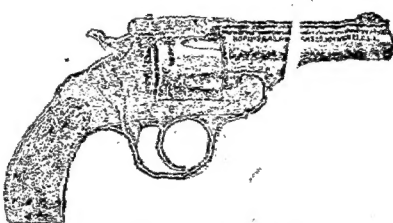

Vol. 9. } చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 28-వ తేదీ శనివారము { No. 174
 సంపుటము ౯ } దుండు భిక్షా ముఖం పత్రికము, కాత్తిమాన శుద్ధ అష్టమి ౮. { సంచిక ౧౭౪

హనుమాన్ బోధకు నబ్బి చర్చవ్యాధులను అత్యాశ్చర్యకరముగా
కుదుర్చును. ఎన్. రంగనాథశాస్త్రి ఆంధ్రబ్రహ్మచారి, మద్రాసు (1725)

చిన్నది. కేబుల్ పట్టుకోగలిగింది. కూడ చాలామంది.

య. వి. రామానుజంశెట్టి అందు కంటేని, నం. ౧౨, బ్రాహ్మ, వ్య. దాసు.

ఈ పుస్తకమునందు అతిసుందర
మైన 115 చిత్రము లున్నవి. } శ్రీవాల్మీకి రామాయణము అంధ్రవచనము.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు: ౯ భాగములు ప్రకటనమున కొనుపవారికి

సంపూర్ణము 3 సంపుటములు: బాల, అయోధ్యాకాండములు- ౧ సంపుటము.

ఆరణ్య, కిష్కి-ంధా, సునర కాండములు- ౧ సంపుటము.

యుద్ధకాండము-మూడుభాగములు, ౧ సంపుటము

శ్రీ రామకాలనిరయము

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అందు కో., ఆనందము, దక్షిణాయము, మదరాసు.

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

ఇదియొక గొప్పవాడి గ్రంథము. ఇది పూర్వకాలమున జనాదులచేత వ్రాయబడినది. మనభక్తులందఱును నిర్మించిన శ్రీ
మానవయొక్క జాతకము వానియొక్కజననం లగాదులకు లయ్యుగాదును అభిరుచును నాచును సహజములన్నియు లక్షాన
గ్రముగా సంస్కృత్యోక్త పూర్వకముగా వ్రాయబడినవి. లక్షలకొలది జాతకపుక్తములను నీ గ్రంథమున కేదగ్రంథముల ననుసరించి
ప్రతిమనుషునియొక్క జాతకపుమయమును అత్యగ్భుతముగా వ్రాయబడినవి. జన్మ మెల్ల రం- తారము, కనకాలపుడియలు, జాతక
చక్రము (కుండలి) యొక్క నరలు. ఇది మాకు వాసిపంపియెడల దాని జాతకచక్రము నెడల దానిచక్రము ననుసరించి
గాయబడిన ఫలములును వ్రాసి ని. పి. గా పంపెదము. జాతకచక్రము కైవసొందకు
లికత్యోగములయొక్క పకలుకాయుట 1-0-0 స్తోత్రములు శైవాకునామస్తోత్రముతో వ్రాయబడుట 1-0-0
మొత్తం రు 8 లు నున్నది. పి. భిన్నులు 0-4-0 అగును. స్తోత్రములకు అర్చనలు ఆవశ్యమందేనివారికి రు 2 లు మౌక్రము
గును. కావలసినవారికి వి. పి. గా పంపెదము.

ఆత్మ, మెకటూషాస్త్రి, గోపాలపులం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ స్వామి అన్న నన్ను వారిచే వ కటించబడిన

భాస్కరరావుయ్యనం రూ 4-0-0

ఎ. కృష్ణన్ స్టేటి ఆన్ కంపెని వారిచే విక్రయంపడుతున్నది.

నం. 286, అచ్చు చిత్రింపు, మైసూరు, మదరాసు.

కాటలాగు ఉచితము.

తేనీచో ఒకసారి మా ప్రదర్శనశాలకు దయ
చేయును, సవరణ బుగారు గజల అడ్డిగలు, వడ్డ్య
ణము, నాగవత్తులు, కంబెలు అడ్డిగలు, మొల
త్రాడు, గడియారము గొలుసు చేతిరెట్టలు, యిది
యవి అననల ఎట్టి భకమైనను వారి వారి కోరిక
ప్రకారము తయారుచేసి సకాలములో యివ్వ
బడును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గుడుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,
నకలువర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

180 పు సకము దాచితము

ఆర్యోన్మయును శాశ్వతమఖమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది.

అంతా పాపములు పుష్కలము అంతా పాపములు పుష్కలము
అంతా పాపములు పుష్కలము అంతా పాపములు పుష్కలము
అంతా పాపములు పుష్కలము అంతా పాపములు పుష్కలము

ఈ పుస్తకము ఇలాముగా నిర్మించబడినది.

పాపము నొకరియను మేము భరించి పంపెదము.

అ. పి. (29) మణిశంకర్ గోవిందన్.

అతంక శ్రీ గృహ దేవ ధార పురూ.

26. ప్రాద్యే, మృదాసు

ಶ್ರೀ ಪಂಚಲಾಘವ ಮಹಾಕವಿ

ಪ್ರಕಾಶನ

శ్రీరాజ్య తపస్సాచారములు

(521.18 5) 0.14.0.

పండిత భీమన మోహన మూర్త్యు

గారి జీవితము, పరిణామము లన్నియు

1881. 1. 3. 5. 0-4-0.

சாதித் தாழ்வுகூறியவர்களை

209. 1876-77

మద్రాసు ట్యూటోరియల్ కళాశాల

నెం. 84, ఆర్కే నియన్ పీథి, జార్జిటౌను, మద్రాసు.

గడచిన సెప్టెంబరు మాసములో జరిగిన కరీకుల ఫలితము

వర్తమాన సంఖ్య

కడతేనవారి సంఖ్య

21

వి. పి.

16

64

ఇంటర్మీడియేట్

42

మా కళాశాలలో లాజిక్ తరగతి ప్రత్యేక ప్రశంసార్హము. కేమ్బ్రిడ్జి సీనియర్ సెక్షన్ మంధిసిటిలో నున్నది. శ్రీ విద్యార్థి నలుకూడ చేర్చుకొనబడుదురు.

ఇంటర్మీడియేట్ బి. ఏ. తరగతుల విద్యార్థులు ఆంగ్ల భాషలో తరఫీతు చేయబడుదురు.

ప్రాసెస్ చేసిన కావలసినవారు ఒక అణాబిల్లు ఈ దిగువదిరునామాకు పంపవలెను.

M. E. RANGACHARY, Secretary.

స్వేచ్ఛ గానుండి

గడించుడు!

గడించుడు!!

గడించుడు!!!

మా నిట్టింగు మెషిన్లలో నోకదానిని వాడుదు. ఎవరైనా వానిలో అతిసులభముగా పనిచేయవచ్చును.

మీరు రోజు 1 కి రూ 3 లు మొదలు రూ 80 లు వరకు గడించగలరు. అనుభవ మనసరము లేదు.

ఉపయోగించుచున్న ఉచితముగా చేర్చబడును.

మీరు తయారుచేయుచున్న సామానులు మీరుగాను మేము విక్రయించుము.

సంపాదక మేము పూచీచేయవచ్చుము. బనీనులు తయారుచేయు మెషిన్ 1 కి ధర రూ. 2500. దీనివలన

దినము 1 కి రూ. 16 డెజనుల బనీనులను తయారుచేయుటకు పీలుగానుండును.

"బి" టైపు బనీను మెషిన్ 1 కి ధర రూ 4700. దీనివలన దినము 1 కి 27 డెజనుల బనీనులుచేయ పీలుగానుండును.

ఆటోగ్రాఫింగు మెషిన్ 1 కి ధర రూ. 320.

ఇవిగాక ఎక్సప్రెస్, సామానులు కొడుకులో చిత్రపుస్తకము సామానులు, హెమిస్టీచ్ బాలింగు,

లికింగు మెషిన్లు, స్పరామునకు, కర్మాగారమునకు కావలసిన అన్నిరకముల మెషిన్ల నిట్టింగునూలు, నూదులు,

పరికరములు, కేజ్ మెషిన్లు, వగ్గములు, బాచిస్లు, వటుల్స్, స్టేషియరీ, హోస్టెరి, ఇనుపసామానులు, కమికల్లు

మొదలగునవి కలవు.

హామర్స్, బ్రిష్, స్క్రిప్, లాంజు, ఫిలడెల్ఫియా మాంఫెస్టు, లండన్, న్యూకాజిల్ మొదలగునాగాల

నుండి కొని, ఎగువతిచేయుట, దిగువతిచేయుట విజంటున్నాడు.

ప్రపంచమునందున్నట్టి వ్యాపారసంబంధము గల ప్రతిముఖ్యపాఠశాలలోనూ మాకు ఉత్తరప్రభుత్వ తరములు గలవు.

వివరములకు ఒక అణాబిల్లు పంపగోరెదము.

Asiatic Knitting Corporation, 27, Dhurrumtolla Street, Calcutta.

The Asiatic Knitting Commercial Corporation. 303, Hornby Road, Fort, Bombay.

The Asiatic Knitting Commercial Industrial, Karachi.

మంచు!

మంచు!!

మంచు!!!

కప్పుకొనుటకు శాలువలు

స్వదేశి!

స్వదేశి!

స్వదేశి!!!

హిందూ దేశములో తయారుచేయబడినవి. ఎరుపు, ఆరంజి, స్పైస్, బూడిదె, మొదలగు రంగులలో గలవు.

నిడివి 6 మూరలు మెడల్పు 3 మూరలు 1 కి ధర రూ 7—8—0

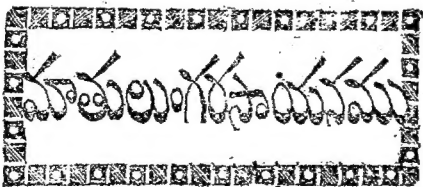
ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

S. Rama Aiyer.

O. No 238 Calcutta.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

గర్భిణీ స్త్రీలకు

సంజీవని

గర్భిణీ స్త్రీలకు, పాంతులు, పెక్కులు, బలహీనత, సోమదీనము, అజీర్ణము, తలనొప్పి, చిక్కెపోవుట ఎడమప్రక్కనుండి బాధించుట, హృదయము కొట్టుకునుట, చెక్కులు, కండ్లలోనికి పోవుట అన్నియు మాయము చేయును. శ్రీ బుగర్బము భరించని మొదలకొని ప్రపంచవ్యాప్త విడువక సేవించి ఎట్టిబాధయు లేక సుఖప్రసవము చేయవచ్చు. వెల బుడ్డి 1 కి రూ 1-12-0

పొంగింగు పోగుఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.

తంజావూరు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

ఆయుర్వేదాశ్రమం

పం. పో. మదరాస్

41, ఆచారప్పగూడి, జి. టి., మదరాస్.

అతిమూల్యవ్యాధి ఏస్థితిలో నున్నను

డయబిస్

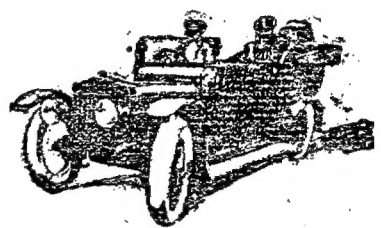
మిక్కిలి పనికి వచ్చునది.

అతిమూల్యము ఎంతకాలమునుండి యుండి నను, ఈకయబిస్ బోగొట్టును. నెడనె గొప్పవైద్యులచేతను పొగడబడుచున్నట్టియు, అనాత్మికసిద్ధముగ నీదేశమునందు దొరకుచుండెడి యముఖ్యములైనట్టియు, స్వచ్ఛము లైనట్టియు మూలకలతోను, దినుసులతోను వైద్యశాస్త్రపు సారముగ చేసిక బడినది. దీనిని కొంచెము ముఖయోగించిన మూలమునకు నెడలు పర్యాయములసంఖ్య తగ్గును. మూత్రములోని తీక్ష్ణ పరిమాణమును తగ్గించును. ఈమందునే మరెకొంతకాలము తీసికొనుచుండిన, మంచియారోగ్యము కలుగును. సీసా రు 4-8-0.

శ్రీకృష్ణన్ బ్రదర్స్,

323, తంబుశెట్టిపీథి, మదరాసు.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేటు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస్ దొరకును. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 1004, Kilpauk Madras.

కుష్టు, బొల్లి, క్షయ, హఠుమే

హము, పురాణ సవాయి, సెగే,

మూర్ఖ, వెర్రి, మూలకంఖ, స్త్రీ

రోగము పక్షవాతము మొదలగు

నవి పూచీవైని కుదర్చబడును

గుణమిచ్చిన మీదట నొమ్మిచ్చుట.

అపురూపములగు ఓషధుల మహాత్మ్యముల పర్యవేక్షణలోను కొడులు వగైరాలకే తెలియును. వారల వాటిని వాడదున్నాడు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని ఆహారములతోలానై కేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాడు.

మాదగరనుండి బోవధము సేవించు రోగులు వారి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవైని సామ్యజ్యమువచ్చున అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదరచునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యమియు నియ్యనవసరములేదు. ఉత్తర ప్రభుత్వ తరములకు సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివానికి బోవధములు వి. పి. గా పంపబడును. (3222)

వి. ఎమ్. రాజా

డిప్టామెంటులకాలయము పీఠ వ్యాఖ్యమునకును విజయనగరం. ఆయుర్వేదవైద్యుడు

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2116089) ఈ అభ్యుదయములో అర్హులైన, అంధులకు దృష్టికా ద్రవ్యమును ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, పంజాబీ భారత వైద్యము, యాత్రములు, అమెరికా వారి చీట్ల పేజీ ఈమెలు విచిత్రవిచిత్రవిధములు గలవు. ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలముచేయుట, మామిడిచెట్టును తగ్గించుట, తీసుకోని సమాధియగుట, కళామునీని తగ్గించుట మొదలగునవి ధూమపాన సేవముచేయున గాలిలో మహాత్మ్యము సారాభావముగా నిలుపు మొదలగు విచిత్రములు ఆ సేవము వల్లగుట. ఈ పాత్రులు తెలగుభాషలో అతి సులభమైన వైద్యమును ఇచ్చుచు యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్తముగాను, ఉచితముగ అర్హులగు గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివలన మా ముఖ్య ధ్యేయము. పి. ఆర్. జనార్దననాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరు.

1923 సం॥రం
క్యాండ్రు

ప్రపంచములోనుండు నాయకులపటములు

1923 సం॥రం
క్యాండ్రు

1923 సం॥ రం క్యాండ్రులో ముద్రింపబడియున్నవి.

878

అంగ్లో-కాక్ స్టాంప్ సెల్ నుండి ప్రత్యేకముగా కొన్ని ఫోటోలు మాకు వచ్చినవి. వాటిని 1923 సం॥రం క్యాండ్రులలో ముద్రించి ముద్రాపటములను సేచియొనగాము. ఈవిధమున ప్రపంచమునందున్న ప్రఖ్యాత నాయకుల పటములు గానవచ్చును.

ఖిలాఫత్ క్యాండ్రు

ప్రతి నెల రూ 0-12-0

ఇది 30" X 20" అంగుళముల నిడివి, వెడల్పుగల దశసరి అక్షరకాగితముపై పరిమిత స్థానములలో ముద్రించబడియున్నది.

పరిశ్రమలో ప్రస్తుత కుర్కీ నల్లనూరి ఫోటో ముద్రించబడియున్నది. అతనిచుట్టును ఉస్మానియా రాజవంశమునకు చేరిన 35 భిల్లాల ఫోటోలను అతని చిత్రముగా ఆచర్యపడి యున్నది. నిజముగా మిథు ఖిలాఫత్ విషయములను, ఇస్లాంరాష్ట్రమును స్థాపించిన వారయినను ప్రేమయున్నచో, ఒకవేలని తెప్పించుకొని మియెదుట నుంచుకొనును.

అంగ్లోరా క్యాండ్రు

ప్రతి భర్త రూ 0-12-0

30" X 20" అంగుళముల నిడివి, వెడల్పు పైభాగల దశసరి అక్షరకాగితముపై పరిమిత స్థానములలో ముద్రించబడియున్నది. మధ్యలో గాజి ముస్తాఫా కమల్ పాషా గారి ఫోటో ప్రస్తుతమున్న ప్రకారమే ముద్రించబడియున్నది. చుట్టూ ప్రాణముగల వానివలెనే యుండును. అతనిచుట్టును రంజిపాషా, ఇస్మైల్ పాషా, అబ్దుల్ హాజిద్ ఖాన్ యువరాజు, యూసఫ్ కామల్ జే, హాలిరాహ్ మామ్ మన్సుగువారి ఫోటోలు ముద్రించబడియున్నది. చాలించుకొనిన అంగ్లోరాసభవారి బ్రాహ్మకూడ ఉన్నది. ఇవన్నియుగాక కాక్ స్టాంప్ సెల్, స్క్రీన్, మెక్సా-సెంటు సిఫియామున్నగు కట్టణముల ఫోటోలను ఉన్నవి. ఇవి మిక్కిలి అద్భుతమైన క్యాండ్రు. ఇట్టి ఫోటోలు ఇదివరకెన్నడు హిందూదేశములో చూడబడినవి.

నేషనల్ క్యాండ్రు

కాగితము, పైభాగములనుగానె యుండును. దాదాపుగా నూరుగురు హిందూ దేశీయనాయకుల ఫోటోలు అందులోగలవు.

ప్రతి 1 కి భర్త రూ 0-12-0 3 కాపీలు ఒకసారి తెప్పించుకొనివారికి భర్త రూ 2-0-0 ఒక డబ్బన్ నెల రూ 8-8-0 100 కి భర్త రూ 70-0-0

నూరు క్యాండ్రులకు లేక అంతవఱకు ఒకసారి తెప్పించుకొనివారికి విలసము అయిలో ఉచితముగా అచ్చుపేసి పంపబడును. ఇచ్చియు గాక ఆసక్తిగలవల క్యాండ్రులనుగాక మావద్దనున్నది. ముస్తాఫా కామల్ పాషాగారి ఫోటో అనేక యూనిఫారములలోయున్నది. పూర్తి స్టేట్ 1 కి భర్త రూ 5 ల మాత్రమే. మీ చేదలను రిజిస్టరు చేయించుకొనడు.

అన్ని కాగితాలలో విజిల్లు కావలెను. కమిషన్ ధారణముగా యిచ్చబడును.

The National Photo Bureau, Royapettah, Madras. ది నేషనల్ ఫోటో బీరో, రాయపేట, మద్రాసు.

శ్రీ శానవైరాగ్యము

తంగిరాల జగన్నాథశర్మగారు కాకినాడ.

కాకినాడపురమున స్థాపితమై ప్రస్తుతము శ్రీశైలాపుర మహారాజావారియాశ్రమము మొదలయిన నాంధ్రసేనాసంఘ మనునామమున నెలకొనిన నాటకసమాజమువారు 1920 సం॥రం డిసెంబరు 7 తేదీనీ కిరీతేషులయిన శతావధానము (ప్రహ్లాద శ్రీ వివాకర్ణ తిలకపత్రికాశ్రీ) గారియొడ వారి కుటుంబమునెడల దురుజుల సానుభూతిని వెల్లడించుటగాను, శ్రీశాస్త్రిగారి చే రచియింపబడిన పాండవోద్గోష మనునాటక మాడి, యా నాటకమునకువచ్చు ధనము దత్తతీసుకుల కిచ్చెదమని వాగ్దాన మిచ్చి యానాటక మందలి వర్ణించి యావసరమట్టియు పజల మార్చి, 1921 సం॥రం మార్చి 22 తేదీన హరిశ్చంద్రనాటక మొన (పదర్పించి, యా సంఘమువారే చేతవైయకొని, శ్రీశాస్త్రిగారిభార్యగారు ను టిక్కెట్లు విక్రయించి తెచ్చిన రూ 27-0-0 లు మాత్రము దయచేసివారు. కిక్కిన ధనమి యకపోతట వ్యాజ్యముకాదని కొండకు వెద్దవనమృత చెప్పగా జరిగినదేవో జరిగింది. ఈ విధమున 116 లు యిచ్చెదమని సంఘమువారు మిటిగుజేసి తీర్చుకొనించిరి. కాని నేటికలకా పనిమాత్రము జరిగియుండలేదు. సంఘమునకు ధనము లేక కాదు. వారు నాటకము లాడక గాదు. ఇచ్చినవాగ్దానము మరచియును గాదు, కారణమేమో దురూహ్యము. శ్రీశాస్త్రిగారి కుటుంబ మున కిప్పుడు వారినిచ్చిన యధికారమేమియును లేదు. కాని తక్కువకుటుంబమున కాశీగల్పించి లేనిపోని మనోవేదనను గలిగించి యారితిగా తమ సానుభూతిని వెల్లడించిరి. అదిసముననున్న నేటిమి యాదినముననుండునా? శ్రీశాస్త్రిగారు చూడవచ్చిరా? ఇంకటిప్పుడమున సీపాటికార్యము సాగించునంతటి యుత్తమ శిలురుగూడ లేరాయను సందియము గల్గుచున్నది. వాగ్దానములు గులభముగా జేయుటయేకాని నెరవేర్చుకొనట కష్టముగాదా? శ్రీశానవైరాగ్యమున కెంతకంటె దృష్టాంతము వేరొందు చెప్పవలయునా?

వైశ్యధర్మప్రకాశిక

మూడవతూరి ముద్రితము. నెల రూ 3-0-0.

ఈ గ్రంథము హిందువులెల్లరకు ముఖ్యముగ ద్వైజాలకు అందు ప్రాచుర్యము అత్యంతోపకరమైనది. ఇందు అనేకధర్మములు వివరింపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమత్కృష్ణకావ్యమును గుర్తిస్తూ హిందూసామయజ్ఞాలవారి జీవితచరిత్ర ప్రస్తుతము గుర్తుచేయుచున్నది. మరియు శ్రీ సోమయాజులవారిచే ప్రకటింపబడిన అన్ని గ్రంథములనుగలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్యముగా ఈ వైశ్యధర్మప్రకాశిక ప్రతిపై స్థితియింటి నుండదగినది. గ్రంథముల జాబితా (కంటాలగు) కోడవారు ఆర్థవాచిటిని బంపిన బడయగలరు.

చినుకుర్తి బసవయ్య
గుంటూరు

మధురభారతి

సంపాదకుడు-శ్రీమాన్ విద్వాన్ జి. టి.

శ్రీమాచారిగారు

ఇదియొక మాసపత్రిక. మొదటిసంచిక ఆశ్వయుజ మాసమున వెలువడి నేడే మార్కెట్లయందు నలంకరించినది. కృతిజ్ఞతతో సంపాదించింది. స్థలము తెలలి సంచక్రము చందా రూ. 0-0-0. ఈ సంపాదకుడు చక్కని కవిత్వములను వ్యాసములుగలవు. బ్రహ్మశ్రీ వ్యాకరణాచార్య వారి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి, శతావధాన చల్లా పిచ్చయ్య శాస్త్రి, శ్రీమాన్ మేడేపల్లి వేంకటేశ్వరాచార్యులు, వివాన్ నాగలింగం వేంకటేశ్వర్లు, కొండేపల్లి వీరభద్రాచార్యులు, వాసిరెడ్డి వేంకటసుబ్బయ్యగారు ప్రాసిన వ్యాసము లిందుగలవు. ఇయ్యది అంధ్రమహాజనల అందరినకు పాత్రమై ఆలరారుగాక.

ప్రభుత్వమువారు సరకులగునుటలో

చేపాతము జూపించుట

భారతీయ వర్తకసంఘమువారు రాక్షేపించుట

బాంబయిలో నున్న భారతీయ వర్తకసంఘ కార్యదర్శి బాంబాయి ప్రభుత్వమువారి కిట్టివాసిరి. "ప్రభుత్వవిరోధులందఱుండి కరకుల కొనకూడదను. ప్రభుత్వనియమ మపార్థజనకమై యున్నది. దీనినిబట్టి ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలము అగు రాజకీయాభిప్రాయములు, కలవారి వద్దనుండి కొనకగదని యర్థమగుచున్నది. సర్కారివారియనుగ్రహము బట్టియే సరకుల గొనట సంభవించును. వస్తువుల శ్రేయస్సు గమనించికొనట యుండదు. ప్రభుత్వమువారు రాజకీయములగు నుద్దేశములతోడనే వర్తకసంబంధములగు నియమముల వాటింపక పక్షపాతముతో సరకులగునుట తటస్థమను. ఇది లేకలము నష్టదాయకము"

శబ్దకౌముది

జేబులో నిమగ్నమై చిన్ననిఘంటు ప్రతి 1-కి రూ 0-0-0 కావగలదు - తియ్యనివను. కొత్తది ప్రతి 1-కి,, 0-0-0 రంగరామవిజయము ,, ,, ప్రతి 1-కి,, 0-0-0 వీనికి తపాలా ఖర్చు నేలు. కలయవారలు:- యస్. రంగాచార్యులు, మాంబళము - సైదాపేట అని ప్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

గంధర్వకళ

వీర్యవృద్ధికి వేరు పొందినది

ఇది గంధర్వలచే కవివ్రాసబడినది. గంధర్వలచే వాడే బడినది. గంధర్వలచే మాంబళ కనుగొనబడినది. కాభువనే దీనికి గంధర్వకళ అని పేరు. అమోఘము. గుంటి దివముల మందు. ధన 4-0-0 లు మాత్రమే. గంధర్వపార్శ్వనీ, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

పంజాబుముగ్ధునిసితత్ అమెంట్ మెంటుబిల్లు

1911 సం॥పు పంజాబు ముగ్ధునిసితత్ చట్టములో చాల సవరణలు కావించబడుట. శ్రీమన్మోన్ సింగ్ సంఘసభ్యుడును తండ్రిగారును కలెక్టరును పూర్వము కాననభలగభివలె సార్వభౌముని యొడ విక్యాసము తెల్పుచు ప్రమాణముచేయవలెను. ఆట్లు ప్రమాణముచేయని సభ్యుడు తన స్థానమును గోల్పెనును. అత డెన్నికలద్వారావచ్చినసభ్యుడైనచో ఎన్నికలలో నరిగెతరువాత నెక్స్ట్ వోట్లు వచ్చినయెడల స్థానమున కర్హుడగును. ఎన్నికలు జరుగకుండనే సభ్యులవచ్చి యుండినచో కొత్త ఎన్నికలు జరుగవలెను. నియమితసభ్యుడు ప్రమాణముజేయ నిరాకరించినచో వేరొకని ని ప్రభుత్వము వారు నియమింతురు. ప్రమాణము జేయ నిరాకరించినయెడల తిరిగి 4 సంవత్సరములవరకు ఎన్నికొనబడుటగాని నియమింపబడుటగాని యనర్హుడగును.

తిలక్ గ్రంథాలయము-తెనాలి

ఈసంవత్సరపు దీపావళిసూక్ష్మ పెద్దబహుమితదాదావురు. 100 లవరకుచేయకొన్నది. వెతుకటలె గాక ఈసంవత్సరపు కనుగొన్న తిలక్ గ్రంథాలయమునకు సగమున్న ఈ పెట్ట ఖములోని కాతీయనిద్యాలయమునకు సగమున్న తీసికొననట్లుగా యేర్పాటు జరిగినది. వ్యవసాయముకూడ నట్లేజరిగినది. ఈ సంవత్సరములో నేను తిలక్ గ్రంథాలయము తరఫున, చందాల నిచ్చినవారికిని, వానయనక, యిల్లులిరిగినవారులచేసినస్వచ్ఛంద సేవకులను వందనములర్పించువాను. గ్రంథాలయభివృద్ధికి భగవంతుడు తోడ్పడుగాక.

దోనేపూడి కామేశ్వరరావు

కార్యదర్శి.

పోడూరు

మా గ్రామకాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులలో నొకరును, భిక్షుప్రచారమును గూర్చియు కాంతివైశ్యమును నెల కొలుపుటగుర్చియు విశేషముగ కృషినికొనవారును (తనా సేవకులును, ఉత్సాహవంతులు సగుప్రయత్న రుద్రరాజు నూర పరాజుగారు ఈనెల 22 వతేదీన అకాలమరణమునకు లోనైనందులకు చింతిల్లుచు వారికుటుంబమునకు సానుభూతిని దెలియజేయునిమిత్తము మా గ్రామమున 25 వతేదీన బహిరంగ సభ కావించబడినది-పోడూరు పేర్రాజు

హిందీ-తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు

వీలయిన సులభ శియినిని ప్రాయబడినది.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రత్రికా కార్యాలయము

తపాలచెట్ట 212, మద్రాసు.

ఇందువలన సకలమయినవారికి
తెలియజేయున దేవునగా

చెన్నుపట్నం పెద్దిశాయనిపేట గోవిందప్ప శాయని
 వీధి డోర్ నెంబరు 174 ఇంటిలో యానాటి పోలారెడ్డి కం
 పెని తోట రంగయ్యశాయని, మంజులూరు కృష్ణస్వామి కట్టి
 వీరదవోలు గురుబ్రాహ్మణగార్లు, పేర్లతోనన్న జరిగించబడిన
 బియ్యపువ్యాపారములు నిలుపుదల చేయబడి కంపెనీలు రద్దు
 పర్చబడినవి గనుక యీకంపెనీలకు లోకులు యెవరుమాడా
 ఆహ్వానం యియ్యకూడదు. అట్లయిచ్చినందుడల ఆలాటివాక్
 లకు యానాటి పోలారెడ్డిగారు యెంతమాత్రము జవాబుదా
 రుకావలదని తెలుపుకోవలసివచ్చింది.

కృష్ణా జిల్లా ఫిరుకం తాలూకా మండలపుర్రామ
కాపరము లాండులార్డు నఁబూరి రామరాజు తన తాలూకా
మదరాసు కరెన్సీనోటు B. E. 47729 రు ది. 18 సెప్టెంబరు
1918 నుం లేదీగల రు 100-0-0 నూన్ రూపాయలు విలువగల
5 నోటు యొకటి సగము ముక్క పోయినదిగాన దొరికినవారు
వెంటనే తీసుకువచ్చి సడరు రామరాజు గారికి యిచ్చిన యెడల
రు 5-0-0 అయిదు రూపాయలు బహుమతిగా యియ్యబడున.

సెకండు హాండు 60 లి. హెచ్ మవరుగల సక నో
గానంబి నొకటి క్రాత్ ఛార్జోల్ ప్లాన్తో సహా ధర్మ
2500.

ఒక సెకండువండు 22 బి. హెచ్. పవర్లల హరన్ను
బ్రెస్టాండర్ల టైప్ ఆయిల్ ఎంజినుతో సహా ధర రు 5000
పై రెండు ఎంజినులు పనిచేయు వస్తుడు మా కర్పాగారమువద్ద
చూడవచ్చును. (971)

Massey & Co. Ltd.,
Post Box No. 55, Madras.

నాటి ను

అమరావతి గ్రామములోనున్న శ్రీ సత్యనారాయణ జిన్ ప్యాక్షరీ నవంబరు 2-వ తేదిన గుంటూరు గ్రామములో సాదాగర్ ఆబ్దుల్ బుల్లిలుసాహేబు గారి కోర్టువద్ద పగలు పేలం వేయబడును. కావలసిన వారు వచ్చి పాటక్జిట్టుకోవలసివచ్చింది. వివరములు కనుగొన దలచినవారు సాదాగర్ ఆబ్దుల్ బుల్లిలు సాహేబుగారి కోర్టువద్ద కనుక్కోవచ్చును.

(378) కౌపరకోటయ్య
సోదాగర్ ఆబ్దుల్ బుల్లీబసాహెబు నగయరా

॥ श्री गुरुः ॥

Sc 476/1922

వాది చిన్నం నారాయణమిది సాక్షి వేమూరు.
 శ్రుతివాది కట్టుపెల్లి వీరయ సాక్షి వేమూరు.
 వాదికి శ్రుతివాది 7-8-1919 తేదీన ప్రానియచ్చిన
 ప్రానోటును బట్టి సదరు నెంబరున రు 19-5-9 ల్లో చేసిన
 గావా ది 6-11-22 తేదీకి వాయిదా చేయబడినది గనుక ఆ
 తేదీన అప్పు యెడల ఆనోటు గుండా 11 గంటలకు గడుతొట్టు
 వారియెడట నాబయి తెలియజేసికోనిన యెడల శ్రుతివాదిని
 యప్పుపాల్చి చేసి దీక్షి యున్నామను.

(377) కో. వెంకటపంతులు,
వాడికోట 26-10-1922.

తామర తెలిమి

తొమర, తీట్ల, మొరల మొదలగు పోటక పంటలును
కామర, తీట్ల, గజ్జిక పంటల దట్ట 150 0000 మౌలము.
అనేక మేండ్లనుండి రుణము తామర, కాలు గుడ్ల పంటలు
రావినతోడనే తొయినవని తెలుసుచు మాకు వ్రాసియున్నది.

అన్యతాంజనం దీప్తిః,

జిల్లా కార్యదర్శకుల సలహాను పరిగణించి 12 గ్రామీణ సమాజీక
మార్గ మార్పిడి కార్యక్రమాలకు ప్రోత్సాహము 4 లేదా జిల్లా కార్యదర్శకు
ము కార్యాలయముననే జరుగును.

బెంగాల్‌లో వనదలు

బాధితులకు సహాయ మొసగబడుట

ఉత్తర బంగాళా దేశమున వజ్రదలవే బాధితులైనవారికి ప్రభుత్వముచేయును, బాగుగ చూడక సంఘములను సహజమువలెను చూచుచున్నది. వర్ పీ. వీ. లేనా రథ్యతులుగ నున్న ప్రజలు సహజ సంఘము లభ్యర్థితులగును పనిజేయుచున్నది. ఇంకెవరకు సంఘమునాడు మొలైముదావ 17వ వేల స్వాధీన పోగు చేసిరి. సక వేయవలెనును నిమగ్నమును 60000 బల్బులును కూడ ప్రోగుచేయబడెను. కలెక్టరా వసూల్యుదీయ వర్కలు 7682 రూలును, ఫ్రాన్సు వేరెన్సుగారు చూస్తురు గిబాన్సుగారు 500 రూలులను సంఘమున కిచ్చిరి.

దేశీయ వార్తలు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

ప్రభుత్వ ప్రకటనము - మహాత్ముల తీర్మానములు

దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారు

లాహోరులో జమీరంగ సభ - పంజాబు వారికి దాసుగారి సందేశము

గాంధీ మహాత్ముడు - ఏను క్రిస్తు

ఒక అమెరికా దేశపు నాగిమణి లేఖ

ఆలీసోదరుల శిక్షాదినము

నవంబరు 1 వ తేదీని దేశమునం ధంతటను జరుపదగను

చౌరీ చౌరా కేసు

ప్రభుత్వమువారు స్టేషనులకు 30000 రూపాయలు వ్యయపరుచుట

అకాలీల సత్యాగ్రహము

ఉదాసీనుహంతు మండలి

క్రొత్తగురుద్యోగముల వట్టును అకాలీల కనుకూలముగా నున్నదిగాన దాని నామోదించుచున్నామని అమాయకులైన సిక్కులను గురుద్యారాసంఘమువారు చెప్పినట్లు ప్రకటించుచున్నట్లు దుర్మార్గులు చేయుచున్నట్లు ఆశ్చర్యము. ఈవివాదమును పరిష్కరించుట కొక సంఘమును నియమింపవలెను. ఆసంఘమున ఏమి గురుసభ్యులు ఉండవలెను. వారిలో యిద్దరు గురుద్యారాసంఘము ప్రతినిధులు యిద్దరు నామధారాల ప్రతినిధులు యిద్దరు ఉదాసీల ప్రతినిధులు ఉండవలెను. ఆగభవ గాంధీ మహాత్ముడవ్యక్తుల వహింపవలెను. వారిపరిష్కారము ప్రకారము నడచుకొందు మని అన్ని కక్షలవారును మొదట సంగీకరింపవలెను. దీనిని ప్రజల అమోదించవలెను. దీనికి ప్రబంధక సంఘమువారు ప్రత్యుత్తరమియవలెనని మహాత్ముల సంఘమువారును మహాత్ములనుండర దాసును ప్రకటించిరి.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

గురకబాగులో మొట్టమొదట ఆరెస్తుచేసిన అకాలీల నైదుగురిని మహాత్ము ఫిర్యాదుచేయవలెనని ఆరెస్తుచేసిన యీనెల 8 వ తేదీని బ్రిట్యూనులో ప్రకటించబడినది. మహాత్ము ఫిర్యాదు ఫిర్యాదుచేసిన సిక్కులనే వారిని ఆరెస్తుచేసిరి.

18 వ తేదీని ఆరెస్తు చేయబడిన అకాలీలను చెట్లలతో కొట్టిరి. కాళ్ళకుధ్య కర్రనుతోపి ఆరుగుంటలు నిలిపి రని గురుద్యారా సంఘమువారు ప్రకటించినవిషయమును మేజిస్ట్రేటు విచారణ చేయుచున్నాడు.

ప్రభుత్వోద్యోగులను సిక్కులందరూ క్రొత్త గురుద్యారముల చట్టము నామోదించినట్లు వ్రాసియున్నవలెనని పంజాబుదొరత్వమువారు ప్రకటించి రని మహాత్ములనుగూడర తేలిపి రని 7 వ తేదీ అకాలీలెవరేనీకత్రికలో ప్రకటించబడిన విషయము నిజముగాదు.

26 వ తేదీ ఆరెస్తులు

26-వ తేదీని గురకబాగులో 116 గురిని ఆరెస్తు చేసిరి. 8 వ తేదీని ఉపన్యసింపించుటకు శిరోమణి అకాలీదాలు కార్యదర్శి భాయి రణజితసింగు తనవారిగారిని అమృత్సరులో ఆరెస్తు చేసిరి.

హిందూ దేవాలయములు

అకాలీలు హిందువుల దేవాలయములనుగూడ కళవరము కొందరుని కొందరు హిందువులు కొన్ని ప్రతికలకు వ్రాసిరి. ఇది కేవల మనశ్శ్రమ. సఘమువారి కట్టిసంకల్పమే లేదు గాన హిందువులేమియును భయపడ నవసరములేదు. క్రొత్తగురుద్యారముల చట్టమునుగూర్చి గురుద్యారాసంఘమువారిలో నాల్గో-చించినేలేదు. సిక్కు-నాయకులందరును కారాగృహములలో నున్నారు. కాన కానకసభ్యులగు సిక్కులందరును ఆచట్టమును తిరస్కరింపవలెనని గురుద్యారా సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

నుబేదారు సురయుసింగు గారి ఆరెస్తు.

నుబేదారుగారు 70 మందిని కేర్చిరి. అమృత్సరునగర చిదను గ్రామమున నుబేదారు గారిని ఆరెస్తు చేసిరి.

ఫింఛెనుసి పాయీలదత్త.

ఇంకొక ఫింఛెను సిపాయీలదత్త 31 వ తేదీని గురకబాగుకు వెళ్లును.

అమృత్సరుజత

ఇంతవరకు అమృత్సరునగరవాసులు ఆరెస్తు కాబడలేదు. అందులకు 27 వ తేదీ సాయుకాలము సభజరుపడును.

(అమెను)

దేశబంధు దాసుగారు

లాహోరుకు వచ్చుట

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు ముర్రేనుండి 27 వ తేదీకి లాహోరుకు వచ్చిరి. వారికి వెనుకటికంటె చాల అశోగ్యముకలిగినదిగాని యొకను విశ్రాంతి గొనవలెనయే వైద్యులు చెప్పిరి. 27 వ తేదీ సాయుకాలము లాహోరులో బహిరంగ సభ జరుగును. ఆసభకు దాసుగారు వెళ్ళగద. దాసుగారి సందేశమును ఆసభలో మరయొకరు చదివెదరు.

దాసుగారి సందేశము

27 వ తేదీ సాయుకాలము లాహోరులో బహిరంగసభ జరిగినది. ఆ సభకు దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారును భార్యయు కుమార్తెయును అల్లుడును వచ్చిరి. సభకు వెళ్ళుచేమంది వచ్చిరి. పంజాబురాష్ట్రమువారికి దాసుగా కోసంగిన సందేశము వ్రాతప్రతి నాసభలో లాహోరునగరము కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు డాక్టరు గోపిపండుగారు చదివిరి. స్వరాజ్యమును బడయుటకు ఆసహాయపాదు లాపించిన దేశసేవనుగూర్చి విపులముగా దాసుగారు వివరించిరి. "ఆసహాయాద్యమును విధులమొనరి స్వరాజ్యసమరమున మన మోడితిమని పలువురు విమర్శకులు నడుపుచుందురు. నేను వారితో నేకీభవింపను. గతరెండు వత్సరములలోను జరిగినవనివలన గట్టి లాభ మే కలిగినది. ఇప్పుడు దేశము యొక్క స్వాతంత్ర్య కాంక్ష విద్యాధికులందు కంటె జనసామాన్యమునందె చాల పెద్దగా నున్నది. గతరెండేళ్లలోను మనము స్వరాజ్యసాధమునకు పునాదులను మాత్రమే వేసితిమి. ఇప్పుడాపునాదులమీద సాధమును నిర్మింపవలసియున్నది. రానున్న స్వరాజ్యమునకు నిదర్శనమిప్పుడు పంజాబులో మనకు గోచరించుటలేదా? ఈ అకాలీ మహాద్యమమును తలకింపుదు. సవ్యసమర్పణ మొనరింపవలెనని వారే ఉద్యమమునకర్తమునునిజముగా నమ్మినవారే జ్ఞాపకమును కొనుదు. అది అతిముఖ్యము. సత్యమని మీరు నమ్మిన దానికొరకు పోరుటకు మీరు సంసిద్ధులు కావలెను. స్వరాజ్యసమరమే సత్యసమరము. అకాలీలుమాసిన అద్భుతత్యాగమువలన స్వరాజ్య సమరమును సాగించుటకు నాకు దైర్యము కలిగియున్నది. ఇప్పుడు కారాగృహములందున్న అకాలీల ప్రతాపమునకు మనకుండరము గూడ నుపేగుచున్నా మనుట నిశ్చయము. మూలము ఆల్లరుల సంగతి మీరువినియే యున్నారు. మనలోగల దౌర్బల్యమును గూడ మనము గుర్తింపవలెనని అట్టి దౌర్బల్యముల వలన నిరుత్సాహమును జెందగూడదు. అనేకసారులు మనము పరకమును చెందవచ్చును. వరసమును చెందకుండుట నిజమగు ఘనతగాదు. క్రిందపడినపుడెల్ల మరల లేవగలుగుచుండుటయే ఘనత. సిక్కులుమహాత్ములయ్యులు హిందువులు మున్నగు నన్నివరములవారును గూడ నయికమత్వముతో పని చేయనివో స్వరాజ్యము లభించదు. ఆసహాయాద్యమవిధానమును పరిత్యజించెదరని పలువురు తలంచుచున్నారు. నేను దానిని విస్మసింపను. స్వరాజ్యమును బడయుటకు నాకు వేరుసాధన మేదియును గోచరించుటలేదు. విధానాంశములను మార్చవచ్చును. మరొకొన్నిటిని చేర్చవచ్చునుగాని మనస్థితిలో నున్నవారికి స్వరాజ్య సంపాదనమునకు ఆసహాయాద్యమమే ముఖ్యసాధనముగాని మరయొకటి గాదని దాసుగారు వ్రాసిరి.

ఆలీసోదరుల శిక్షాదినము.

నవంబరు 1 వ తేదీని జరుపుట

మాలానా మహమ్మదాల్, మాలానామోకతాల్, డాక్టరుకివలూ, మాలానాహుస్సేను అహమదు, మాలానాసీరు అహమదు, పీఠగులాంముబాదితుగార్లు కారాగృహము నవంబరు 1 వ తేదీతో ప్రారంభమైనది. కాన నాదినము పబ్లిక్మైనది. అదినమును ఆలీసోదరుల శిక్షాదినముగా జరుపవలెను. దేశీయులు చుట్టుముగా మహమ్మదీయులు నిర్మాణవిధానము నభివేదితతో కొనసాగింపవలెను. మనమలసిపోయితిమని నిరంకుశోద్యోగులు తలంచుచున్నారు. విదేశీయులు మనల పరికించుచున్నారు. కాన పరస్పరవిరోధములను కదలి మనమైకమత్వముతో పనిచేయవలెను. ఆలీసోదరులనుస్మరించి యొకనైన ఖద్దరు ధరింపవలెను. దేశీయులందరును ఆలీసోదరుల శిక్షాదినమును దేశమునం దింతటను జరుగదయ్యగా జరుపవలెనని 26 వ తేదీని అహమదు చాటిపిడిట్ల డాక్రిగారు హిందూపత్రికకు బొంబాయినుండి కంత్తివార్త పంపిరి.

*** **

చౌరీ-చౌరా కేసు

స్టేషనుఫీసు 30007 రూపాయ లగలు

చౌరీ-చౌరా కేసులో దొరతనమువారిచే నియమింపబడిన ప్రత్యేక వ్యాజ్యమువారికి అక్టోబరు 27-వ తేదీవరకు 25207 రూపాయలును ప్రభుత్వ వ్యాజ్యమువారికి 4800 ను మొత్తము 30007 రూపాయలు స్టేషనులనిమిత్తము వ్యయమైనదని అక్టోబరు 27 వ తేదీని జరిగిన కానకసభలో మహమ్మదాబాదు రాజాగారు బాలూ ఘులు దివానీకవురు గారి ప్రక్షేప జవాబు చెప్పిరి

పూనాకాంగ్రెసు ఎన్నికలు.

28 వ తేదీని కలలెలు కలుగనుండుట

కరండికరు గారుమున్నగువారు రాజీనామాల నిచ్చిరి. కాంగ్రెసువిధానమున మార్పు కలుగవలెనని కోరువారు అభ్యర్థిత్వమును వర్షజుకొనిరి. 28 వ తేదీని ఎన్నికలుజరుగునని రాజీనామానీయని కార్యదర్శి కరప్రతముల మూలమున ప్రకటించెను. పత్రికలకు వ్రాసులేదు. క్రొత్తనియోజనవిబంధనలు క్రొత్త కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి తీర్మానములకు కేవలము భిన్నముగానున్నవి. తక్కిన అభ్యర్థులు అభ్యర్థిత్వములను వదలుకొనినపుడు క్రొత్తఅభ్యర్థుల మేలులను నూచింపవలెనని కోరకపోవుట అక్రమము. 28 వ తేదీని ఎన్నికలను జరుపుటకు వ్యతిరేక చాలరు. కాన నపుడు ఎన్నికలను జరుపగూడదు. జనరలు మీటింగును త్వరలో జరుపవలెను. ఇట్లు జరుపనివో కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను నిలుపుటకు మేము కాంతి సాధనములవలన ఎన్నికలు సాగకుండ చేసెదమనని 200 మంది సంతకములుచేసి పంపినలేఖ లోకసంగ్రహ అనుదివ్యపత్రికలో ప్రకటించబడినది. గాన 28-వ తేదీని ఎన్నికలు వెమ్మడిగాజరుగుటలేదని ప్రజలు తలంచుచున్నారు.

*** **

సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు

స్వస్థత కలుగుచుండుట

బెనర్జీగారికి బాగుగా అశోగ్యము కలుగుచున్నదని 25 వ తేదీని డార్జిలింగునుండి కలకత్తా సర్వంటుపత్రికకు తంతివార్త పంపబడినది.

కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘము

రిపోర్టును ప్రకటించుట

కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘమువారి రిపోర్టు ప్రకటించబడినది కలకత్తా సర్వంటు పత్రిక 27 వ తేదీని ప్రకటించెను

రైల్వే బీమభూములు

యధా సమయమునందు అవసరపార్శముల గిరాకి అధికముగ నుండుటచే రైల్వేకుచేరిన బీమభూములను రిగంత్వరములకాలము సాగుబడి చేసికొనవచ్చునని ఉత్తరపు లివ్యబడినది. ఈ రిగంత్వరముల కాలము ఈ సంతకము జూలై నెల 1 వ తేదీతో అంత మొందినది. ఇంకను ఆహారపదార్థముల గిరాకి తగ్గకుండుటచే రైతు లింకిను ఆ భూములను సంపూర్ణముగ ఉపయోగించుకొన కుండుటచేతను ఈ భూముల నింకను కొన్ని సంతకములకాలము సాగుబడి చేసికొనవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు తీర్పుల ప్రకటించుచున్నారు.

చెన్నపురి తెలిఫోనులు

క్రొత్తవర్గాలు

ఓరియంటల్ తెలిఫోను అండు ఎలక్ట్రిక్ కంపెనీవారు యీ క్రింది ప్రకటనలు గావించుచున్నారు.

చెన్నపురి తెలిఫోనుల విషయమై క్రొత్త వర్గాలులను చేయవలయునని ప్రభుత్వమువారు తెలిఫోను కంపెనీవారు కొంతకాలమునుండి ఆలోచించుచుండిరి. చెన్నపురియందు తెలిఫోనులను స్థాపించుటకు ఓరియంటల్ కంపెనీవారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వద్దనుండి లైసెన్సు పొందియున్నారు. ఈ లైసెన్సును అనుసరించి 5 లేక 10 సంవత్సరములు ముగిసేపిమ్మట లైసెన్సును రద్దుపరచి యీ వర్గాలులకు వచ్చితిని తమ స్వాధీనపరచుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి అధికారము కలదు. 1923 సంవత్సరమున కంపెనీ స్వాధీనపరచుకొనవలయునని ప్రభుత్వమువారు తేల్చిచెప్పియుండిరి. అన్ని కారణముల వలన ఓరిగిపోవుటచే తెలిఫోనులను పరయోగించు వారివద్దనుండి ఎక్కువ సొమ్మును పనులచేయుట అవసరమని తలచి కంపెనీవారు రివియమై ప్రభుత్వమువారికి ప్రాతినిధి. ఇందువలన 1943 వ సంవత్సరము వరకు కంపెనీవారికి లైసెన్సు ఉండుటకును, తెలిఫోనుల విధానమై మంచి ఏర్పాటు లాభిస్తే అవసరమైన చందాల్ను మోచుచుండుటకును ప్రభుత్వమువారు అనుమతించిరి. తెలిఫోనుల విషయమై క్రొత్త వర్గాలులను చేయుటకు కంపెనీవారు తీర్మానించుకొని యున్నారు. ఇందులకు మూలధనము ఆకరము.

ప్రస్తుతము కంపెనీవారును తెలిఫోనులకు 250 రూప్యముల చార్జి విధింపబడుచున్నది. సంవత్సరమునకు 850 రూప్యముల చార్జి వరకు విధించుటకు క్రొత్త లైసెన్సుగల్గితిని సమర్థించి ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించియున్నారు. క్రొత్తవర్గాలుల సంపూర్ణముగ అమలునందుచువరకు 800 రూప్యములు మాత్రమే పనుల చేయవలయుననియు పిమ్మట 850 రూప్యములవరకు చార్జి పనులచేయవచ్చుననియు ప్రభుత్వమువారు సూచించి యున్నారు. ఈ కంపెనీవారికిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని జరిగిన యీ క్రొత్త లైసెన్సు ఆగ్రిమెంటును వర్తకసంఘముల రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారును ఆమోదించియున్నారు.

క్రొత్త కంపెనీ

ఈవర్గాలను కలగజేయుటకు క్రొత్తకంపెనీ స్థాపించుట ఆకరము మద్రాసు తెలిఫోను కంపెనీ లిమిటెడు అనుపేరిట బాయింటు స్థాపకంపెనీ ప్రారంభింపబడును. ఈ క్రింద పేర్కొనుటచేసిన కంపెనీ డైరెక్టర్లుగ నుండెదరు. ఎ. ఎన్. యు. కను (అధ్యక్షులు) డి. బి. గోవిందరావు చతుర్ముఖదాసు, హాజి ఇబ్రహీంసేటు, జి. యం. బ్రాంహాడు (మానేజరు). ఈ క్రొత్తకంపెనీ అతిక్రమలో స్థాపింపబడును.

వాటాదారులు-లాభములు

మాజీ 12 1/2 చొక్కన లాభము వచ్చునని అంచనాజేయబడినది. అందులో మాజీ 8 వంతున ప్రత్యేకముగ నుంచబడును. ఇంకొకన్న ఎక్కువలాభము వచ్చిన ఆమె లైసెన్సు ప్రభుత్వమువారికిని కంపెనీవారికిని వాటాదారులకును సమముగ పంచివెట్టబడును.

రేట్లు

ప్రస్తుతము 250 రూప్యముల చార్జి విధింపబడుచున్నది. జనవరి 1 వ తేదీనుండి సంవత్సరమునకు వర్తకుల తెలిఫోనులకు 800 రూప్యముల చొప్పున ఇండ్లయందుంచుచుండి 250 చొక్కన చార్జి పనులచేయవలయునందును. క్రొత్త తెలిఫోనులను సంపాదించువారికి వరకు 1 వ తేదీనుండియే క్రొత్త చార్జి పనులచేయవలయును. ఒకటి భవనమునందు ఎక్స్ లెన్సును లైసెన్సు ఉంచుకొని తెలిఫోను పెట్టుకొనిన సంవత్సరమునకు 60 రూప్యముల చార్జి పనుల చేయవలెను. ఈ చార్జి లభియు 4 మైల్ల దూరము లాభము నున్న తెలిఫోనుల విషయమై యున్నది. అంకెకన్న ఎక్కువదూరమున నున్న వాటికి ప్రత్యేక చార్జిలు విధింపబడును.

తెలిఫోను ఉపయోగించుటకు అనుసరించి చార్జి పనులచేయుటకును సరియగు వద్దతి యని కంపెనీవారు తలచుచున్నారు. ఎక్కువక తెలిఫోను సుపయోగించువారు భికవగు చార్జి చెల్లింపుతారు. స్వల్పముగ సుపయోగించు వారు తక్కువచార్జి ఇవ్వవలెను. తెలిఫోను ఉపయోగించు గుర్తు లెక్కు మొత్తము కూడ నున్నది. ఈ విధానము ప్రభుత్వమువారు ఆంగీకరించిన 1923 సంవత్సరము జనరినందుండి యీవద్దతి అమలునందుంచవలయునని కంపెనీవారు దేర్చిచుచున్నారు.

ప్రస్తుతము తెలిఫోను తీగల కంటిన్య భవనమై నుండుచే చెల్లు విధిగలట చేతను గణితములు జరుగునట్లుండు, పిల్లలందఱు కాలిటము గాంగుటను చేతను, తీగలు కలటయో లేక నికరయోగ పనులయో తలపించుచున్నది. ఇట్లుండుట తొలగింపుటకు భూమిలో తీగల సుంకలమునని కూడ కంపెనీవారు దేర్చిచుచున్నారు. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు యిటువంటి ప్రత్యేకములైన లాభము, ఇంకొకటి తెలిఫోనులకు చేర్చవలెను యన్నది. ఇట్లుకాక ఒకటి లైసెన్సులకు ప్రత్యేకముగ వాటాదారులకు విలువగల జేతనినను.

న్యాయస్థానవార్తలు

సుబ్రహ్మణ్య శివగారి సెక్యూరిటీ కేసు

నిన్నటికడయం ప్రధానరాజధాని మాజిస్ట్రేటు యమ్. ఏ. కామేశ్వరయ్య శివగారి సెక్యూరిటీకేసు విచారణ ప్రారంభించిరి. భాషాంతరికరణ మొనర్చిన ప్రభుత్వపుల్టా న్నేట్టరు సి. యజ్ఞ. కరణమొనరిగారి సాక్ష్యము పుచ్చుకోబడెను. నిందితునివత్తు పక్షము అగు సత్యమామిగారి కోరిక ననుసరించి కేసు వరకు 9-వ తేదీకి వాయిదా జేయబడెను.

*** **

ఒక వింతమరణము

పేగులలో పాదరసము కనబడుట.

మహమ్మదు అబ్దుల్ గనిగారు తనవద్ద పనిచేయుచున్న అబ్దులు మజీదు తనఇంటికి తీసికొనిపోయి మర్చించుటచే అతడు మరణించెను. నేరము గనిగారిపై మోపబడెనని కొన్నిదినముల క్రితము ప్రకటించియుంటిమి.

అబ్దులు మజీదు తండ్రి, మహమ్మదు అబ్దుల్ గని అతని సహకారియగు లాల్ బాబును గాల్గొని కేసులెచ్చెను. ఈ కేసు విచారణ మోడరరాజధాని మాజిస్ట్రేటు అజి ఖాన్ సాహేబు మొహమ్మదఖాన్ లాడిసాహేబుగారు తిరుగ నిన్నటిదినము ప్రారంభించిరి.

తిరువళ్ళిక్కేటి పోలీసుస్టేషను యందుండు కృష్ణస్వామయ్యగారు సాక్ష్యమిచ్చుచు అబ్దులు మజీదు మరణించినదినమురాత్రి మజీదు తండ్రి వచ్చి కేసు వివరములను చెప్పెననియు తాను మజీదును చూడగ అతడు నెత్తుకు కత్తుకొనుచుండెననియు తక్షణమే రాయపేట ఆసుపత్రికి పంపెననియు కొన్ని గంటల పిమ్మట మజీదు అచ్చట మరణించె ననియు సాక్షి మిచ్చెను.

గవర్నమెంట్ కు సానేసాఫం పిల్లెగారు సాక్ష్యమిచ్చుచు తాను నిందితునిగ గృహమునకు వెళ్ళి ఒకచేతికర ఒకగాలును ద్రావకములుండు సీసాలు స్వాధీన పరచుకొంటినియు సాక్ష్య మిచ్చెను. పోస్టుమార్టు పరీక్ష జరిగినపిమ్మట ఇజ్. కౌన్సిల్ జరిగెననియు చెప్పెను.

మాజిస్ట్రేటు:—క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోడు ననుసరించి మందు ఇజ్. కౌన్సిల్ జరుగవలెను. పిమ్మట కనపరీక్ష ఆకరమైన పోస్టుమార్టు జరుగును. ఇతరవోట్ల ఈవద్దటి ప్రకారము జరుగుచుండ కేసులో ఇట్లుకలకందుగ విచారణ ఏల జరిగెను. ఈనగరమునకుమాత్రము వేరువద్దకులున్నవా?

ఈ నగరమునం డిట్లు విచారణ జరుగుచుండునని సాక్షి ప్రాసీజుట్రీంగు ఇన్స్పెక్టరు చెప్పిరి.

కెమికలు ఎక్జామినరు రిపోర్టు దాఖలుచేయబడెను. కడుపులోని కొన్ని భాగములను పరీక్షించగ కొంచము పాదరసమున్నట్లు తేలెననియు విష మేమియు లేదనియు కెమికలు ఎక్జామినరు తెలిపిరి.

పిమ్మట రాయపేట ఆసుపత్రి మాఫరంపెండెంటు లెఫ్టెనెంటు కలనలు పాస్టరుగారి సాక్ష్యము పుచ్చుకొబడెను. పోస్టుమార్టు పరీక్ష జరుగునపుడు తానచట నుండెననియు వివిధమున నుజ్జు మగజ్జించెనో తెలుపుటకు తన ఆధారము లేనియు వారకలేదనియు, మజీదు మరణమునకు కారణము చెప్పటకు ఏమిలేదనియు వీరు సాక్ష్య మిచ్చిరి. మాజిస్ట్రేటు నకును, సాక్షికిని యీక్రిందవివరితములు జరిగెను.

ప్రశ్న:—పేగులలో పాదరసమున్నట్లు కెమికలు ఎక్జామినరు తెలుపుచున్నాడు ఈవిషయమై మీ ఆభిప్రాయమేమి?

జవాబు:—ప్రాణముగట్టి ఆపాయముకలుగజేయు సంకేత పాదరస ముండలేదు.

ప్ర:—మరణించినవాని అంగములందు ఎట్టివికారము లేనను ముండెనా?

జ:—ఎట్టివికారము కనపడలేదు. పాదరసముగల్ల మరణించినఅంగములు వికృతముగనుండును. చక్కనిఆరోగ్యముగల వాడు మరణించిన ఎట్లుండునో ఇతడు కూడ నట్లుయండెను.

ప్ర:—మరణించినవానికి గవర్నమెంట్ యుండెనా?

జ:—ఇందు కొరకు నేను ప్రత్యేకముగ పరీక్ష చేయలేదు.

ప్ర:—అన్ని అంగములను పరీక్షించితిరా?

జ:—నిరసముగ పరీక్షించలేదు. పోస్టుమార్టు పరీక్ష జరుగుచుండగ పది నిమిషములు నేనచట నుండిని.

పిమ్మటనిందితుని కత్తుకు కేళ్ళు ఈ క్రింది ప్రశ్నలపడిరి:

ప్ర:—సాహెబ్బు కారణములకల్ల నే నానకు మరణించి యింకొకవచ్చునా ఏమిటి?

స్థానికవార్తలు

రెడ్డిజనసంఘము:—గోదావరి జిల్లాలో సుప్రసిద్ధ భూస్వాములలో నొక్కరగు. మ||రా|| రా||శ్రీ|| ద్వారాపూడి రామారెడ్డిగారు రెడ్డి జనసంఘముయొక్క పోవరత్నమును జపించి వేయిరూప్యములందాను వయదేయించిరి. ఈ వి. సుందరరెడ్డి, కార్యకర్త.

శ్రీరామవిలాస సభ:—ఈసభవారు 30-10-22 తేదీ సోమవారము నాడు చెజవాడలో ప్రతాపరుద్రయినాట కమున ప్రదర్శించుట. 30-10-22 తేదీకి జరుగు 26-10-22 తేదీ యని పొరబాటున నిన్నటిపత్రికలో ప్రచురింపబడినదని మాపాఠకములతోయులు తెలికింప ప్రార్థితులు.

సవరణ:—నిన్నటి పత్రికలో ప్రకటించబడినఅసోసియేటెడ్ ప్రెస్ వార్తలలో “సంయుక్తరాష్ట్ర” భాగవనభ అను వార్తలో క్రిమినల్ లా అమెండ్ మెంటు అట్ట కిందను, పీలు కోడుక్రిందను రాజకీయములగు నేరములకై శిక్షింపబడినవారి నెల్లర విడచివుచ్చుటకు విక్రమజిత్తు సింగుగారు తీర్మానము నుపపాదించిరి. అని సవరణగావించి చదువవగును.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము:—ఈక్రిందపేర్కొనుటచేసినవిశ్వవిద్యాలయపు నేతలుసభ్యులగు ఎన్నుకొబడిరి. జి. ఎ. నరేశంగారు కె. వి. రంగస్వామిఅయ్యంగారు (రిజిస్టర్డ్ గ్రాడ్యుయేటుల ప్రతినిధులు) కై స్రవక రాజాలోపాధ్యాయులు రాసుగారు (స్ట్యూడెంట్స్ ప్రతినిధి) డాక్టరు చంద్రశేఖరకొంగారు (మెడిసికల్ ఫ్యాకల్టీ ప్రతినిధి) లిస్సగారు (ఇంజనీయరింగ్ ఫ్యాకల్టీ ప్రతినిధి).

వైస్రాయిగారి నిష్క్రమణము వార్తలసత్యమని పయోనిరుక్తకరూడిగా తెలుపుట వైస్రాయిగారు తిరిగి ఇంగ్లండున కేగ నున్నారను వార్త అసత్యమని పయోనిరుక్తకరూడిగా తెల్పుచున్నది.

సంయుక్తరాష్ట్ర భారతీయ కై స్రవమహాసభ.

భిద్దరుశత్రుధాణమును, స్వదేశవస్తుస్వీకరణము (పోక్సహింనుట అల్పిడ్ నందిగారి యధ్యక్షతన జరిగిన భారతీయ కై స్రవమహాసభలో సంయుక్త రాష్ట్రములోని కై స్రవ సెంట్రల్ కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకునకు సహాయ మొనగవలెననియు భిద్దరుశత్రుధాణమును, స్వదేశవస్తుస్వీకరణము ప్రోత్సహించుచు లాహోరులోజరిగిన అఖిలభారతీయ కై స్రవ మహాసభవారు గావించిన తీర్మానము ఆంగీకరింపవలెననియు, భారతీయ సాఘికముహాసభకు భారతీయ కై స్రవసంఘము తరపున ప్రతినిధుల సంపవలెననియు, వలసదేశములలో భారతీయల పక్షమున నమితకృషి నన్ని వచ్చిండుట ప్రీతివాసకాశ్రీగారి సభివందింప వలెననియు ప్రభుత్వోద్యోగములకు భారతీయులనే నియమింపదగుననియు 40 నిమిషం మాన్ గారికి సంఘము పక్షమున ప్రత్యేక స్వాగతగ్రుత మర్పింపవలెననియు, అందు సంఘము నకు రాష్ట్రీయ కానకసభలో ప్రాతినిధ్య మొనగుటకు కోరవలెననియు, రాష్ట్రముల కొన్నియుభ్యుకట్టణములయందు జిల్లా మ్యూనిసిపల్ బోర్డులలో స్థానము సంఘప్రతినిధి కొనగవలెననియు తీర్మానములు కావించబడెను.

జ:—ఆరిడు మరణించియుండుట కారణ మిది యని మాత్రము నేను చెప్పుచాలవు.

ప్ర:—అట్టికి బలవంతు చెప్పుట తగిలెననియు ఎరకు కొమ్ము గొంతుమీద గాయములకూడ తగిలెననియు సాక్ష్యము వల్ల తెలుచున్నది. ఇట్లు దొర్ల న్యము తీరిగియుండిన కనపరీక్ష యందు చిహ్నము లేదేనను కనుపడి యుండునుగదా?

జ:—అవును. కొన్ని గుర్తు లుండవలెను.

ప్ర:—ఇట్టి చిహ్నము లేమైన నుండెనా?

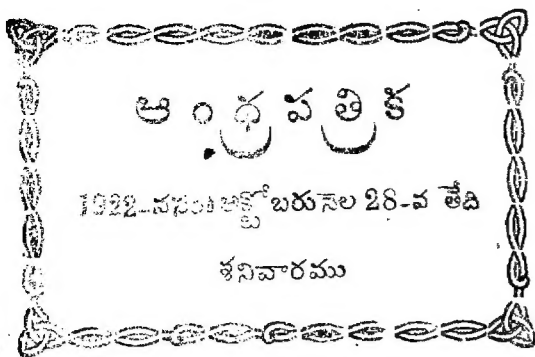
జ:—లేట్టి సాధారణముగ నిర్మింపబడిన పాదరసము పోవడముగ నేనించుచు చున్నాడు.

ప్ర:—పాదరసము ప్రధానాగించుటచే కరున మగునా?

జ:—కొన్ని పర్యావరణములకు శ్మశనముగను.

పిమ్మట ఇజ్. కౌన్సిల్ జరిగిన జూరరులు విచారించుకొడిరి. మరణించినవాని కేసునుకై కొన్ని గానుములుండె. నిమిత్తము ఎట్టిగాయములు లేకుండెనని ఇరువురు సాక్ష్యముచ్చిరి.

ఈ కేసు తిరుగ 30 వ తేదీకి తాయిదా జేయబడెను. ఇదియుక విచిత్రమగు కేసు అనుటచే వచ్చు అధికముగ తిరిగి యెదుర్చును కొట్టడకై నేడుగల జుర్రుకలకు గుర్తింపబడి

పార్లమెంటు సభాంతము.

మొన్నటి బుధవారమునాడు సార్వభౌముడు, ప్రాత పార్లమెంటుసభను రద్దుజేసెను. క్రొత్త పార్లమెంటుసభ నవంబరు 20 తేదిన సమావేశమగును. ఈలోపున ఎన్నికల యజ్ఞావడిజరుగును. నాలుకడు ములవారును తమతమ బలములను సిద్ధముజేసిరి. లాయడుజార్జిగారు కన్సర్వేటివుల నొకప్రక్కను, ఇండిపెండెంటు లిబరలుపక్షమువారినికొకవంకను బెదిరించుచున్నారు. కన్సర్వేటివులు తమ పైకి వచ్చుచో, తామును వారిపైకి దాడివెడలెద మనుచున్నారు. ఇండిపెండెంటు లిబరలు పక్షమువారు తమతో గలియనందులకు, వారిపై పగసాధించుటకు లాయడుజార్జిగారు ప్రతినిబట్టి యున్నారు. కాని, ఇండిపెండెంటు లిబరలు పక్షమువారు, లాయడుజార్జిగారి బెదిరింపులకు లొంగబోరు. తమ స్వతంత్రతను వాచి నిలుపుకొన జూతురు. సాధ్యమగుచో, వారు లేబరుపక్షముతో గలిసిన గలియవచ్చును. లిబరలు లేబరు కలసినపక్షమున కప్పుడు ప్రాబల్యము గలుగవచ్చును. కన్సర్వేటివు పక్షమువారు మాత్రము, లాయడు జార్జి పక్షముతో డి కొనుటకు తలపెట్టుట లేదు. ప్రభుత్వాధికారమును కొనసాగించుటకు దగిన సంఖ్యాబాహుళ్యము తమకుండునో లేదో, యని వీరికి సందియము బాధించుచున్నది. ఆ కారణముచేతనే, తమకు ప్రతికూలముగ నుండుని కొయిలిషను లిబరలుపక్షమువారిలో పోరునలుపక వారి సహాయము గైకొనెద మని కన్సర్వేటివు పక్షమువారు వెల్లడిజేసిరి. లేబరు పక్షమువారిలో సంఘీభావము కలదు. ప్రజాసామాన్యమునకు వీరు ప్రాతినిధ్యము వహింపగల్గుదురు. కాని, ధనాధిక్యమువలన గాని ఇంగ్లండులో బలుకుబడి గలుగదు. లేబరుపక్షమునకు ధనము చాల తక్కువ. అయినను, ఎప్పుటి కెట్టిపరిణామము జరుగునో జెప్పవీలులేదు. తలవనితలంపుగ లేబరుపక్షమునకు ప్రాబల్యము గలిగినను, ఆశ్చర్యపడ నవసరము లేదు. బోనార్లాగారి ప్రకటనము వెలువడినది. బోనార్లాగారి కిప్పుడు విశ్రాంతిముఖ్యముగ గావలయును. విశ్రాంతియైన వెనుకటిసితియే ఏతీరున నయినను కొనసాగిన చాలును. లేబరుపక్షమువారు పునర్నిర్మాణము గోరుచున్నారు. బోనార్లాగారి సంతృప్తితో వీరు సరిపెట్టుకొన జాలరు. ప్రపంచమంతయు ముందుకు బరుగిడుచుండ ఇంగ్లండును మాత్రము పగములతో బిగించికట్టి పడవైచుటకు, బోనార్లాగారి కయినను సాధ్యపడదు.

ఇంగ్లండునను కొంతకాల మూరకుండును. ఎల్ల పుడును వెనుకబడియుండుట కంగీకరింపజాలదు. బోనార్లాగారి ప్రకటనము అంగ్లప్రజలలో నుత్సాహము పురికొల్పునని దోచదు. హిందూదేశమున సంస్కరణవిధానముక్రింద సక్రమాభివృద్ధిని నెమ్మదిగ కొనసాగించుటకు బోనార్లాగారు తలపెట్టిరి. దీనియర్థమేమి? ఇంగ్లండుముగ స్వరాజ్యమును సమకూర్చుటకు బోనార్లాగా రంగీకరింప రనుట తేటతెల్లమే. ఇట్టిచిహ్నపడకు, మితవాదులు సయితము అంగీకారము జూపరని ఎంచెదము. సత్వరస్వరాజ్య సిద్ధిని దృఢముగ నాశించెడి ప్రజలకు చీరునడక

అతో నేమాత్రము సంతృప్తిగలుగనేరదు. అభివృద్ధిసాధనలు వాంఛనీయమయినను, వానిని తామవలంబింపమనియు, ఇంటిలోను వెలుపలను గూడ జరిగెడి వ్యవహారములలో సాధ్యమగునంతవరకు తాము జోక్యము కలుగజేసికొనమనియు, చేతనున్నచనితో కాలముగడపిన చాలుననియు, బోనార్లాగారు సూచించిరి. ఆకలిగొనియున్నవానికి ఉపశమనవాక్యము లెన్ని జెప్పినను లాభముండదు. అన్నమిడుటచేతనే అతని యాకలిడిరును. స్వరాజ్యత్వమునే వీడితులగు ప్రజలకు, స్వరాజ్యామృతము నెసగుటచేతనే తృప్తి దొరుకుగాని, విశ్రాంతిని, ఓరిమిని బోధించిన లాభముండదు. కన్సర్వేటివుపక్షమునకు జెందినవారు, ధనవంతులకోటిలో జేరినవారు. కడుపునిండియున్న కన్సర్వేటివులకు, ప్రజాసామాన్య కష్టములుగాని, పరాధీనదేశము లనుభవించెడి యవస్థలుగాని గోచరింపవు. ఈమారు జరిగెడిఎన్నికలలో బోనార్లాగారి పక్షమునకు జయముగలిగినను, విశేష కాలమింపక్షము నిలువజాలదు. లేబరుసమస్యలు ఇంగ్లండును కలవరపెట్టుచున్నవి. వీనిని పరిష్కరించుటకు బోనార్లా వంటిసంకుచితదృష్టిగలవారికి సాధ్యపడదు. హిందూదేశసమస్యను త్వరలో పరిష్కరింపవలసిన యవసరముగలదు. బోనార్లాగారి పెండ్లిపడకలు బనికిరావని, వారికి త్వరలో తెలిసిరాగలదు. ఈసమయమున స్వరాజ్యసిద్ధికి భారతీయులు ద్విగుణకృత్యోత్సాహముతో పాటు బడుట అత్యవసరము. యాచనపద్ధతులవలన, కన్సర్వేటివులు హిందూదేశమునకు త్వరలో స్వాతంత్ర్యము నిప్పించెద రను భ్రమను మితవాదులు విడనాడుట మేలు. వారు కూడ ప్రజాప్రముఖులతో చేతులగలిపి తమ విధ్యుక్త ధర్మమును నిర్వహించుచో, బోనార్లాపక్షము వారు సైతము హైందవాశయములకు దోసిలోగ్గక మానరు. అంగ్ల దేశపక్షముల మార్పులకొరకు నిరీక్షించుటకు బదులు, మాతృదేశ సాక్షవత్తునకు పాటుబడుట కెల్లరును నడుముగట్టుచో, స్వరాజ్య సిద్ధి అసతీకాలములో చేకూరుననుట కేమాత్రము సందియము లేదు.

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి సంతృప్తి

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి పర్యటనమువలన, దేశమునకు గలిగిన లాభములేదని, పాఠకులకు దెలిసియున్న విషయమే. భారతీయుల కష్టము లధికముగ ప్రబలియున్న భాగము, దక్షిణాఫ్రికాదేశము. అక్కడకు వెడలుటకు బదులు శాస్త్రిగారు ఇతర భాగములకు జరిరి. అందుచే భారతీయుల ప్రధాన సమస్య అటులనే నిలచియున్నదని యూహింపవచ్చును. కష్టము లధికముగనుండు తావునకే శాస్త్రిగారు ముందుగ వెడలవలసియుండెను. ఇతర రాజ్యములలో తమను సగౌరవముగ నాదరించిరిని శాస్త్రిగారు దెలుపుచున్నారు. శాస్త్రిగారికి స్వంతముగ గౌరవ మెంతయినను జరిగియుండవచ్చును. దేశమునకు లాభమేమి? తెల్ల ఆస్ట్రేలియా పద్ధతికి శాస్త్రిగారు ముందుగనే దోసిలోగిరి. అధిని వేశ రాజ్యముల వారికి హిందూదేశములో నెట్టి హక్కులుగలవో, అట్టి హక్కులే హిందూదేశ వాసులకు అధినివేశ రాజ్యములలో నుండునపుడే, సామ్రాజ్యమువలనిలాభము హిందూదేశముగూడ పొందగలుగును. అట్టి ఏర్పాటునకు అధినివేశ రాజ్యములవారంగీకరింప నపుడు, స్వల్పపు హక్కుల నిచ్చిననేమి నియ్యకున్ననేమి? ఇట్టి స్వల్పపు హక్కులయినను సఫలమగు నను సమ్యక్ము, శాస్త్రిగారికి, లేకున్నది. సత్వరసాఫల్యమును తా నాశించుటలేదని శాస్త్రిగారు బలికిరి. అధినివేశ రాజ్య

భారతీయ సమస్య, వర్తసంబంధమయినది గాక, ఆర్థికసంబంధ మయినదని, శాస్త్రిగారి యుద్దేశము: ఆర్థిక లాభముకొరకు అధినివేశ రాజ్యములవారు భారతీయులను వీడించుచున్నపుడు, ఆర్థిక విషయములలో హిందూదేశము సామ్రాజ్యాభిమానము జూపవలయునని కోరుటలో సర్థముండునా? సామ్రాజ్య ప్రదర్శనములవలన, హిందూదేశమునకు నష్టముదప్ప లాభముగలదా? వాగ్దానములను నెఱవేర్చుటలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమెన్నడును ఆశాభంగము కలిగింప లేదనియు, ఇందుకు విరుద్ధముగ బలికెడివారు ఆసత్య, అన్యాయ విమర్శకులనియు, హిందూదేశపు ప్రత్యేకముగు యునికని ఇంగ్లండు ఎప్పుడును గుర్తించుచునే యున్నదనియు, బ్రిటిషు సంబంధలాభమును గూర్చి హిందూదేశమున అనుమానము సందియము సాధ్యమగునంత త్వరలో నంత మొందవలయుననియు, శాస్త్రిగారు హెచ్చరించిరి. శాస్త్రిగారి విశ్వాసము, భారతీయుల కేర్పడలేదు. బ్రిటిషు వారు చెల్లింపని వాగ్దానము లెన్నియేని గలవు. బ్రిటిషు సంబంధలాభమును ప్రజలు గ్రహించునటుల జేయు బాధ్యత ఇంగ్లండుపైనే నిలచియున్నది. భారత భూమియందు ఇప్పుడు ప్రబలినంతి యవిశ్వాస మిడివరకు ప్రబలియుండలేదని, శాస్త్రిగారే మున్నొకమారు వివరించియుండిరి. ఇందుకు కారణము లేనేలేదా? భారతీయు లందరును ఒక్కమారు ఉన్నతులైరిని, శాస్త్రిగారుతలంచెదరా? ఇట్టివారందరును, అసత్య, అన్యాయవాదులా? ఇంగ్లండు ప్రతిష్టపై తమకు గాఢాభిమానమున్నచో, వెనుకటి వాగ్దానము తెలుబోయినను ఇప్పుడయినను, ప్రజలు గాఢముగ నభిలషించుచుండెడి స్వరాజ్య సిద్ధికి, ఇంగ్లండు వెంటనే యంగీకారము జూపునటుల శాస్త్రిగారు ప్రోత్సాహపరుపవలయును. అటుల గావించజాలనిచో, సోదరదేశీయులను శాస్త్రిగారు దూషించుట మిగుల అనుచితము.

చిత్రరంజనదాసుగారి సందేశము

దాసుగారి సందేశము లాహోరు పోరుల సభలో చదువబడెను. సహాయ నిరాకరణోద్యమము అపజయము గాంచుటకు మారుగ, అఖండ విజయము గాంచెని చిత్రరంజనముడు దెలిపిన విషయము నెల్లరును గ్రహించి, పరమోత్సాహముతో ముందుకు నడుచుట శ్రేయస్కరము. దాసుగారు సూచించినటుల, విద్యాధికులలో కన్నను ప్రజాసామాన్య హృదయమునందు స్వాతంత్ర్యవాంఛ బలముగ నాటుకొనియున్నదని, వెక్కునిదర్శనముల జూపవచ్చును. కడచిన రెండుసంవత్సరములనుండియు స్వరాజ్యమునకు బునాదుల నేర్పరుచుచుంటిమనియు, ఇప్పుడు స్వరాజ్యసాధమును నిర్మింపవలయుననియు దాసుగారు హెచ్చరించిరి. అకాలీయద్యమమునందు దాసుగారికి స్వరాజ్యాగమనచిహ్నములు పరిస్ఫుటమగుచున్నవి. దూరమాలోచించువారెల్లరకు, ఇట్టి సత్యము పొడగట్టకబోదు. అకాలీలు సత్యముకొరకు సర్వము నర్పణజేసిరి. భారతీయులెల్లరు తాము సత్యమని నమ్మినదానికొర కర్పణజేయవలయునని దాసుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. స్వరాజ్యసంరంభమనిన, సత్యసంరంభమే. అకాలీలు గావించిన, అఖండత్యాగములు స్వరాజ్యముకొరకు పోరాడుటకు తమ కెక్కుడు ధైర్యోత్సాహముల గలిగించుచున్నవని దాసుగారంగీకరించిరి. కొన్ని కొన్ని లోకుములు గలుగకబోలేదు. కాని, పైకిలేచునపుడు వతనము గూడ సంభవించుచుండును. హిందూదేశముసందన్ని మతములవారును కలిసి బనిచేయకబోయినచో, స్వరాజ్యోద్యమము విఫలమగునని దాసుగారు

హెచ్చరించిరి. సహాయనిరాకరణోద్యమము విఫలమయ్యెనని తలచువాడు, దానుగారి వాక్యములను పరిశీలి, సత్యమును గ్రహించుట యావశ్యకము. ధర్మబద్ధమగు నిరాకరణోద్యమము అపజయము గాంచుట అసంభవము. ఈయోద్యమమునకు ఆపజయము వాటిల్లుచో, ఉద్యమలోపమువలనగాక, ప్రజల యుపేక్షాభావమువలననే అట్టి దుస్థితి గలుగ వచ్చును.

ఆత్మ శక్తి

అకాలీ మిలిటరీ వెన్సు సరులు సైతము, గురుకాభాగ్ నకు వెడలి అరెస్టయిరి. రణరంగములందు సైతము ప్రాణముల నర్పించుటకు సంసిద్ధులయిన మిలిటరీ యుద్ధోగము, ధర్మముకొరకై అహింసా వ్రతము నవలంబించగ అరెస్టగుట, అధికారుల కేమాత్రము గౌరవదాయకమో యాహింసవచ్చును. ఇట్టివారిలో యుద్ధములో కాలు బోగొట్టుకొనిన వారొకరు గలరు. వీరిని వదలివైచినను, సమృద్ధిం పక మరల కారాగృహమునకు బోయిరి. ఎట్ల కేలకు స్నేహితుల ప్రోద్బలముపైని, వీరు వెడలి సోయిరట. అంగ వికలులయినను, ఆత్మశక్తి వీరి సంతోగ నావహించెనో తలంపవచ్చును. ప్రభుత్వము వారేర్పరచిన గురుద్వారా చట్టము నెవరును విచారించువారే లేరు. అకాలీల కెడటికత్తము వారుగూడ, ప్రభుత్వసహాయమువలన తమ కిను మంతయు లాభము లేదనియు, ఎటుల నయినను అకాలీలతో రాజీపడుటయే మేలనియు, భావించి నటుల దెలియుచున్నది. గురుకాభాగ్ మహంతగు నుందరదాసుగారు, ఏడురు సభ్యుల పంచాయతి తీర్పునకు తామెడబడెద మని అకాలీలకు విన్న వించినటుల తెలియుచున్నది. ఏజురిలో, ఇరువురు సభ్యులు ప్రబంధక కమిటీనుండియు, ఇరువురు నాంధ్రారీలనుండియు, ఇరువురు ఉదాశీలను, గాంధీ మహాత్ముని అందరకును పెద్దగను ఏర్పఱుపవలయు నని, వీరు గోరిరట. మహాంతపక్షమువారు సైతము గాంధీ మహాత్మునియందు పరమవిశ్వాసము జూపుట, ఎన్నడగిన విషయము. గాంధీ నింతలో విడుదల జేసెదరా యనునది వేటుప్రశ్న. అధికారులు తమ నిర్ణయశక్తి ప్రవర్తనమును మానుకొనుచో, ఉభయ పక్షములకును రాజీగురుకభాదు. అకాలీల అఖండత్యాగములు వృధగానేరవు. ఆత్మశక్తి విజయము గాంచి స్థానికవివాదములనే గాక, స్వరాజ్యసమస్యను గూడ సరిష్కరింప గలుగును.

చర్చిల్ గారి అంత్య క్రియ

సింహళదీప్తమునందు శాసనసభ్యుల కోర్కెకు భిన్నముగ ప్రభుత్వమువారు అధికారుల వేతనముల నెటల వృద్ధి జేసిరో, శాసనసభ్యులు షలువురు గినుకబూని తనపదవుల కెటుల రాజీనామా యొసగిరో, చదువరు తెలిగిన సంగతియే. ఇందు వలన సింహళదీప్తమునందు ప్రజలందోశము గలిగినది. స్వపరిపాలనాభిలాష ప్రజలలో బెరిగినది. ఫలప్రదమగు చర్యల నవలంబించుటకు, వారు బూనుకొనుచున్నారు. దేశము లో నాగ్రహము జనింప చేసినచట్టమను, బౌద్ధతగల కాలనీలమంత్రి నిరాకరించుటకు మారుగ, దానినంగీకరించుటబట్టి కొడులిడును ప్రభుత్వపు అసమర్థతను గ్రహింప వచ్చును. కడచిన బ్రిటిషుప్రభుత్వమున కాలనీలకు మంత్రిగనున్న చర్చిల్ గారు, తమ రాజీనామాకు బూర్వము, సిలోనుగవర్నరుగారి చర్యనామోదించి నటుల, తంతివార్తను పంపి తమ నిర్గమనమును సార్థకము జేసికొనిరి. అధికారుల యనుగ్రహముపై ప్రజల లాభారపడియుండవలసి సంతవరకు, శాసనసభలు మొదలగు పటాటోపములవలన నినుమంతయు

లాభముగలుగదు. సిలోను ప్రజల మొరలను స్థానిక ప్రభుత్వము వారేమి, బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారేమి పాటింపరయిరి. ప్రజాశయములు నెలవేరుటకు స్వరాజ్యసిద్ధియే ఫలప్రద మగు సాధనము. ఇందుకొరకు, సిలోను ప్రజలు తమపై తా మాధారపడి కృషిసలుపుచో, ఏ చర్చిలుగారును అడ్డుపడజాలరు.

నిరాకరణోద్యమ లాభము

1921 సంవత్సరమున బీహారు ఒరిస్సారాష్ట్రమునందు, క్రిమినలు నేరముల సంఖ్యలో 14183 తగ్గుదల గనుపించెను. సివిలు వ్యాజ్యములలో ఒరిజనులు వ్యాజ్యముల సంఖ్యయందు 27449 తగ్గుదల గనుపట్టెను. ఈ తగ్గుదలకు, సహాయనిరాకరణ మొక కారణముగ, ప్రభుత్వమువారు తమ రిపోర్టు నందు దెలిపిరి. అధికారులే ఇటుల యంగీకరించుచుండ, నిరాకరణోద్యమము దేశమున కెంతమేలు జేయుచున్నదో గ్రహింపవచ్చును. ఇతర రాష్ట్రములలో గూడ నిట్టి యనుకూల ఫలితము గనుపించును. వ్యాజ్యముల జూదమువలన, ప్రజలలో నైకమత్యము జేసి, వారి ద్రవ్యము దండుగ యగుచున్నది. ఇట్టి జూదమునాపి, ప్రజల వివాదములను సామ్యముగ పరిష్కరించి, వారిలో సంఘీభావమును నెలకొల్పుటకు, పంచాయతుల నిర్మాణ మత్యవసరము. గ్రామములలో పంచాయతులను విరివిగ నెలకొల్పిన కొలదియు, న్యాయస్థాన బహిష్కారము చురుకుగ కొనసాగును. గ్రామములు స్వాతంత్ర్యమునకు నిలయములగును. ఇంతవరకును నిరాకరణోద్యమమువలన, కొంతలాభము గలిగినను, ఇంతటితో తృప్తి జెందరాదు. పంచాయతుల నిర్మాణమునకు నడుముకట్టుకొనుట యవసరమని, ప్రజలు గ్రహించి పాటుబడుదురు గాక!

సమీప ప్రాచ్య సమావేశము

నవంబరు 13 తేదిన జరిగెడి సమావేశమునకు కర్ణాట ప్రభువుగారు అమెరికాను ప్రత్యేకముగ నాహ్వానించుటకు కతంబేమియో తెలియకున్నది. అమెరికా, యూరపీయను వ్యవహారములలో జోక్యము కలుగ జేసికొనుట కిదివరకు నిరాకరించెను. సమీపప్రాచ్యదేశములతో అమెరికా కేవిధమగు సంబంధమును లేదు. అమెరికను మిషనరీ లిదివరకు, తురుష్కులపై జ్వేషముని, కట్టుకథల ననేకముల ప్రచురించిరి. దూరమున నున్న అమెరికను ప్రజలలో దురభిప్రాయములను వ్యాపింపజేసిరి. తురుష్కుల యునికి క్రైస్తవులక్షేమమునకు భంగకర మను నభిప్రాయము అమెరికాలో వ్యాపించుట చేతనే, కొన్ని అమెరికా పత్రికలు లాయడుజారి గారి పద్ధతులను హర్షించియుండెను. లాయడు జార్జి పద్ధతు లెట్టి ముప్పు వాటిల్ల జేసెనో, ఇప్పుడు నెల్లడియయినది. ఇట్టి స్థితిలో అమెరికాను సమీప ప్రాచ్య సమావేశమున కాహ్వానించుటచే, అంత్య పరిష్కారము సామ్యముగ జరుగుటకు ప్రతిబంధక మేర్పడు నేమోనని అనుమానము బాడముచున్నది.

క్రైస్తవులు : కద్దరు

అలహాబాదులో జరిగిన హైందవక్రైస్తవ సమావేశమున, కద్దరును పయోగించుటకును, స్వదేశ పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహము గలిగించుటకును, తీర్మానము గావించబడెనని, తంతివార్తయొకటి దెలుపుచున్నది. కద్దరు విలువను హైందవక్రైస్తవులు గుర్తించుట శుభ సూచకము. క్రైస్తవ సమావేశతీర్మానము ననుసరించి, క్రైస్తవు లెల్లరును ఖద్దరు నిర్మాణమునకు తోడ్పడి, మాతృదేశోద్ధరణమునకు తోడ్పడుట యవసరము.

హిందువులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు, మొదలగు సంఘములు స్వరాజ్యసిద్ధికై సర్వము నర్పణ జేయుచుండ, త్యాగదర్శము గల క్రైస్తవ సోదరులు వెనుదీయుట భావ్యమగునా? అన్ని సంఘములవారును ఏకాశయముతో బాటు బడునపుడే, దేశము శీఘ్రకాలములో విముక్తిగాంచును.

రీడింగు ప్రభువుగారు

రీడింగుప్రభువుగారు, త్వరలో ఇంగ్లండునకు వెడలెద రను వార్త యసత్యమని తనకు రూఢిగ తెలిసినటుల, పయోనిరుప్రతి ప్రకటించుచున్నది.

పంచ దార ఉత్పత్తి విచారణ సంఘము.

[ప్రభుత్వ పకటన]

భారతదేశమునందు పంచదార ఉత్పత్తిని అభివృద్ధిచేయుటకై సహా లిచ్చుటకు ఏర్పరచబడిన పంచదార ఉత్పత్తిని నిజేడికము ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు రవలంబించదలచిన విధానము యాదిగువ ప్రకటింపబడినది.

1920-21 సంవత్సరమున 18 కోట్లరూపాయలు విలువ గల చక్కెరదీగుమతిచేయబడెను. ఒట్టలవెనక చక్కెరకే యాదేశమునందు గొప్పదిగుమతిగడెను. కావున చెరకుపంట చక్కెరపరిశ్రమ అభివృద్ధిచేయుట అవసరము. చక్కెరతయారు చేయు యంత్రాల స్థాపించుటకు 6000 ఎకరముల ప్రదేశము నందుచెరుకు ఉత్పత్తి యగుమందవలెను. చెరుకుతోటలకు సమీపముగను రైలు లేకకోడు సౌకర్యములు గలప్రదేశము లందు యంత్రాల యుండవలెను. ఒకటి ప్రదేశమునందు ప్రభుత్వము వారి కింకభామి లేదని తలచుచున్నాము. ఇట్టి ప్రదేశ మెచ్చుట నైను భాగిగా నున్నయెడల యా పరిశ్రమ అభివృద్ధి చేయవలయునని ఉద్దేశముగలవారు దరిభానులంపిన ప్రభుత్వమువారు తగువిధమున సహాయము చేయుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు. వీలైనచో అట్టిభూములకు నీరుపారుదల వసతు లుండునట్లు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు సాధ్యమైనంతవరకు తోడ్పడెదరు.

ఏజన్సీ భాగములందు ఇట్టి చెరుకుతోటలు పంచదార యంత్రాలయము స్థాపించుటకు వీలగు ప్రదేశములందు యాయ మై పరిశీలన మొనర్చుటకు ప్రభుత్వమువారు రాక ప్రత్యేకాధికారిని నియమించుటకు ఆలోచించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నముల ఫలితము మున్నందు ప్రకటింపబడును. ఈ విషయమై సవరములను తెలుపగలవారు గాని తెలిసికొన గోరువారుకాని అభివృద్ధికాని ప్రభుత్వ కార్యదర్శికిగాని వ్యవసాయకాని దైన్యరుదగాని ప్రాసికోవలెను.

మదరాసు శాసనసభ

ప్రశ్నలు

శాసనసభ్యు లగు రా. బి. కో. గోపాలకృష్ణయ్య గారి క్రిందిప్రశ్నల నడిగెదమని శాసన సభకార్యదర్శికి నోటిను పంపిరి:-

పోతునూరు ఇరిగేషను ప్రాజెక్టు

ఎల్లూరు తాలూకాలో పోతునూరు ఇరిగేషను ప్రాజెక్టుపల్ల ప్రభుత్వము వారికి ఆదాయ మేర్పడునని జప్తినుపత్రిక యు. డిటిల ప్రకటింపబడిన వ్యాసమును ప్రభుత్వమువారు చూచియున్నారా? ఈ ప్రాజెక్టు లాభకరమో కాదో అనువిషయమై పి. డబ్ల్యు. డి. వారు కలెక్టరు ఏమైనను సలహాఇచ్చినారా? ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమేమి? ఏమైనను అప్పటికికొన రెలచియున్నారా?నున్న గు వివరములను తెలుపగలరున్నాను కృష్ణాకనకట్టు

కృష్ణాకనకట్టు మట్టరులను పొడుగుగ చేయు విషయమై ప్రభుత్వము వారేమి ప్రయత్నముల చేసియున్నారు. ఇందుకు కావలసిన సామాను లింకను ఏర్పరుండుటకు కారణమేమి? ఈ విషయము ప్రారంభింపబడును తెలుపగలరున్నాను.

విదేశీ పత్రికలు

అడ్వానుగార్డు అను విషయప్రకటనము నీదేశమునకు తీసికొని రాగాడదనియు, దెయిరి హెరార్డు పత్రికపై విప్లవ ధము తొలగింపబడె ననియు, ఇండియా గెటటులో ప్రకటింపబడెను.

చిటనుపార్లమెంటు విరమించెను

క్రొత్తపార్లమెంటు నవంబరు 20 తేదీ సమావేశమగును

కన్సర్వేటివుల విధానము
విశ్రాంతిశాంతి ఆవశ్యకము
భారతదేశమున సక్రమాభివృద్ధి

పార్లమెంటు విరమించెను

లండను, ఆక్టోబరు 25:—పార్లమెంటు విరమింపవలయునను ప్రకటనాపత్రమునందు సార్వభౌమాదు సంతకమిడెను.

క్రొత్త పార్లమెంటు

20 నవంబరు గూడును

లండను, ఆక్టోబరు 26:—పార్లమెంటు సమావేశమైన ప్రీవీకౌన్సిలునందు సార్వభౌమాదు పార్లమెంటు విరమింపవలయుననియు, నూతన పార్లమెంటు నవంబరు 20 తారీఖున సమావేశము కావలయుననియు ప్రకటనను సంతకమిడిరి. విరివి సంధి అయిన తరువాత ప్రకటనయందు కొన్ని మార్పులు చేసిన విషయములు గలవు. దక్షిణ విల్సెండును సామ్రాజ్య పార్లమెంటు నందు స్థానము లేదు. అందున నూతన శాసనసభ ప్రకారము ప్రకటనపుత్రముందు దాని విషయమే యుత్తరము. ప్రకటనదినము 26 ఆక్టోబరు గలదిగా నవంబరు 4 నయోజకమనియు, నవంబరు 15 పోలింగు అనియు శాసనసభ ప్రకారము నిర్ణయించెట్లే.

బోనర్లాగారి విధానము

ప్రాచ్యసమస్యపరిష్కారము

నూతన ప్రధానమంత్రి కలసి జట్టుల సంఘటనయెను. తొలు దొలక ప్రపంచమున కాంతిని స్థాపింపవలయుననియున్నది. అం దితరమును కొన్ని భాగములందు ప్రాయశః—సర్వ విశేషవిధానములందు ఇంతకుముందు మనము చేసిన యెడల వికారితినే అపరిచయము, ఇకమీద మనజోక్యముల హెచ్చించు కొనము. ప్రాచ్య సమస్య పరిష్కారమున మనము చేయు ప్రయత్నముల ఫలముగ నిత్యమై నెట్టియు నిత్యమై నెట్టియు కాంతి చేకూరవలయునని నాకోరిక.

అమెరికాతో స్నేహితుము

కేవల సాంప్రదాయములేమునకేగాక మర్యాదానుష్ఠానములను, మొన్న యుద్ధమునందు తటస్థించిన స్నేహితులైనను వాధారపడిన హితవర్తననునే అమెరికాతో మన ముండవలయును. ఇది యెప్పుటికి బ్రతుకు విధానమైన శ్రేయస్కరము. విదేశాంగములందు వలసరాజ్యముల సహాయము.

విదేశాంగ విధానములందును, సామ్రాజ్యవిషయములందును, వలసరాజ్యములయొక్కయు భాగవత్తయొక్కయు సలహాలతోను సహాయముతోను బ్రతుకు ఆచరింపవలయు. విదేశ స్వదేశములందు ప్రయత్నము, కాంతియు కావలయును. కడచిన సంగ్రామకాలమున పోయినకాంతిని స్థాపించవలయు ననియే అందరు కోరుతుండిరి. ఈ విషయములందు కేంద్రప్రభుత్వము నందు కొన్ని జూర్ములు చేయవలసినగా నున్నది.

విరివి సంధిపై విశ్వాసము

మేము ప్రభుత్వము నడువలసినవిచ్చిన విరివి సంధిపై విశ్వాసము నుంచవలయును. ఆవశ్యకుల ప్రకారము సంపూర్ణముగా సామ్రాజ్యమున విర్రెండునకు కలిగిన స్థానగౌరవమును నిలిపి ఆప్రభుత్వమునకు అన్ని విధముల సహాయ మిచ్చుచుండెదము.

భారతదేశమున సక్రమాభివృద్ధి

1918 సంవత్సర సంస్కరణముల రీతిని భారతదేశము భివృద్ధి కొండవలయునని మాకోరిక. భారతసామ్రాజ్యభివృద్ధికు ఆవృత్తి అన్ని భాగాలు, అన్ని కక్షలులవారి సహాయ గావలయును. ఈ సహాయము మౌనము చేయకనా, మన పరపతి భివృద్ధి జెంది, మన సామ్రాజ్యము హెచ్చుచుండును.

ఆర్థిక పుష్కరిత్యము

వాణిజ్య విషయములకు, శాస్త్రముల సహకారము, దేశమున ముఖ్యముగా నాలోచింపవలయును. అందు విరుద్ధమున కొన్ని కార్యములు చేయవలయును. మొదటికి బోలెడు ప్రయత్నములతో బోలెడు ధనమును వినియోగించి మనము

యొందిరి. వాటి సార్వభౌమ మర్యాదానుష్ఠానము మరీక్షించి సాధ్యమైనంత త్వరతో అమలులో పెట్టెదము. అధికారవ్యయమును తగ్గించుట ముఖ్యము.

సామ్రాజ్యాలంతర్వాపారము

సామ్రాజ్య వివిధసాధనము లన్నియు మన కనుకూలించు కేంద్రవాణిజ్యమును అభివృద్ధి చేయుటకై యొక్కరి కొక్కరిట్లు సహాయపడవలయునో ఆలోచించుటకు సామ్రాజ్య ఆర్థికసమావేశము ఒకటి త్వరలో కూడవలయును. ఈ విషయమును వా రామోదించు రేమో అని వలసరాజ్యముల వారి నడిగి, తగినవసతుల చేర్చుటకును.

బోనర్లాగారు

గ్లాస్ గోమంజలూభివృద్ధి.

లండను, ఆక్టోబరు 26:—బోనర్లాగారు సర్వసమృద్ధిముగా మధ్య గ్లాస్ గో మండలమున కర్మభ్యుదయగా తీర్మానింపబడెను. ఉపగ్రామమున జేయున కన్సర్వేటివ్ విశ్రాంతి కాంతి ఆన శక్తియు అని వారు తెలియజేసిరి. ఆయన రాజకీయయద్ధమున ప్రవేశించిరే యని యడుగునచ్చును. ఏదేని ప్రోత్సాహితీను మాతృర్యముచేతను రాజకీయసమరమున వారు పోయియుండలేదు. తాము ఎన్నికలందు విజయముండవలయుననియే వారికోరిక. ఇది నిత్యముగ చేకూరవలసిన వారినయ్యును.

కన్సర్వేటివుల విధానము

క్యాబినెటుమంత్రుల అధికారము మారవలయును

లండను ఆక్టోబరు 26:—యుద్ధప్రారంభమునుండి దేశమున వసతులకును, కేంద్రప్రభుత్వమున తగినమాద్యు చేయుటకును కాలము వచ్చింది. కాబిన్లు కార్యదర్శుల అధికారము మారవలయును. అంతర్జాతీయ సమావేశములతో జోక్యము విదేశాంగకార్యాలయమువారికే మార్చవలయును సలహా లభిచే యజ్యులదినవి. ఇంకమీద ఏ అంతర్జాతీయ సమావేశమునైనను, ప్రధాని జోక్యమునున్నకాలమునదిగా నుండినను, ఇన్నిరోజులవరకే క్యాబినెటు కార్యదర్శులు గాక, విదేశాంగకార్యాలయమువారి విధానముల నియోజించవలయును. సామ్రాజ్యములయొక్కయు, ప్రపంచముయొక్కయు, మొదటి ఆరే కాంతిని స్థాపించుటయే. ఇంతకు ముందొడంబడికల రీతిని ఆచరించును, విదేశములపట్ల మనజోక్యము హెచ్చించుకొన జనదు. సమరసమయమున ప్రేరించారును, ఇతర విదేశములవారును సహకృత సామర్యసహాయముతోడనే ఇతరులను మనదేశము వాతరించిన కష్టములనుండి వెలికి రాగలుగుదుము. విదేశాంగమంత్రికాగ్రతే ప్రాచ్యసమస్యసర్వామకూలముగ పరిష్కారమగునని తలంచెదము. వ్యూహవిశ్వాసమున సామ్రాజ్యము, సహాయము నాతడు అంతర్జాతీయసమావేశమున నొసంగవలయు. సాంప్రదాయమునకే గాక, మర్యాదానుష్ఠానమున ఆదర్శముల రీతిని అమెరికావారితో నాతడు తెలివి వెంపొందించును. బ్రిటిషు ధర్మ మనన హితమార్గ మనియే మాట్టవలయు. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమునకు సమానసౌకర్యముండవలసింది. విదేశాంగవిధానములందు వలసరాజ్యములతోను భారతదేశములతోను ఆలోచించి వారి కలహాల నైకొనవలయును. విరివి సంధివరకుల న మలులో పెట్టెదము. సామ్రాజ్యమున విర్రెండునకు చేకూరిన స్థానమున దానికి సర్వదా సహాయము చేయుచుండుము. ఉత్తర విల్సెండు పార్లమెంటు వరు గల హక్కుల భద్రపరిచు వాగ్దాన మొనర్చితిమి. 1919 సంవత్సర కాశము ప్రకారము భారతదేశమునకు సంస్కరణముల యాదభివృద్ధికి తోడ్పడెదము. స్వదేశమందు నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కార మొనర్చు చు నిట్లై నది. వాణిజ్య విధానములు అనుకూలముగ సంస్కరింపబడతలెను. కార్యదర్శుల దానిరించిన కృత్యాధిక్యమును, సామ్రాజ్య భివృద్ధి అనుసంధానమును, సామ్రాజ్యవాణిజ్యమును పెంపొందించునో మన

ము బాగుపడుదుము. అందులకై, సామ్రాజ్య వరపతి సేముల మన కనుకూలించిన చొప్పున వాణిజ్యము ఆజేయు పద్ధతుల నాతోచించు నొక ఆర్థికసమావేశము చేయును. ఈ సమావేశముపట్ల తమ యభిప్రాయముల నివలసరాజ్యములను భారతదేశమును సలహా లడిగెదము. ఇత్యరసామర్యముల మహాకష్టముల వడినందున త్వరలో నడచేర్చవలయును, పరిస్థితుల పరిక్షింప మేము తలంచుచున్నా ఇతరవిషయముల సలహాలన్నియు మా కిష్టములేదు. ఎందున స్వదేశములందు కొంచెము జోక్యమును, విదేశముల చంచలలతో తగిన జోక్యమును పుచ్చుకొనవలసినసమయ మిది.

బోనర్లాగారి

గ్లాస్ గో ప్రసంగము

లండను, ఆక్టోబరు 26:—గ్లాస్ గోయందు సమావేశమైన మహాసభవారి కువస్థానించుచు, తా మిచ్చిన విజ్ఞప్తిప్రకారము వాధారపడి తాము మాటలాడితి మిరి. దేశమున జోక్యముండు కలుగజేసికొనక, తనదాని దానిని పోనియ్యవలయును. ప్రాచ్య సమస్యయే చాల భయంకరమైనది. అయిన బ్రిటను, ప్రాచ్య ఇటలీ సంయోగమున కనిజేసి, గ్రీకులకును, తురుష్కులకును సమృద్ధిమైనవరకుల చేర్చుట, కలకనాతవచ్చును అని నమ్మెదమని లాగారు చెప్పిరి. జర్మనీనుండి వ్యవహారమునాటు మరియొక ముఖ్యనిషయము. ఆయంకమున ప్రేరించారును బ్రిటను వారు ఏ విధానమునకర్మచేసిందో ధనము గొనవలయునో అందు మాత్రమే భేదాభిప్రాయములు కలిగియుండిరి. గాలిపోలి, ప్రైయిట్లు రాజ్యముల రెండవ జిల్లాలగుగా చేర్చుట తమ యిష్టము కాదని వారు తెలిసిరి. నిరుద్యోగుల సమస్య త్వరగా పరిష్కరింపవలసినదిగా నున్నదని.

ఎన్నికలు నవంబరు 15 వ తారీఖు

లండను, ఆక్టోబరు 26:—పార్లమెంటువిరమింపవలయునను ప్రకటనాపత్రమే నవంబరు 20 వ తారీఖున నూతనపార్లమెంటు సమావేశపడవలయునని ఆజ్ఞాపించుచున్నది. నవంబరు 15 తారీఖున ఎన్నికలు జరుగవలయునను ఆజ్ఞ కూడ ఆలోచన సభలో సార్వభౌములు సంతకమిడిరి.

రాజకీయ సమరము

నానాపక్ష ప్రచారము

లండను, ఆక్టోబరు 26:—పేమంతయును ముందు చేసు లండను నగరము వారరించు కొని యెను. త్వరగా రాజకీయకల్లోలము లంతరించునని యెంతగా నాయకులు తెలుపుచున్నను, రాజకీయరంగమున సమరముల తీవ్రత నంతయందుటను మందు సార్వకలయెన్నుట్లున్నది. గత కుక్రవారమునాడు ఒకరుండి తీవ్రకృతాచరణమును లాయకులబాధిగా రింకను జరిపించుచునే యున్నారు. తీవ్రయువకసాసానతరము వారికి పడిపోయినదని ఆ నేకులు పలుకు చున్నారు. కాని అదికేతలే మెరయుచునే వారిశరములనేకే తెగచేయునో ఎవరిని తెలియదు. ఆయనకు గూడ తెలియదు. రమవై యుద్ధము ప్రకటించినది లాయకులబాధిగారు తెలిపిన ఇండియెండ్లెటు లిబరలులతో న్యాయవల్ లిబరలులు సమరములను నిర్ధరించిరి. ఎవరైన కన్సర్వేటివులు తమస్థానములకై పోటీపడిన బ్రిటను నందంతయు సంగ్రామము జల్లెదనని లాయకులబాధిగారు తెలియజెప్పిరి.

చేంబర్లెను గారు

కొయలిమను కన్సర్వేటివు

చేంబర్లెనుగారు కొయలిమను పద్ధతుల సహకారము చున్నను, నిత్యమైన కన్సర్వేటివునే యని తెలుపుచున్నారు. బోనర్లాగారితో చాల భేద భిప్రాయములు లేవన్న హాస్య గారు కన్సర్వేటివులయొక్కయు లిబరలులయొక్కయు సమాన విశ్వాసము తనకు గలదని తెలుపుచున్నారు. బోనర్లాగారు ప్రాధాన్యమున కనుకూలపడ్డు కొయలిమను లిబరలులకు స్వరేత్ర ప్రతిపాలవాగ్దానము నిచ్చిరి. ఇప్పటివరకులం దనసరి చరణసినదే యీ వాగ్దానమునారము. ఒక కొయలిమను లిబరలు స్థానము నింకొక్క రుండగుండనను ప్రభులసత్త్వము గ్లాస్ గోయందు యూనియన్లెట్టులు ప్రకటించుచున్నారు. అయినను స్థానిక నాయకులు ఈ ప్రమాదమును ఇతరస్థలములకు ప్రాకటించ ప్రయత్నించు చున్నారు. లాయకులబాధిగారు మాత్రము ప్రాకరించెద మని భయపెట్టుచున్నారు. త్వరలో పరిస్థితుల ప్రమ పలకు న్న యెడల దాని బ్రాకు సంకయగునని తలంపబడుచున్నది. “నక కొయలిమను లాయకులమునుండి మరిగొందకారమున కొన్ని ప్రయత్నములు అని బ్రిటన్ విశేషాది బ్రెముడుదిగితే వాగ్దానము.

బోనర్లాగారి సందేశము

ఎన్ని కలందు తామే అధిక సంఖ్యలకు మనదమని బోనర్లాగారికిని, వారి కన్యత్వేటిచేటకు నమస్కరమును, ఇతరుల సహాయములేక ప్రభుత్వము నడువ కత్తికలిగియుండురా అని అనుమానించుచున్నాము. నూతన పార్లమెంటునందు కార్యక్రమము జరుప వలయునది కలిగియుండు అధిక సంఖ్యలకు నిర్ణయమును బోనర్లాగారిపక్షమువారు కొనుగోలును లిఖించు నాకర్షించుచున్నారు. 1918 వర్షమున క్రొత్త కూపాను విధానము మార్పుచున్నది. ఇది బోనర్లాగారిపక్షమువారు లిఖించు కేంద్రము. లాబరులకొరతే మో ఏ లాటి కూపాను ల చేతాకర్షించుచున్నది. అయినను కొన్ని స్థలముల స్వార్థపరులైనవారికి సేర్పాటులు గానింపబడినది. బోనర్లాగారి విధానమునకును లాబరులకొరతే విధానమునకు భేదములు తెలియ సామాన్యప్రజలకు కష్టతరముగానున్నది. గత కొన్నివినపక్షద్వయములవారును, కార్యకర్తలకు భయకడియోయములవారు లేరనిచెప్పిరి.

లాబరులకొరతే లిఖించుచున్న అస్తివిత్తవలననే హామ్యునుండురీతి తలంపబడుచున్నది. అయిన వీరలు కార్యకర్తలతో నిత్యముమీసెలిమిచేసినచేగాని యేవిధానమునకును, ఏపార్టీ—రిని చేరమని వారు తెలుపుచున్నారు.

మానసియు లగు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు తమ దేశాటనఫలిము

లండను, ఆక్టోబరు 26:—అనురాజ్యము: ఘనమందరమున ఉత్పన్నమయి మా శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు తమ పర్యటన కార్యక్రమములకొరతే దక్షిణాఫ్రికా పేరుండకుండు చాల కొంచెయివనుచు, చాలకారమునకు సదభిప్రాయమున సమానమున భారత రాజ్య భారత దక్షిణాఫ్రికా దేశములను, రానిచ్చుట కొప్పుకొనకుండురీతి తెలిపిరి. సామాన్యమున గమనసాన మాకమించిన యొక గొప్ప ప్రభుత్వప్రతినిధికి చూపబడిన ఉత్తర గౌరవముతో ఇతర వలస రాజ్యములవారు తమ కావ్యర మిచ్చిరని వారు తెలియజెప్పిరి. ఒకరి విషయము లొకరు తెలిసికొను స్వభావము కలిగినట్టియు, ఒకరి ప్రాయము కలిగినట్టియు వారకేటలు వలసరాజ్యములందున్నారనియు కూడ జెప్పిరి.

అయిన మనకొరతే త్వరలో ఫలింపదు.

లండను ఆక్టోబరు 26:—అయిన తమ కొరత త్వరలో ఫలింపదు. ఎట్లయిన భారతదేశమునకును వలసరాజ్యములకును సద్భావముల సెలకొల్పినవారిని వారు తలం చెడదు. వర్ణ, జాతి వైరము లంతగలేక ఆర్థికస్థితి ననుసరించి మాత్రము కలస రాజ్యములవారు మెలగుచున్నారని వారు కనుగొనిరట.

భారతీయులకు సదభిప్రాయము.

లండను, ఆక్టోబరు 26:—భారతీయుల విషయములు క్లిష్టమైనవి. సామాన్యజాతికి కొంతయు భారతీయులకు గమనసాన. లిఖించుచు నని వారిని కొరతపును, వలసరాజ్యప్రభుత్వములందు తమతో నేకీభవించిన భావములు జూడగలిగిన తెలిపిరి. బ్రిటనునందే ప్రభుత్వమున్నను భారతదేశము సదా తాకిచ్చిన వాగ్దానములు చెల్లించబడునయి ముందుండును. అనవ్యక్తములందు తలచుగ నామె మోస డియిందలేదు. ఇంగ్లండుదేశము భారతదేశమునకు స్వతంత్ర భావము లియ్యలేదు. ఇమర్తములు అసత్యవాదులు, బ్రిటిషు వారితో చేరికకు విరోధముగన్నవారు త్వరలో తమయభిప్రాయము మార్చుకొనవలసింది; అన్ని విధముల భారతీయప్రభుత్వమువారు “దేశము మొదలు” తలంపచుండవలయును; ఈ విధానమే సామాన్యమునకును భారతదేశమునకు ఆవశ్యకము. కయిన మిగిలినచుట్టులతో నీవిధానముచూడబడుచుండే నియు వారు తెలిపిరి.

సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులు

అనేకమంది బ్రిటిషు రాజకీయనిపుణులతో ప్రసంగించు సందర్భా “ఇప్పుడెచ్చట నుండిన” అని వారు ప్రశ్నించుకొనిరి. బ్రిటిష్ నిత్యముగా భారతదేశమునకు స్వరాజ్యముయ్యవలయుని యున్నది. హిందూదేశములు సహాయపడిన త్వరలో అది జరుగును. సంకల్పముకానము అభివృద్ధికి మొదటిమెట్టునుట్లున్నాము. అయిన “దేశము మొదలు” ను మాత్రమిందలిము. ఈ దేశ కాలమున త్వరలో గడపుటయ్యేవారిని. ఈమార్గములందే ప్రజలు రాజకీయవేత్తలు తమచునునది పనిచేయుటలననేటి ఘాత దృగ్గళముల కొంతి యంత్రుత్వము, స్వతంత్రమైనట్టియు పద్ధతులమీదనే గుర్తింపబడుదును. ఇంగ్లండులో భారతీయరాజ్యాంగమువారు దీనిని యున నిడికొని యుండురీతి తలంచెడు. ఈ విషయము మరచియు, సందేహములచేతను, అసత్యత్వపుచేతను పొరబడు తిమారుగా, బ్రిటిషు సామాన్యమున తన నిశ్చితస్థానమునందు భారతదేశమునకు చాల చూపుచుండురీతి తలంచెడలేదు కడపట నివేదించిరి.

ఉత్తరజిల్లాల లోకలు మునిసిపలు మహాసభ.

రెండవసమావేశము విశాఖపట్నములో నేడు ప్రారంభమగుట.

సన్మానసంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము.

విశాఖపట్నములో నేటిదినము సమావేశమగు ఉత్తర జిల్లాల లోకలు మునిసిపలు మహాసభ సన్మానసంఘాధ్యక్షులు విశాఖపట్నము మునిసిపలుకాన్సిలు అధ్యక్షులగు యం. కామయ్యగారి స్వాగతోపన్యాసమునందలి యాక్రంది భాగములను ముద్రించుచున్నాము:—

ఆర్థికవిషయములు.

సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు ప్రతినిధులకు స్వాగత మొసగి స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘముల ఆర్థికవిషయమై మాట్లాడుచు ఇట్లుచెప్పిరి:—

స్థానిక స్వపరిపాలనసంఘములు తమ ధర్మములను నిర్వహించుకొనుటకు తగు ఆర్థికసౌకర్యములు లేకున్నవి. అప్పుడప్పుడు ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటులనిచ్చువద్దతి యుక్తము కాదని ప్రామాణ్యములను కమిటీవారు సలహా ఇచ్చియుండుటచే ఈసంఘములు స్వయంత్రతే ఆధారపడి యుండవలసివచ్చెను. వత్తులపట్టానో ఇతరవిధమునో ఇచ్చుటకు కాలపిన మొత్తము నమోదుచేయవలెను. లోకలుబోర్డులకు లాంబులెన్ను మునిసిపాలిటీవారికి ప్రాప్తి టాక్సు అధికమగుటచే మిచ్చుచున్నది. ఇప్పటికే భూమిపన్ను భారము అధికమగుచున్నది. మునిసిపాలిటీలు ఎంతవరకు పన్నులను హెచ్చించుచున్నో అంత హెచ్చించి యున్నారు. అయినను ఖర్చులను కాలపినంత ఆదాయము వచ్చుటలేదు. యాదానంతరము జీతములుకూడీలు అధికముగ ఇయ్యాలివలెను. వస్తువుల పెరిగియు పెరిగిపోవుచున్నవి. ఇటీవలిసమయంలో లోకలుబోర్డులు కొన్ని తమ పాత కాలమున వైద్యకాలము మాపివేయవలసివచ్చుట అక్కర్తరముకాదు. ఇదికాక పౌరుల ఆర్థికపరిస్థితులను పటిమాచిన పన్నులను హెచ్చించుటకు వీలు లేదని తెలిసికొనవచ్చును. ఇంక ఇతర విధములగు ఆదాయములను వృద్ధి చేయుచు యున్నది. అలాగే చించెడము. మాన్యములు పీఠ్యకాలు, బండ్లదొడ్డు మున్నగువాటిని స్థాపించుటచే లోకలుబోర్డులకు మునిసిపాలిటీలకు ఆదాయము అధికమగును. వీటి కన్నిటికిని సెట్టుబడిధనము అధికముగ కావలెను. దెబ్బముకాదు దొరకుటలేదు. మాత్రమధ్యమల ననుసరించి నూరాభివృద్ధివిధానము అమలునందుంచిన లోభము కలుగును గాని వీటికినిటికిని మూలధనము కావలెను. ఇందులకు ప్రభుత్వమువారివద్దనుండి గాని వర్తకులవద్దనుండిగాని అప్పు పుచ్చుకొనవలెను. లోకలు సంఘముల పరపత్తి చక్కగలేదు. అప్పు దొరకుట దుర్లభము. అన్ని విషయములు ఆలోచించగ ప్రభుత్వమువారి గ్రాంటుల మూలమున కొంత ధనము ఇచ్చుచుండుట అవసరమని అభిప్రాయపడుచున్నాను. క్రొత్తజిల్లాల ననుసరించి స్థానిక స్వపరిపాలనసంఘములకు ఎక్కువగ ఆధికారము లిచ్చుటచేసిగాని ఆర్థిక పరిస్థితులు తృప్తికరముగ లేదందున యాదానికారములు నిష్ప్రయోజనము లైనవి.

ఈసందర్భమున రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి 1918 లకుల రూక్యముల చెల్లించవలయునను అక్రమ మగు ఏర్పాటులను తీర్చుముగ ఖండించుచున్నాను. ఈ మొత్తము కొంచెము తగ్గింపబడిన స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘములకు గ్రాంటు నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారికి అవకాశముండునని యువిద్య ఆరోగ్యము వైద్యసాహాయము నీటిసప్తాయి మున్నగు వాటిని అభివృద్ధిపరచుటకు వీలుండుననియుచున్నాను.

విద్య

ప్రాథమిక పాఠశాలలసంఖ్య హెచ్చుచున్నను తన సామాన్యమునందు విద్య తక్కువగనే యున్నది. ఇతరదేశముల కన్న మనదేశము విద్యా విషయములందు మీనస్థితి యుండున్నది. నిర్బంధించి త ప్రారంభ విద్య విధానము అమలునందు చవలయుననిన ప్రభుత్వమువారు అధికముగ సహాయము చేయుట అవసరమగును. మునిసిపాలిటీలు ప్రత్యేకముగ విద్యకొరకు పన్ను విధించి వసూలైన మొత్తమున సగభాగము గ్రాంటుగ నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి యున్నారు.

నిర్బంధించి విద్యావిషయమై భేదాభిప్రాయములున్నవిగాని నిష్పంథముగాని విద్య వ్యాపించదు. కృత్రిమాగ్రం త్రయమున అధికముగ ప్రేమించు ఇంగ్లాండుకుటి దేశమునందే విద్యాభివృద్ధి నిర్బంధ ముండుట అవసరమయ్యెనని గ్లాడుస్టన్ గారంగీకరించియున్నారు. ఏది ఎట్లున్నను ప్రాథమికవిద్య సంపూర్ణముగ వ్యాపించునట్లు చేయుట అవసరము. ఇందుకు ప్రత్యేకముగ పన్ను విధించవలెను. గోకేతగారు సామాన్యకావసర యందుండువిషయమై బిల్లునొకదానిని ప్రవేశపెట్టుగట్లు చేశారు.

కముగ పన్ను విధించుటకు ఎవ్వరు ఆక్షేపించలేదు. కాలము మార్చినది. ఆర్థికపరిస్థితులు తలెత్తములను తృప్తికరముగ లేవు. ఇట్టిసమయమున మరల కొత్తపన్నును చెల్లించుటకు పౌరులు అంగీకరించెదరా అనువిషయమై ఆలోచించవలెను. విద్యను వ్యాపించచేయువిషయములు ఎట్టిభేదాభిప్రాయములులేవు. కావున ప్రభుత్వమువారి ఇంకను అధికముగ ధనసహాయ మొసగ అంగీకరించవలెను. ఇంగ్లాండులో ప్రాథమిక పాఠశాలలకు అగు ఖర్చుల ప్రభుత్వమువారు మూటిలో రెండవభాగము గ్రాంటుగ నిచ్చుచున్నారు. స్కూల్ టైండులో ఇంకను కొంచెము ఎక్కువమొత్తమే గ్రాంటుగ నివ్వబడుచున్నది. ఇంగ్లాండులో ప్రాథమికవిద్య కగు మొత్తమును చూపు అంతయును ప్రభుత్వమువారి భరించుచున్నారు. కావున ప్రభుత్వమువారు ప్రాథమికవిద్యవ్యాప్తికి అవసరమగు ఖర్చుల మూడింట రెండుభాగములు గ్రాంటు ఇచ్చిన మిగిలిన భాగమును స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘమువారు నమకూర్చుకొనుటకు వీలుండును.

మాధ్యమిక విద్యకు ఖర్చు అధికముగ కావలెను. కావున యీ విషయమై అగుఖర్చును ప్రభుత్వమువారి సంపూర్ణముగ భరించవలెను. సాంకేతికపాఠశాల విద్యకూడ సేర్పడుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయవలెను.

ఆరోగ్యము

మునిసిపాలిటీలలో కొంతవరకు ఆరోగ్యము కాపాడుటకు ఏర్పాటులు చేయబడుచున్నవి గాని గ్రామములందు ఆరోగ్యము నీటిసప్తాయి వైద్యసహాయము మాన్య సౌకర్యము లేమియులేవు. గ్రామములకు తమపాద్యతలను ఆరోగ్యసూత్రములను తెలియజెప్పట అవసరము. ప్రతిజిల్లాందును ఆరోగ్యసంఘములను స్థాపించవలయునని కొంచెము సలహా ఇచ్చుచున్నారు. కాని దెబ్బలేనసమయమునం దిట్టిఅలాచరణ చేయుటకు ఎట్టిలాభము కలగదని తలచుచున్నాను.

వైద్యసహాయము—ఆయుర్వేదము

ప్రస్తుతము గ్రామాంతరములందు వైద్యసహాయ సౌకర్యములు లేవు. పాశ్చాత్య వైద్యపుచుండుట విలస ఉద్యోగులచేతముఖ్య అధికముగనున్నది. ఈఖర్చుల భరించుటకువీలులేదు. కావున గ్రామాంతరములందు దుండువారందరకు తగు వైద్యసహాయము కలుగజేయుటకై ప్రభుత్వమువారు ఆయుర్వేదయువాని వైద్యమును ప్రోత్సహించుట యుక్తము.

కొన్ని సలహాలు

ఈక్రింది సలహాలను మీరు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించవలయునని కోరుచున్నాను.

పాల్కు ఆఫీసర్లకు ఇంజనీయర్లకు ఉద్యోగములిచ్చుటకు రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారి కధికార ముండవలెను. లోకులు బోర్డుల అధ్యక్షులకు సంఘమువారికి ఈ ఉద్యోగములపై అధికారముండవలెను. మంత్రసానులకు బ్రెయినింగుఇచ్చి సర్టిఫికేటుల నిచ్చుటకు అధికారమియ్యవలెను. మునిసిపలు సంఘములయొక్కయు లోకలుబోర్డులయొక్కయు అధ్యక్షులకు ఇంకను ఎక్కువగ ఆధికారములు ఉండునట్లు చట్టము ను సవరింపవలెను. మునిసిపాలిటీవారు యాతికులపై పన్ను విధించుటకు అధికారమున్నది. అట్లే స్త్రీయనందు ప్రయాణము చేయువారివద్దనుండి ప్రత్యేకముగ కొంతపన్ను నమోదుచేసి వారి ఆరోగ్యమునకు కొన్ని ఏర్పాటులు చేయుటకు మునిసిపాలిటీలకు అధికారముండవలెను. ఇట్లుచేసిన అంటువ్యాధులు కొంతవరకు తగ్గవచ్చును. సంవత్సరము మిగియగనే త్వరలో అన్ని జిల్లాలందును ఒక చేత కార్యములు అడిటు జరుగునట్లు ఏర్పాటులు చేయవలెను. మరియొక విషయము సర్ ఛార్జి ఇద్దరు ఏర్పాటు గౌరవోద్యోగములు చేయువారికి ఎక్కువ భత్యము కలుగజేయుచుండును. కావున తమకు ధనము వృధగ ఖర్చుపడకుండ ఇట్టి ఏర్పాటు ఉండుట యుక్తమేగాని సంఘాధ్యక్షులకును సంఘసభ్యులకును ఈపద్ధతి అగౌరవకరముగ నున్నది. వీరికి కొంతస్వాతంత్ర్యముండవలెను. వీరు సభాధ్యక్షుని ప్రశంసించుచు ప్రతినిధులకు వందనము లిప్పించి సన్మానసంఘాధ్యక్షులు లేన ఉపన్యాసమును ముగించెను.

చెన్నపురి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము:—

మారు మాత్ర ఆపొంతములందు ఈ సెల 28 వ తేదీ సాయం కాలము మైలాపూరు రాజుపేటయందు 29 వ తేదీ ఉదయం 8 1/2 గంటలవరకు, నుంగంబాకంలో 29 వ తేదీ ఉదయం 1 గంటలవరకు, ఇద్దునాయునిపేటలో 30 వ తేదీ సాయంకాలము 8 1/2 గంటలవరకు రాజుపురం తండ్రియారుపేటలో 31 వ తేదీ సాయంకాలము 8 1/2 గంటలవరకు ఎన్నికలు జరుగును. సభ్యులుగ చేరినవారు మాత్రమే ఎన్నికలందు హాజరై కొనసాగును.

ఈ రాష్ట్రమునందు ప్రభుత్వమువారి యజమాన్యము జరుగుచున్న పట్టుపరిశ్రమకాఖి, వ్యవసాయకాఖి వేరయిండ్ల కలయునో లేక పారిశ్రామికకాఖి వేరయిండ్లకలయునో అను విషయము గురించి జరిశ్రమకాఖి డైరెక్టరు వ్యవసాయ కాఖి డైరెక్టరుకలసి ఆలోచించిరి. పరిశ్రమకాఖి వేరయిండ్ల కలయునని తీర్మానింపబడినది. ఈ సవరణము అక్టోబరు 1 న తేదీ నుండియు ఏర్పాటు జరుగునని యుచుండెను. మల్లరిచెట్లు నిలబడి పోరములు ఉద్ధృతములు పరిశ్రమల కాఖివారి స్వాధీనము చేయబడిరి. పట్టు పరిశ్రమ పరిశోధన విషయమై అ.శ. ఖిష్టలస్మియు పరిశ్రమకాఖియందు చేరుచును.

వసంతలేఖలు

౨౩

మిత్రరత్నమా !

నిత్రా వాసినవా బండినది. కలకరరా వీడడును చిత్రావర
 కథకు బోయి తిరిగి వచ్చి యాచ్యటి విశేషము బాధకరమునకు
 చే సభావిశేషములు వినుటతో గాఢతము చేయుచు నీకుఁ
 ప్రత్యుత్తరము శీఘ్రముగ వ్రాయలేకపోయితిని. మన్నింపుము.
 కాశ్మీరగారు తమ కీడును జరిగిన గౌరవమునుగూర్చి వ్రాసిన
 లేఖ యందలిది. సంత ప్రపంచితమునకు జరిగిన గౌరవమున
 కోర్కలేక పండితులను ప్రభువులలో ప్రజలలో గొందలను
 తేసివేయవలయుననుట మనదామెదరకాశ్మీరగారు కినిసి వ్రాసి
 పంపిన విమర్శనము చూచి నవ్వుకొంటిని. సంస్కృతాంధ్రాంశ్చ
 యములయందేగాక వ్రావిడభావములనుగూడఁ బాండిత్య
 ములకబడుకొని. ఆంధ్రులు- జాతీయత- చరిత్ర- చరిత్రాత్మక
 నాటకములు- నన నేమో యెఱుంగు నిదిములలో నాంధ్రరాజ్య
 యను బొంగరమును ద్విష్టినట్లు త్రిష్టినట్లు యంగంధరవంధరిని
 గృహించిన శ్రీవేదము వేంటరాయకాశ్మీరగారి నధిక్షేపించు
 లూనినభక్తులు- సభాభక్తులునుగూడ- నాత్మరంగుల లనఁ
 జేబుదా? ఎంతటివాడైన నేమి? అనబోన మున్న మునుజున కిట్టి
 వృద్ధి యనబోదు లేదు. పరమందు లేదు అట్టివాడు "తెలుఁ
 తెలివేకనఁ జెడయునట్లు!" వాటిలోని మన కేల? దామెదర
 కాశ్మీరగారిలో నట్లే చెప్పము. భావ నభ్యసించి, శుద్ధివాడే
 యయ్యాను తెలుఁగుదేశమువాడను తెలుఁగు మాతృభాషగా
 గలవాడే, ననుకొనుటయే గౌరవ మని యెంచి చిన్నతనమున
 దెలుఁగుదేశమునకును గౌరవాదీతమున వసియించి, తెలుఁగు
 దేశమునందలి వరంగులును స్వప్నమునఁ జూచినది- నాటకరంగ
 మున మనకుఁ జూపి- యక్షతమీమాసమైనతత్వభేద జూపి- చిట్ట
 చూకలమున కుటుంబకమములకును భావాభామునకును లొంగి
 పోవులాఁ డభివేగమునలె నారాటము నొందుచున్న సింహపురి
 సింహమును జూచి "అహ! అట్టిమహానభావనకు శ్రీనాథుని
 కలఁ జరచుటకే గడపకునినవచ్చునా? అదర్శమునంతి పదేపా
 కలసింపునా? శ్రీవేంటరాయకాశ్మీరంటిపండితుడే-బోపిం
 చు ప్రభువో- అదరణఁజూపుమిరుండో- లే-పోవుచుండె నింక
 దెలుఁగుదేశమున నాంధ్రభాషకై ప్రాణ మర్పించు పండితుఁ
 డగుట కేయలకుఁ దెను సాహసించునా?" అని భావ్యాంధ్ర
 దేశీయికి యభివేదించుచుండెవాడను. కాని కారకావేది పీఠ
 స్వాములఁ జేరి మనము కొండగిరిగౌరవముల వంశపారం
 భక్త్యుగ శ్రీకాశ్మీరగారిగారి యాంధ్రదేశమున-ఆంధ్రభాష
 నే- గౌరవించెను. ఒక్కగౌరవించుటకాదు. కారక "తెలుఁగు
 పిల్లలారా! మీరు ఋణమార్గానుచులై మిత్రభాష నాశ్ర
 యించి-భాషాభాషమున బాధపడిన-మీచేతలవృత్తము లగును.
 మీకుఁ దగిన కీర్తిధనును లై పాకములుగూడఁ గలుగును." అను
 విశ్వాసము నూపిరి పోసినది. ఈ భగవత్ప్రార్థనము నధిక్షేపించి-
 యెగతాళిచేసి- యనవసమును జూపినవాడు- కవి కానిముట్టు
 పండితుడు కానిముట్టు ప్రభుడు కానిముట్టు పరిచారకుఁ
 డు కానిముట్టు సభ్యుడు కానిముట్టు సభాభక్తుడు కానిముట్టు
 కరుడు కానిముట్టు- భీరువు కానిముట్టు అట్టివానినాటక మేము
 చీలుక లగునని కాండ కేపించడా? వాత బలికొరుని యెఱుంగ
 తుండ- మనగోడలనడుమ- మనము కొటగుమ్మములు బిగించి
 విచ్చుకొట్టులనడుమ- వ్రాసినమాటల- పరికినపలుకులు- మన
 భావనాశక్తిచే ప్రతిగములై కొటగోడల దాటి కొటమొళ్ల
 దూరముపోనా? శ్రీవేంటరాయకాశ్మీరగారికి "సర్వసంగపరి
 త్యాగుడైన సన్యాసులు" బిరుదు లిచ్చినారా? ఈయనవాడని
 వారు బిరుదు లిచ్చినారా? ఏమి యధిక్షేపము!

ఎవ్వరు నీయనిబిరుదులు భరించివా రెండలు? ఏము
 కలా- ఏమోడకులవాండ్రో- ఏజర్మనీవాకో- ఏప్రాంతవాకో-
 ఏ ప్రభువులో యాచ్యన తిరుచులను భరించుకొనవా రెండలు? బిరు
 దునిత్ర యర్హతములు చేయించుకొనవా రెండలు? బిరు
 దము చేరుచిరునా యందకులకెనది? బిరుద మెట్టిది?

మనరాజ్యము లంకరొందినది. రసిక లగుపండిత ప్రభు
 వులు రాతిపోయిరి, కాశ్యము లబ్ధుగల రాజులు గంగాకిరిసి.

వారితో మున్న ప్రభువులు సన్యాసులకంటె సన్యాసులైయుం
 డఁగా మన మేమి చేయఁగలము? "మనపండితుల బోపించు
 కొనలేము. మనకవులను కత్తురించుకొనలేము. మనభాష నాడ
 రించుకొనలేము. మనవిమర్శకుల సహజబుద్ధితో- జాడము.
 ఎంతసేపు- మనలను స్తోత్రపాఠములు చేయువాఁడు నుకవి.
 మన లోపముల నొచ్చురించు వాఁడు కుకవి. అవి విమ
 ర్శించువాఁడు కవనాకవి. మనల నాశ్రయించుకొని మనకుఁ
 గృతు లిచ్చినవాఁడు నిందుకుడ ఈయక మనలోపముల
 జూపువాఁడోటిగుండ. వానిని కెల్లడించువాఁడు చిల్లిచేడి!
 ఇది మానీతి! ఇది మారాజభక్త్యు!" అని మనప్రభువు లభకు
 గతి నొందుచుండినకాల మేపీతాధిపతి యగు యత్నిండుడో
 జగద్గురు మహారాజో సకలకాశ్మీరపండితపర్యకుఁ డగు మత
 రక్షకుడో వచ్చి మనపండితులను మాటలచేఁగాక సత్త్వపేద
 మతో కత్తురించి మనభాషను రక్షించుచున్నందులకు వందన
 ములు చేయుటకు మాణుగా నధిక్షేపించుబుద్ధిహీనుఁ డుండనా?
 "ఎవ్వడో" నేమాణుమూలనో యధిక్షేపించిన దాని
 కేమి? అమఱువాడే యాంధ్రమహాజనగభ కధ్యక్షత నొందిన
 శ్రీకాశ్మీరగారి కంతగౌరవము వేక మొసంగిందో మీకుఁ దెలి
 యదా?" అని మనకంకిరాత్మ ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. నంగము
 పరువు కుక్క మెటిగిఁ బోననిమాట కత్తమే! కాని శ్రీదామో
 దరకాశ్మీరగారు వ్రాసినట్లు- పండితులకు గౌరవముచేయుటకుఁ
 బూనిన గభలో "మీరు కాదు మేమే చేయుదును." అని బేర
 ములు పెట్టినవారు- తమపండితులకుఁ గాక పక్షలకు గౌరవము
 జరుగుటకు సహించనివారు- దేశములో నున్నమాట కత్తమే!
 దామెదరకాశ్మీరగారికి కళావధాన మొందినందు
 లకు- "దబుల్ మెడల్లు" ఇచ్చినందులకు- సంతసించితిని. అది తలం
 చుకొనుచు బులఁజిల్లి. మఱల నొకగవ్వమును వచ్చినది. అభి
 లాంభకేశము నొక్కరంగమునఁ గడఁబడినది. భవిష్యదాంధ్ర
 దేశ మొక కేశభిమాని- భాషాభిమాని- చేతులయందాడుచున్నది.
 కనుగొంటిని. ఆగవ్వము వ్రాయఁగలవారివాడనుగ జ్ఞప్తికి
 వచ్చుటలేదు. మఱియొకసారి వ్రాయఁ బ్రయత్నించెదను.

మనకాశ్మీరగారికి నావందనను లభింపుము ప్రత్యుత్త
 రము లిచ్చుచుండుము. నా కవ్యదేవతవంశేభుల విమర్శనము
 చేయువాఁడు వచ్చుట యారంభమైనది కొందలు బాగుగలే
 వనుచున్నారు. కొందలువిమతప్రధానముగ నున్నవనుచున్నారు.
 కొందలు మాధ్యము లే దిచ్చే యనుచున్నారు. కొంద టిని
 దేశీయికి నెఱిగి వ్రాసిన వనుచున్నారు. కొందలు వ్రాతకక్షి
 తకుగ వ యనుచున్నారు. కొంద తాహా వ యనుచున్నారు.
 ఇందలు వందనములు. ఇందలుకొనిందలక నమాంగారము
 నీయఁగలకక్షి నివృత్తి పరమేశ్వరునితో నేకాంతముగ నే నను
 చున్నాను నన్ను పొడవలదని కాశ్మీరగారిలో నకుచున్నా
 ను. నీనోటికొలఁదిని నిందింపు" మని పంతులతో ననుచున్నాను.
 "మీరు చేయఁగలిగినదిలే- మీవృద్ధము మింతే- యని మా
 గ్రుడ్డివాడగా రనుచున్నారు. చిటివా? లోకము!

దయ యుంచుము, నీమిత్రుఁడు

—వసంతుఁడు.

శివరాత్రిమాహాత్మ్యరచనా
 కాలవిమర్శనము*

బండారు తమ్మయ్యగారు

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

"మ. అదనక వచ్చిరి సుభ్రహ్మంబునను బంచారామ లీలా
 కతులొ" (ఆ 2, ప 55)

"కా. వంచారామ విలాసిని భజశృంగారినకాలానుమా
 నాంచత్కారము....." (ఆ 2 ప 55)

"కా॥ అలవిచె మరందు హస్తమున ద్రాక్షారామ లీలావతి
 గ్రూలేఖానిభిభ్రమాభ్యుదయముం బుల్లదేవు
 కోదండమున్" (ఆ 3, ప 98)

"నీ. కుక్కుటేశ్వర కుండిపితాపురి శంకారమస్కాండ
 చండ దీప్తి
 కక్షవాటంబునప్పు గోదావరి కలిదోవపానాటకుతికధార
 గాతమీకటిని మార్కండేయుపుష్పమాల మరతాహి-
 శంభూత గరుడముల్లి" (ఆ 4, ప 28)

"క॥ భువనరాజుదాక్షిణ్యంబు ద్రాక్షారామ భీమేశ్వ
 రుండు దక్షిణ జలధి నేలకలయితంబు లగు లకంకలకమివర్తి
 కా కుండంగ్రాడంబులఁ గ్రిడించుటకై సారంగకాంచన
 దానున గోరంగి వెడలె" (ఆ 4 ప 80)

ఇందులకొంద శ్రీనాథుఁ డగ్రంథమున రాజమహేంద్ర
 ప్రకరముచేరి భీమభండమున రచించినవిట్లుక నే రచించె నని

నిస్సంశయముగా నెంచవచ్చును. ఈవిషయములన్నియు మూల
 గ్రంథమున లేవనియును శ్రీనాథుఁడు వానిని స్వయముగ నేతేర్చు
 ననియు నేనె చెద. శివరాత్రిమాహాత్మ్యమునకు మూలగ్రంథ
 మగు నీకావసంహిత నాకు లభింపలేదు. దానిఁజూచినవారివిష
 యములఁ బరిశీలించి యథార్థమును బ్రకటింతురు గాక యని
 ప్రార్థించెద.

ఇకనీగ్రంథము కాశీభండము తరువాత రచించబడె
 ననుటకుఁ గల యాధారములను వివరించెద.

చ. అరుణగభ స్థిలింబ మదయాద్రిపయం బొడ తేరగిన్నెలోఁ
 దెరుగును కంటకంబుడఁ పి. దెలునుం గుడువంగఁబెట్టుని
 స్థిరకరాధరీణయగు ప్రాణముప్రాణము తలియన్నదే
 మారహరి! యెవ్వ రింకఁగడుపారనిపెట్టెద రిప్పితాన్నముల్
 (శివరాత్రి ప 19; కాశీ ఆ 4 ప 114)

అనుపద్యము శివరాత్రి మాహాత్మ్యములోను గాశీభండ
 ములోను గూడఁ గానవచ్చుచున్నది. ఇది కాశీభండములోఁ
 గాంపిఁచి పురవాసియగు యజ్ఞదత్తుని కుమారుడు గుణనిధి
 యనెనువాడు దుర్బలాధియై చరించుచుఁ దండ్రితే నకమాని
 కుండయి యిటవెడలి దేశాంతంబునకుఁ బోవుచు మాన్యభక్త
 మున విలపించుటట్లులొనిది. ఈపద్యమునకుఁ బూర్వమున్న
 మాఁడు పద్యములను గూడఁ జూడఁడు.

గీ. ఏమిసేయుడ? నెక్కడ కేచువాడ
 భనము నిప్పుచ్చరము చిద్యయ ముఖ్య
 పెట్టసాగెడు నాచేయి భిక్షునేను
 నెట్లు నేరుచు? దైవంబు యెఱుంగునింక

గీ. ఏభయంబును నెవ్వోట నెఱుఁగలేదు
 నరున కెప్పొట విద్యాధనంబు భనము
 ఏరవిధానిక నెలలఁ జూచునోవు!

భనము భనమా నె యెన్ని చందములఁబలంప॥

గీ. అక్కటాట! దురదృష్ట వ్యసనమెట్లు?
 యా యజ్ఞాపి విష్ణుస్వవాయ మెట్లు?
 ఎట్లుచేసినఁజేయఁగా కేమనంగి
 నెచ్చువారము పిదదయా నిస్వచ్ఛదయ॥"

ఈ పద్యములకును వీనితరువాతనున్న "అరుణగభస్థి
 వింబ....." అను పద్యమునకును మూలము సంస్కృత
 కాశీభండములోఁ గలదు. ఆకొండల్లోకములను జల్లినింపుఁడు.
 "శ్లో. చింతామనావ చూతం క్షయమి? కరవాణికిన్? ।
 నాహమభ్యుదయోస్మి నజైవాస్తి భనోస్మ్యహమ్!
 డేశాంతరేహస్తి భనః కద్విద్యః సుఖశేఖరే!
 భయ మస్తి భనె చారాత్పవిద్యః సర్వతోఽభయః!
 యాయజ్ఞాపి తేజస్వ్యో క్షమేవ్యసంతకథా!
 అహో! బలియాన్ సవిద్యార్థానిక ర్మసంకరయేత్!
 భిక్షుం నాధిగచ్ఛామి నమోపదితిః క్షయేత్!
 నచపార్శ్వ భనం కించి త్క్రిమతీకరణం భవేత్!
 సవా సభ్యుదితేభానా ప్రసూర్యే బ్రువ్యభాజనమ్!
 దద్యాదద్యాతకయచే యాచేనా జననీనమే॥"

(కాశీభండే పూర్వాశ్లేషియోకాశ్లేషాభ్యయః)

"అరుణగభస్థి వింబముడయాద్రిపయం బొడ తేర....."

అను పద్యము శైలోకములలోన జరకనాల్గుపాదముల
 కు శ్రీనాథుఁడు మూలమునకు వచ్చె పెట్టుచు రసవంతముగ నొ
 నర్పించి యాంధ్రీకరణ మగుట స్పష్టమగదా! ఈపద్యమునే
 యాద్యశంబు కథపెట్టు వచ్చినపుడు శ్రీనాథుఁ డేమియు
 మార్పునెయికి కాశీభండమునందే శివరాత్రిమాహాత్మ్యములో నే
 నీకొని యుండును. కాశీభండములోని యామూల్యోకము శివ
 రాత్రి మాహాత్మ్యములములోఁ గూడ నుండియుండు నని
 తోచదు. అచ్చటి పూర్వోత్తరసంకర్షములఁ జల్లిచూడ శ్రీ
 నాథుఁడే పద్యమునందు స్వయముఁ జేసె నట్లే గోచరించును
 కావున నిందువలన శివరాత్రిమాహాత్మ్యము కాశీభండమునకుఁ
 విన్నటుగనే క్రి॥క॥ 1440 ప్రాంతమున రచింపబడిన తోచు
 చున్నది.

శివి రశిలింగము పంతులుగా రినిట్లు శ్రీనాథుఁడే గ్రంథ
 మున భాషించెఁగాక పాంచూర్తిక దృష్టితోడనె. తనవార్ధక
 దిలో రించి శ్రీశైల మహాపుణ్యశ్రీత్రమందు శివరాత్రిమ
 హాపుణ్యసమయమున శివస్మరార్థమయిన జంగమస్వాములకుఁ
 బునుభక్తితో నంకిత మొర్పి కృతార్థుడయినట్లు నిస్సంశయము
 గా నంగీకరింపవచ్చును. శ్రీనాథుఁడు జరమ పీఠత్రపుడు శివు
 నకు శివభక్తునకు నుండు సభదమును- "తన్నె డేయన్, తన్నా
 ద్రాహ్యన్" అను పీఠత్ర మతరవాన్యమును- బాగుగా గుర్తిం
 చి యామలాత్రయ విమారుండగు తలఁచికి సామాన్యని వలె
 నేతన్నగ్రంథములకుఁ బరమేశ్వరభక్తులయిన మిత్రులను బొంధవు
 లను శ్రోతలగా- తన నాయకులనుగా-గూర్చి శివతోబాటు
 వారిని గూడ నీర చేతులగ నొనర్పన మనానీయుండు. అట్టివానిని
 భనలొలఁదని గ్రంథపు మొదలింపి యగౌరవములకు నిజస్వ
 భావమును బయలుపఱచుకొనబయలె గాని తేలుగాడని విన్న
 వింపుచున్నాడు.

మహాకవిదండి

మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారు, ఎమ్. ఏ.

ఈ ప్రకరణమును కవిత్వమున బరిపాలించిన మహాకవిగారు తన కవిత్వమును ఆ సుగ్రహమున గాఢముగా వ్రాసి నాటకమునకును తలచి రాజభంగముల విరక్తి నెందులకు వ్రాసెనును (అనంతమున కిచ్చి కాకితము) తురియ్యకమును స్వీకరించి ముద్రణయ్యెననియు నతని దయకు బాట్రుడగు ప్రకరణమును సేతుబంధాది కావ్యముల రచించెననియు నెఱుఁపిరి. కాని తదగ్రంథమున సర్వాంశముల "వాకటకానాం మహారాజాధిరాజస్య ప్రవర్తనకృత్యం" అని యున్నందున భారతచరితమున గుంజుకృతుడు సేతుకావ్యమును రచించెననటయు దండి కావ్యాద్యమున చెప్పెను—

మహారాష్ట్రాశ్రయాం భానం ప్రకృష్టం ప్రాకృతం విద్యః |

సాగరః సూక్తితత్వానాం సేతుబంధాది యన్యథామ్ ||

అని సేతుబంధసారినియందు మహారాష్ట్ర ప్రాకృత భానలో (వాచకవిద్యయు నతడు కావ్యరచన గాఢము చేసినాడనియు, వాకటక రాజులకావ్యములు లభించినంతట పరిశీలించి వారు మొదట నవలపుమున (Ellichpur in Central Provinces) బరిపాలించుచుండెడి రచయితగాఢముల నోడించి విరాటకుంజముల నాక్రమించుకొని విక రాష్ట్రంధ్ర కేళముల సాధించుకొన్నట్లు నూచనలు గానవచ్చుచున్నవి. దండి ప్రకరణమును స్తుతించిన పద్యములో "సః కవిపుంగవః— మాకవి శ్రేష్ఠ" అని చెప్పటచే దండిపూర్వము కొంతకాల మచలపురమున నివసించిన వారగుటచే తద్రాజులయొద్ద వారల కాశ్రయము కలిగియుండునని శిలీంకపవననియున్నది. నిశ్చయముగా సూక్తిములకు గనియగు సేతుబంధమును దండి కావ్యాద్యముల నంత ప్రతిబింబయిన వానిని బలపఱచును.

ప్రకరణము, కవి విద్య వివాహమునకు సార్వకలఁ బెచ్చిన కవిగాను ప్రకటించెడియు.

ఓస్తా మధురవేదానాన్ యస్య నిర్విరళాగిః

తే నీతిం వర్త్యై వైద్యం కలిదాన శోధికిమ్ ||

అని, ఈ శ్లోకముల వైద్యమార్గము నరేఁడు శోధించెననటచే నతనికివీరి సకలజ్ఞానోపదేశానం బగు వైద్యరీతి లోఁ ప్రవహించె ననటయు గాఢ విద్యమండల ముతయు నతడు చూచి ననయో క్రింది చనయో స్ఫురించుచున్నది. విద్యదేశమున దుండు ర మరీ పట్టణమునందేయే సందేహము వహించిన కలిదానునీ ఘము విద్యమను నంతయుఁ జూచుచు మహా సమార్థముగ నలొనఁగెను మగుట యెల్ల రఁబింగిఁజేరితి. అట్లు కాకన్నచో కలిదాని విద్యరీతియు నెల్ల గంఠించెనన్నచో నందున గొంత యుపపత్తి కలదు. మహావాధీశ్వరుఁ డగు విక్రమాదిత్యుడు కింతలాధీశ్వరుని యొద్దకుఁ గలిదాను యాతగాఢ బంధ గాఢకఁ గుంతించుకొని తిగిల్లు సమ్యానింపక భూమ్యానవా నీకుఁజేసి నీమట్ట సరికవితాద్రభావమున కచ్చెరువంతి తిగిల్లు సమ్యానించి పంచిన వారఁడు మహాకవిమనకుఁ గ్రమ్మటి తన్ను విక్రమాదిత్యుడు గుంతలేశ్వరుం డేమిఁ జేయుచున్నాఁడని యడిగినకన్న కిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

అనకపానీతత్వాత్ డౌలితానీక కాంత్యా

మహాశిరఃయంత్యా ద్వ్యక్తకర్తృత్వేనాని |

ఏతి మధుగుగంధి న్యావనాని ద్రియాదాం

తస్యేవ వినివీతిభాగః కుంతలానావధీః

అని చెప్పెగా విడితమున కల్పమును సప్త మర్తమునఁ ద్వియ కల్పముతో నన్యాయముగొని విక్రమాదిత్యుఁ డాక్షేపించెననియు భోజుడు శృంగారకళాకళాన నుదాహరించి యున్నాడు. ఈ కుంతలేశ్వరుడే ప్రకరణము డనియుఁ గలిదాను సేతుబంధమును తానే రచించియో మెఱుంగుఁబెట్టియో యుండునని యూహింపఁలసి యున్నది. సేతుబంధకావ్యకళ—

ధీరాణాం కావ్యరచనా తురిమవిధయే విక్రమాదిత్యవాచా యంచక్రే కలిదానుః కవిమముది విభః సేతుకావ్య ప్రబంధమ్ ||

యని చెప్పటయొక బై యభిప్రాయమును బలపఱచును. ఇతడు క్రీ. శ. 420 ప్రాంతముల నుండిన పలువురు పలుకారి యములచే నూహించుచున్నాడు. ఇతఁ డాశ్రయించిన విక్రమాదిత్యుడును చంద్రగుప్తుడును, బ్రహరసేనుడును, బౌద్ధన్యాయాచార్యుఁడయి న్యామప్రజే న్యామవిప్రరాది బహుగ్రంథ కర్త యగు దిక్షాగుండును, సింహళాధీశ్వరుం డయి జానకీ వంశాది మహాకావ్యకర్తయగు కుమారదాసుండును గలిదాను నకు సమకాలికుల కాఁ నతనితో సంబంధించిన వారిని తోచుచున్నది—దిక్షాగునిఁ గలిదాను—

దిక్షా గానం పథిపరివర్త సూలవాస్తవలేపాన్

అని మేఘసందేశమునఁ బరిపాసించెనని. మల్లివాధుడే

గా క తత్సూర్యవ్యాఖ్యాత యగు దక్షిణానందసాధుండును జెప్పెను. దిక్షాగుని న్యామప్రజేకాది గ్రంథము లిప్పుడు ముద్రితము లగుచున్నవి గద. క్రీ. శ. ౯00 కాలమున నుండిన మతిచంద్రుండు తన దిశపద్యం యను గ్రంథమున న్యామవిప్రర మునందీయు ఖండన మండనములకుఁ గా గ్రహించియున్నందున దిక్షాగుండు క్రీ. శ. 400 నుండి 450 లోపున నున్నవాడనట నిశ్చయము. కుమారదాసునిగూర్చి క్రిందఁ జెప్పబోవుచున్నాము. క్రమమాదిత్య చంద్రగుప్తుడు మహావాధీశ్వరు లగుచు ప్రపంచ ములలోఁ బూర్వకావ్యుండు. ఇతనికి ఘూర్జరదేశమున నభిపుర మునకుఁ (అభు వగు శక రాజుడనినామనితో వైరము కలిగి యెట్లో ప్రమాదము సంభవించుగాఁ జంద్రగుప్తు భార్యయగు ప్రమదేవిని శకపతి హరించుకొని పోయెను. చంద్రగుప్తు కుమారుడగు కుమార చంద్రగుప్తుడు శకపతి కవరమునొచ్చి స్త్రీవేష ముతోను కృత్రిమాద్యున బూని యుద్ధనీచూనిఁ జంపి దేవదేచ్చెను. ఈ చరితమును విస్తరించు శివచంద్రగుప్తు మను నాటకమును నుబంధుండు రచించె ననుసందేహము వచ్చునట్లు సామాన్యాలంకారికుండు నూహించెను. అయినను దానిలోనుండు యుద్ధకములగు శ్లోకములఁ జూడఁగ నది కలిదానీయ మగు ననుగాఢసందేహము పొడముచున్నది. భోజుడు శృంగార ప్రకాశమునను, అభినవఁ ట్రుండు తన యభినవభావతి యందును, ఆచార్యసమరూపమిగుండు తన దశరూపవ్యాఖ్యలను కారదాతఁడు కంఠశీకాదులు తమ భావప్రకాశ క్రోధి కవితాచల నుకాహరించిన పద్యముల నిపుణముగాఁ బరిశీలనను నానిలోఁ గొన్నిటి నుదాహరించెదము. కుమారచంద్రగుప్తుడు ప్రత్యం యగు రామగుప్తుని గ్రంథావరము నేకాకయై చొచ్చివచ్చు డందు వేషాంతరమున నుండిన యాశ్రయకుఁ డనుదూషకుఁ డతనిమంత్రి కలివారహీతుఁడై పర్యవ్రాజమానఁ జేసెను యభిమన్యునివలె క్రతుకవరమున నొంటిఁ జరించుట నీతి కాదని యధిక్షేపించుగాఁ గుమారుఁ డిట్లు చెప్పెను.

సద్వ్యకాన్ కృపాకర్ష్య విక్ర మబలాన్యప్యైశ్చతాన్యైన్తో మాన్ శ్వేత గుహానుభావభిముఖా నిష్క్రామతః పర్యతాన్ | ఏకస్యాపి విభూత కేషకఁజల భారస్య భీతా మృగాః గంధాడక మాతే ర్ద్రగ్ని జహన్ పీరస్యకం సంఖ్యయా ||

శకపతి యంతఃపురమున నున్న వసంతసేతో మాధవుండు తదనురాగనూచక భుగు నీకేంది పద్యము చెప్పెను.

అనందాశ్రు నీరేతతోత్పలయో రాజభృతా సేక్రియాః ప్రత్యోగేషు కరానశ్చే తులకీషు స్వేదం సమాకన్యతా కుర్యాణే నిశింబయోరభయం సంపూర్ణయో రప్యసా తే న్యాస్మిన్వేతామృదోనీకసం గ్రంధిస్తవోచ్చాస్తికే ||

విద్యః చంద్రక యను కేవీంద్ర రూపభుగు తిరీగ్రంథ ము కలిదాన కర్తృత్వముతో జేయుచున్నది. దీనిలోనుండి ప్రత్యభిజ్ఞానైకాశ్రయము అభినవగుప్తు కుమారదాసుధ, తేను రాజ విద్యాచక్రకర్తృయల శ్లోకముల నుదాహరించి యున్నాడు.

కలిదానునకుఁ వివక తండి యెప్పునితో స్తుతించిన పద్య ములోఁ బురుగుతిరఁ "చక్షుఃకుంతి" యను నాటకములము మూత్రమే నిలచినది. వీనియర్థమును గ్రహించి కాలిలు బాణములు నీ నాటకముల వదలివేసినది. ఈ నాటక గీతరము లతో నాటక ప్రభువులవలె నొక కవిమఁటపమును మన భావనాశక్తికల ననిర్మితము. కావ్యవిమామంస యను లక్షణ గ్రంథముఁ బ్రఖ్యాతుం డగు రాజశేఖరుండు కవులచిత్రచరిత్రాశ్రయలఁ జేర్చెనును "కుమార వాసాదయోః జాత్యంధాః" యని చెప్పెను. కుమారదాసుండును దన జానకీవరణ కావ్యము కడపట నీకేంది నాటక పద్యములలో తానుమానితుని కుమారదాసుని యుద్ధభూమిలోఁ దడవండి యేనుగునైకుండి యుద్ధముచేయుచు పైద్యముతోఁ ప్రాణములు వదలుచున్న పుడే తాఁటి రోగముతోఁ జూచెననియు దనమేమాదు. యగు మేఘుండును నగ్రబోధియుండును పత్యన్నే చామతోఁ టెంచి రయలఁ లెఁపుచున్నాడు.

నిత్యం సద్గణభక్తి రింక్రియమప్రీత్యంతుతస్సంయతః శత్రువ్యోతితమార్పి ముక్తవృద్ధయోఽభిరంభకఃసంగతః | విద్యానన్య కనే సేతాశ్వాశ్వాకయం ధీమానితో మానితో లంకైశ్వర్యభుజః కుమారవణి రిత్యాన్నయః సన్నయః || యేనాన్యప్రకృతి నిరాకృతతా సమ్యానితో మానితో యస్య స్వాగ మభిఘ్నతో రిపుభృతంసాశోఽభిరఃశోభితః | క్రీమేఘోఽన్యక వేరసా కిల బృహద్రామాతులో మాతులో దృష్టస్త్రాన్యకవం ద్విసాధికత త్రాసేయా సేవయా. క్రీమా సేః కరణ్యః కరభవ వివదాభాజనాకాం జనానాం యాపేజానుచయతోఽదవమతిభగంరంజక నుజయ న్నమ్ | భూతా తన్మాతురన్యః శత్రవశశయశఃకాంజానాం రజానాం

కర్తవ్యః పుత్రోఽగ్రబోధి ర్జనశిలనబ్ధానురాజః సురాజ్ఞః | ఆదాయేనందకాయాన్ధితవపితహాశుస్తనాభ్యాంస్తనాభ్యాం తుష్టే తస్మిన్దానాశురహాశిక్యే పారయన్తై రయన్తై | ఆత్మాపత్యావిశేషం పుత్రమతురహాశ్రేయదాస్తై మదాస్తై | యత్సాధ్యా త్స కావ్యం కృతచయదనురద్విజ్ఞానార్థం మహార్థమ్ ||

కుమారదాసునికేర సింహకమును మేఘుండును, అగ్ర బోధియుఁ బరిపాలించుచుండి రనటయు వీరెల్ల క్రీ. శ. 420 ప్రాంతముల నుండుటయు సింహక కేళచారిముల వలననే తెలియుచున్నది.

ఈ కుమారదాసుని దర్శించుటకుఁ గలిదాను సింహక మునకుఁ బోయి యొక వేళ్యయింట రాత్రి విడియఁగా నామె యతనివలన నొక సమస్యఁ బూరింపఁజేసికొని తిత్సము తానే యుడఁగోరి కలిదానును నిగూఢముగఁ జంఁగఁగాఁ గుమారదా నుండు వేశ్యాడంబనములకు దృక్పత్యములకుఁ బరితపించి కలిదానకేవలసూరము సలుపునపుడు పట్టరాని గొంఁజో కాంధకాఢమన దాననుఁ బెత్రితమగు తచ్చరదహనజ్వాలలలోఁ బడి కలిదాను నే లోకాంతరమున కనుగమించెనని సింహకదేశ చారిత్రికులు చెప్పుచున్నారు. ఇట్టి కుమారదాసుని కావ్య మిప్పుడు సంపూర్ణముగ లభించియుండుట మనభాగ్యమే. ఇది కలిదానభారవిశ్మయలతోఁ దృప్తును నంత స్వారస్య మతో రచితమై యున్నది. భోజుడును దిరిలోని రామసేతా సురతివిచారభుట్టుములును, గిష్టింధలోని శరత్కాలవర్ణనమును, అంధదౌత్యమును, సంధ్యాకాల రాత్రి వర్ణనములను గడు మెచ్చి పెక్కుపద్యములు అదాహరించియున్నాడు. కుమారసం భవములోని యష్టమసర్గముకంటె నించుక గూఢకరముగ భర్మని తార్థముతోనే నిరుపమానమ నోవారత్యము నాహింపఁజాల రామసేతారాత్రి విచారభుట్టుమును భోజుడు మెచ్చుట యేమి యాశ్చర్యము!

"వంతను సుప్రసవంతి కుక్కుటాః"

అని మహాభావ్యముతోఁ జతఁజరి యుదాహరించిన భాగము కుమారదానీయప యములోని దిటటచే బరంజరి కుమారదాసుని తరువాతి వాదని కలుపున ప్రభవభుచున్నాడు. పఠం జరి క్రీ. పూ. ౭. డిశవతాబ్దియం దుండినని మేము భోజుని కల్పనకాసనమును గుఱించి వ్రాయునప్పుడు తత్కాలసర్వయ మునకుఁ గొడంగెదము. కుమారదాసుండు మహాభావ్యవా ప్తాకి పద్యభాగమును సమస్యగా గ్రహించి దానిఁ బూర్వించి యుండును. ఈపద్యము జానకీవరణమునఁ గానరాదు.

ఏక పుట నుండి కట్టకారాణంకవిని—

వ్యాప్తం పదత్రయేణాని యశ్చోక్తో భురసత్రయమ్, తస్య కావ్య త్రయవ్యాప్తే చ్చితిం నారాణాణ్యక్తియమ్ |

అని ప్రకటించెను. భట్టకారాణంకుండు బాణుని సమ కాలికుఁ డనియు నతనికి మేనమామఁడనియును బౌద్ధవేషమును ధరించి బౌద్ధాచార, తంత్ర, న్యామ, సహస్యముల పౌద్ధసరపు వలన గ్రహించి జటల తన మతిమలోనికి దిగి బౌద్ధమతకుండ నను సతివె ననియు, రూపాంతరవ్యాఖ్యాతి చెప్పుచు న్నాడు. ఇతని నట్లు చేయుమని బాణుడును పుఃకొల్పిరని యు నందే గానవచ్చుచున్నది. కుండ్లికత్తి ననుసరించి భట్ట కారాణంకుండు మూడు కావ్యములు రచించి యుండును. మన కిప్పుడు వేటిసంహాము మాత్రమే లభించుచున్నది. నూ క్రియత్వాశి మొదలగు గ్రంథములు శోధింపఁగా నితడు కృంగార సనకాటకములుగూడఁ గొన్ని రచించినట్లు తెలియుచున్నది. కిం కిం మిథ్యాప్రచారై రపి విషమయమః కాస్మితే యగ్రోమి బాకంజే స్తస్యియం పరిశీలితదృఢం చి త్తమేరిన్య మామి | ప్రేమగ్రంథి విమూఢు చరణ నిపతనై ర్భుట్టునుగ్నిం కనోపి | ఎప్పిస్తోఽస్త్రీత్యుమాయాఃపులకభుజలతాలింశఃపాతుకంభు || ఇది యేదో శృంగారరసజాటకమునకు నాని శ్లోః మె యుండును.

భట్టకారాణంకుండు వివరః—

కర్మతోముఖ మహృద్గం కవితద్య..... | కస్త్రు సస్త్రోన్యమన్యతః కవీశాం చక్రవర్తిసమ్ || అని దండిచేఁ జెప్పబడిన యాకవి చక్రవర్తిమేఘ బాణములు తిరి వేసినందునఁ దెలియ రాకున్నది. ఇతడు దండీకఁ బ్రతితామహుఁ డనుభారవి యని తోచుచున్నది. తరు వారి నొక్కశ్లోకమున బాణుయాయులఁ జేర్చి దండిస్తుతించెను. భిన్న స్త్రీక్షముఖే నామి చిక్కినవాడేన నిన్వ్యస్తం | వ్యాసోచేషుజవళా లీలాం నమయామి..... |

బాణమయూరకపుట పార్వవర్ణము సుభలోబంధుని రము విద్యాసంఘర్షణమున శోభిల్లు యుగి గిర్తి ప్రకటములవలె నుం డిరని పెక్కులకు సతించుచున్నాడు. పరిమళండు తన నవసా హసాంకచరితమున సా మా సాం కు ని మృగయావర్ణనము చేయుచు—

జలసంధుల ప్రదేశము

మాకు ఎవరిది ?

సోవియటు ప్రభుత్వదేశ కామరూపులు కాకా భానుగారు నెవ్వరు 14 వ తేదీనాడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నకు బంపిన సందేశముని రువ్వను వర్తకసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

జూలై 19 వ తేదీనాటి సోవియటు సందేశమునందు గ్రీకులు అంతర్జాతీయ రాజకీయ వ్యవహారములకు వ్యతిరేకముగ నడచిన విషయమునుగూర్చి యేమియులేకుండెను. అట్టి వ్యతిరేక ప్రవర్తనకు యూరోపియను దేశములు కలుపరాదు లోనగుచుండి నవి. పాశ్చాత్యదేశములు జలసంధులయందు గ్రీకుల రాకపోకలకు వసతి కల్పించినందున, నల్లసముద్రరేవులందు గడవిడ ప్రారంభమయ్యెను. జలసంధులు ఏ దేశపుయధనావలమగని తెలుపబడియుండగూడదు. జలసంధులనుగూర్చి యుండిన స్థిరాంతము లాచరణలోనుండుటలేదు. 1921 వ సం॥ తర్వాత మాస్కో నగరమునందు జరిగిన రువ్వ - తుర్కీ సందేహ మాత్రమే రువ్వ గుర్తించుచున్నది.

సందేశము యిట్లున్నది:

భాస్కరము, దార్జిలింగ్ జలసంధులపై పలుకుబడిగల దేశములకు రువ్వను ప్రభుత్వము లేన యున్నంతవరకు దెలుపుచు గతి జూలై 19 నాడు సందేశ మంపించుచు గ్రీకుల యక్రమ ప్రవర్తన నుద్ఘాటించితిమి. యుద్ధకాలమునందు అచరణ యందుండునట్లెనని కానిపించినట్లయినందున యుద్ధకాలమునందు గడగించి యుద్ధాంతరము ముగిసినదగియుండునట్లు, నల్లసముద్రమున ధిక్కరించిన బాధ్యత, అక్షేపి, ఒక్క గ్రీకులమీద కేగక గ్రీకులకు సహాయము చేయుచుండిన దేశములపై గూడ బడును.

గతి కొలది దినములలోపుగ గ్రీకులకు సుభవించిన దౌర్బల్యస్థితివలన, గ్రీకులు నల్లసముద్రమువద్ద గావించిన దురాగతములను కనుగొని పూనుకొనటకు శ్రద్ధకలుగక యున్నది. ఉత్తరపుల సత్తికమించి నందులకు రువ్వ గ్రీకులగాని గ్రీకుల నుగాని మాపించబూనుకొనలేదు. యూరోపియను దేశములే న్యాయముగ సంగీకరించుట నల్లకల్పించి అవినయములన్నిటినిగ్రీకులపైత్రోసిన గ్రీకులపట్టు కేమిచేయుకలదు?

జూలై 19 వ తేదీనాడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారికి రువ్వనుప్రభుత్వము తరము వ్రాయునపుడు, గ్రీకుల పరిస్థితులం తగ నున్నంతవరకు. కాని పాశ్చాత్య దేశముల యట్టవసమే ముఖ్యముగ పొడగలేదు. కాన్స్టాంటి నోపులనండేమి, జలసంధులప్రదేశమునందేమి ఆక్రమణమునుగూర్చి అధికార మంతయు పాశ్చాత్య దేశములే. మాడుగొప్పదేశములవలననే, నల్ల సముద్రమునందు గ్రీకు ఓడల రాకపోకలకు వీలు కలిగెను. నల్ల సముద్రరేవులందు గడవిడ నుండెను. రేవులనడవండిన వ్యాపారమునకును అధికజీవనమునకును నష్టము గలిగెను.

జలసంధులపై బ్రిటిషువారి కే మాత్రమే భౌతికకారము గలదో, యీ సందర్భములవలన పరికరించుట యవసరమయ్యెనని రువ్వను ప్రభుత్వము తెలుపుచున్నది. జలసంధులందు ఏదేశపు యధనావలమగని ధారాకముగ, ప్రవేశించుటకు రువ్వ అంగీకరింపదు. ముఖ్యముగ బ్రిటనుదేశము లేన యట్లు ప్రదేశములలో కలిసి యూరోపియను గూడ నల్ల సముద్రరేవులకు లనుచువచ్చి యుత్తరపులేనదే, జలసంధులపై యాజమాన్యము వహించుటకు రువ్వ ఏ మాత్రమును అంగీకరింపజాలదు. జలసంధులు గూర్చి యేర్పాటులపై సుప్రభావకాంక్షు నల్ల సముద్రవ్యాపారముపై జీవించుచుండిన వారికే యుండదగును.

జలసంధులను గూర్చి యుద్ధమునకు ప్రార్థనముండిన నిబంధనల కిట్లుదత్తవీటి నిలువలేదని యనబడుచున్నది. కాని అనిబంధనల గావించి సమాజములలో నెల్ల రువ్వయుండినది. కనుక జలసంధులనుగూర్చి రువ్వలేనదే, కావించుకొను పడంబడికలను రువ్వను ప్రభుత్వము గుర్తించజాలదు.

యుద్ధాంతరము జలసంధులను గూర్చి జరిగినట్టియు, ఆచరణములో నున్నట్టియు సందేహము మొక్కటియే అనియే మాస్కో నగరమునందు 1921-వ సం॥ తర్వాత జరిగిన రువ్వ - తుర్కీసంధి ఈసందేహలన అన్ని దేశముల వర్తకయోధుల మాత్రము జలసంధులందు ధారాకముగ వచ్చుచు పోవుచు నుండవచ్చును. జలసంధులను గూర్చి మరేదైన అంతర్జాతీయ సందేహము, ఆ సందేహ నల్లసముద్రపు రేవులనుండువారి సమృద్ధి ననుసరించి యుండలేదనియు ఆరువ్యా - తుర్కీ సందేహము గలదు.

ఈనూత్రమున నల్లసముద్రపు దేశము లన్నియు, బల్గేరియా రుమేనియాలుతప్ప అంగీకరించును. ఈరెండు చిన్నదేశ

ములనుగూడ తమను ఆలోచింపక సంధి జరిగిన యేమాత్రము అంగీకరించునో తెలియదు.

నల్ల సముద్ర తీరమంతయు రువ్వ, తుర్కీ, ఉక్రెయిను, బాల్కన్యా జాతులకు సంపూర్ణముగ సంబంధించియున్నది. ఇతర దేశములు జలసంధుల విషయమై పరిష్కరించుట కీదేశము లేమాత్రమును నీయకొనవు-కలముల ప్రదర్శనమునకు తప్ప ఈ దేశములు తమవాదము నుపసంహరించుకొనవు. యూరోపియను జాతులు యుద్ధమువలన వినుగుజెంది నిజముగ కాల్గిపోయినవో, అంతర్జాతీయసమస్యల నన్నిటిని వానియం చెవికి శ్రద్ధగలదో, వాటిలో నెల్లసంధియందు యవసరమని బ్రిటను అంగీకరింపవలసియుండును. మరేవిధముగ జరిగినను అట్టి సందేహములు వట్టికాగితపు ముక్కలుగను, కృత్రిమములుగను నుండును. వాని వలన మరల మల జడములు సుభవించు చుండునేగాని కంతి యుండదు.

సమీప ప్రాచ్య విషయములను గూర్చియు జలసంధుల యుద్ధయోగమును గూర్చియు ఆలోచించుటకు త్వరలో వెనుకం దొకసమాజేశము జరుగనున్నదని తెలియుచున్నందున రువ్వనుప్రభుత్వము ఇతర యవసరముగ వ్యతిరేకములను దెలుపవలసి వచ్చినది. దైనితెలుపబడి యభిప్రాయములకు విరుద్ధముగ రువ్వ ప్రతినిధులు మాజరు కానట్టి సమాజేశమునందొకవేళ నిర్ణయింపబడునో, వానికి రువ్వ బాధ్యత వహించును. గుర్తించును.

జూలై 19 వ తేదీనాటి నా యుత్తరము అంగారాప్రభుత్వమువారు గావించు సాహసకార్యములను తప్పించు నూచనల కేమియు తెలుపలేదని బాల్కన్యాప్రభుత్వ బలికనాడట, సమీప ప్రాచ్య పోరాటమునుగూర్చియు తురుష్కుల దౌర్బల్యమును గూర్చియు మే. మెట్టియభిప్రాయమును గలిగియుంటిమే అతనుచక్కగా గుర్తించినట్లు తోచును. ఈవిషయమై యాలాటి శ్రద్ధగలిగియున్నందులకు నేను బాల్కన్యాప్రభుత్వమునకు కృతజ్ఞుడను తుర్కీ, సమీపప్రాచ్యదేశములయొడ రువ్వ యెటుల ప్రవర్తించుచున్నదో, యూరోపియను దేశముల కింకను తెలియలేదని దీరివలన విచిత్రముగచున్నది.

సీపురందీ తుర్కీదేశపు రాజకీయ అధికస్వాతంత్ర్యముల నణగగొట్టి వానిని యూరోపియను జాతుల దాక్షిణ్యమున నుంచెను. తురుష్కులు తమతోంటిస్వాతంత్ర్యమును మరల సహించుకొనటకై పోరాడుచున్నారని రువ్వను ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయము. ఈ పోరాటమునందు రువ్వనుల సానుభూతి తుర్కీకి సంపూర్ణముగ గలదు. కను స్వాతంత్ర్యమునకై తురుష్కులు పోరాడుచుండ వారిడ్లుపడుట ధర్మము గావించుటయే గాక అడ్డుపడుటకు రువ్వ అంగీకరింపనైనను అంగీకరింపదు. అందుకు మారుగ, తురుష్కుపోరాటమున, అనియమైతరులొని తురుష్కు విజయమును రువ్వఅతిశ్రద్ధతో తిలకించుచున్నది. బ్రిటనుగ్రీకులకుఅన్ని విధములయుద్ధమునందు సహాయముచేయుట యేగాక తురుష్కులు గుర్తించుకొనకుండు లాగున నేలరువ్వలవన సీపుగూడదనియు బ్రిటనుదేశము అడుగుట మిగుల సాత్వ్యకరమైన విషయము. యుద్ధమును మాగింపు జేయుటకు రువ్వ ఎత్తును సునిధిముగ నుండునగాని రువ్వ ప్రయత్నములను బ్రిటను కలుపరాదు భగ్నములు చుండెను. జెనోవా సమాజేశమునకు తుర్కీని యూరోపియనలవలన దని రువ్వ బ్రిటనుకు రెండుమాటలు కలవన నొసంగినను బ్రిటను ఆ సలహాను రెండుమాటలు పెడచెని బెట్టెను కనుక గ్రీకు - తుర్కీ యుద్ధము ఎప్పటికీలే సాగుచుండెను.

తుర్కీకిని గ్రీకులకును కాంతికుడుటకు యత్నకరము. కాని అట్టి కాంతి తుర్కీనేల విజయమువలనగాని కుదురుట దుర్భవమని అనుభవముచేత తెలిసికొనట యయ్యెను. అంగారాప్రభుత్వముతో రాజీకుదురుకొను డనియు సీపుసంధిని పాటింపవలదనియు, రువ్వ వెనుకటి వలకేయిపుడును తోడుచున్నది. తుర్కీకి స్వాతంత్ర్యమును, శ్రావ్యమును లభించిన, అందరకును అనుకూలముగ నుండును. రువ్వనులు తురుష్కులయొడ సోదర భావమున మెలంగుచుండుటచే తుర్కీకిని తుర్కీవిరోధులకును మైత్రి కుదుర్చుటకు రువ్వనుప్రభుత్వము శక్తికలిగి ప్రయత్నించును.

తురుష్కులు గెలుచుచుండినను వారు నెలిచినవారికై ప్రవర్తించుచుండినదేక సమానములవలె ప్రవర్తించుచుండినో సందేహమునూర్తైనవారు సయితము గనుగొనియుండురు మిత్రులందలితమువారు మాత్రము సమీపప్రాచ్యపోరాటమును మాగించుటకు తుహనాలము గలిగియున్నట్లు వారి కార్యములు నిదర్శనములుగ నుండుట లేదు.

ఏను కీస్తు - గాంధీమహాత్ముడు

ఒక పాశ్చాత్యవారిమునే లేఖ

గాంధీ మహాత్ముని కలుపుకు కీస్తుతో పోల్చుచున్నారొక్కప్పుడు, బుద్ధుడు, మహాత్ముడు మన్నగువారిలో పోల్చుకీస్తుతో పోల్చునెలనని పలువు రడిగిరి. ఆమెరికాదేశపు క్రైస్తవ శ్రీ న గు నేను మీ కిట్లు వ్రాయు గోరెదను.

క్రీస్తు మరల వచ్చునని మామత్రగంధములం యున్నది. అతడు సాకారుడై మరల వచ్చునని కొందరు నమ్మెదగు. అతనిబోధములు మరల ననుసరింపబడునని కొందరు నమ్మెదగ. ఇప్పుడు క్రీస్తుసిద్ధాంతములను భారతజాతీయంతయు ననుష్ఠించునట్లు గాంధీగారు బోధించుచుండుటచేతనే క్రీస్తు నిర్ణయించిన రీతిని గాంధీగారు ప్రవర్తించుచుండుటవలనను యిదియే క్రీస్తుపునరాగమన మని మాదేశమువారు తెలుచుచున్నారు.

సర్వేశ్వరుడు తండ్రి సమస్తమానవులను సోదరులని బోధించుటయే క్రీస్తుమతము. "నీ యిరుగుపొరుగువాని నీపాణతులునిగా ప్రేమించుము. నీ కుడిచేపై కెట్టినవానికి ఎడమచేపను గూడ చూపుము ఒకడు నీపై దావా చేసి నీ కొట్టు తీసి కొని నచో నీ చొక్కానుగూడ వానికిచ్చివేయుము" అని క్రీస్తు బోధించెను. ఆ బోధనలను బాగుగా పరిశోధించ గలవారికి వానియందలి ఆధ్యాత్మికవిశేషము గోచరమగును.

"క్రీస్తు మారకము పుచ్చుకొనక ప్రవలన దేవునిగడినందే జరిమి అచటికి కెట్టెను. అచట ఎడ్లు, గొర్రెలు పావురములు మున్నగువాని నమ్మువారును రూకలు మార్పు వారును కూర్చుండియుండిరి. చిన్నతాళ్ల కొరడాతో వారి నందరినతము దేవాలయమునందే తరిమెను. వారికేమును చిమ్మివేసెను. బల్లలను దొర్లించెను. నాతండ్రిగృహమును వర్తకపుగృహముగ చేయుటదని చెప్పెను."

నిరుపద్రవకరమగు నాచిన్నతాళ్ల కొరడాను పట్టుకొనిన అచటను నొక్కని చూచి వారందరేల పారిపోయిరి? క్రీస్తునకు గలకై నామాన్యమైదిగాదు. దానిని తామెట్లొక్కన జాలమని గ్రహించియే వారు వెడలిపోయిరి. అది క్రొధముగాదు సత్యాగ్రహము. కీస్తు సత్యాగ్రహవాది యని అందరు నొప్పుకొనక తప్పదు. అతడు దేవాలయమును శుభ్రముగా నుంచుట ఉత్తమ మని ఎల్లవారు నంగీకరింతురు.

గాంధీగారు ప్రపంచమునకు క్రొత్తదారి చూపిరి. ప్రపంచము మరల నెన్నటికినీ వెనుకటివలెనే యుండదు. గాంధీ మహాత్ముడు వ్యాపింపజేసిన సూతనకై మానవసంఘవిధానమును తిప్పక మార్చగలుగును.

హిందూదేశము మతములకు తల్లియనుట నిజము కాదా? అట్టివో నాదోమే దేవాలయము. ఆదేవాలయమును వర్తక గృహముగ చేయుచున్నాడు. కాన భారతీయుల దహను తమ నాయకునివలెనే ఏకాభిప్రాయముతో నిక చాలును పొందని చెప్పవలెను. లోనుండి వచ్చిన సత్య స్వాయంసక్తి సరపాయకరమగు కొరడానలెనే పనిచేయును. ఆ దేశమును పాడుచేయ గోరువారి సాగనంప జాలియుండును. అపు డాదేశము వృద్ధి నొందును. నిర్మలము లగుతనూస్త్రములతో తక్కినదేశముల వారినిగూడ పిలచి వారికి బోధింపగలుగును. ప్రాచీనవిజ్ఞానాతిశయము వలనను యిప్పటి అనుభవము వలనను అట్టి ఆధ్యాత్మికసాక్ష్యములను ప్రపంచమునకు బోధించుటకును ప్రపంచమును నడిపించుటకును భరతఖండమునకు మృతమై అగ్ధతలదని ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందలి మర్చెంటు విలి రిడ్ బ్రుస్ట్ వాలునటు ఆవుయండి నెవ్వెంబరు 21 వ తేదీన ఎల్లా జి రిడ్ బ్రుస్ట్ అను వారీయే బాంబే ప్రాంతమునొకడు (వాసును

దోలీను దౌర్జన్యము

కాని నేనులకు కెట్ల విధించబడుట

ఇద్దరు సాంప్రాదాికాజానీస్టేలులు జలిన్ ధారయను నెలని కొట్టినందుకు విచారింపబడిరి. 12 వ జూలై రాత్రి ఎరగో ఒకపిచ్చి వానిభిరోధమునైన కనిస్టేబులు జలినును పట్టుకొన జలిను తప్పించుకొని యొక దుకాణమున దాగి నెను. కనిస్టేబులు ఈవేళ గనే ముగ్గురు కనిస్టేబులుగల్గి జలినును నిర్ణయతో వర్తించిరి. జలిను స్పృశింపబడిపోయెను. మేజిస్ట్రేటు పోలీసుల దౌర్జన్య మత్యగహ్యకరముగ నుండెనని నిరసించెను. జలిను నేలపై బడియుండ నొకకనిస్టేబు అతనిపొట్టుపై నెక్కి ఆటునిటులిగ గుచు త్రొక్కసాగెను. అందువలన ప్రేవులులెటకు వచ్చుటచే జలిను స్పృశింపబడెను. కనిస్టేబు లిద్దరు కెట్ల విధింపబడిన ఒకకనిస్టేబుకు రి నెలకకరిశిక్షయే, వేరొక కనిస్టేబుకు 80 రూల జరిమానాయును విధింపబడినది.

తెనాలి శ్రీరామవిలాస సభవారు

బె జ వా డ లో
30-10-22 సోమవారము

ప్రతాపరుద్రీయము

ప్రకటించుచు

వజ్ర బాబురావు,

ఆలంబి మేనేజరు.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ఆఫీసు

నోటిసు

(368)

ఇందువలన యావస్థానికి తెలియచాయడ మేమనగా తిరుమల తిరుపతి వైరా దేవస్థానం యిలాకా యేనుగులకు, శుర్రములకు, యెద్దులకు దుప్పికి, ప్రతిదినం కావలసినంతజెంబు, దర్బా, తుంగ, రాసి, నొప్పి, జొన్న చొప్ప, వచ్చిగెడ్డి, వరికసుపు మొదలైనవి మొదటిరకములు యేయే రకములలో మునుగు 1-కి యేధర ప్రకారం వక సంవత్సరమువరకు సక్లయి చాయగలలో వాట్లను వివరముగా వ్రాశి రూ 25 లు యిగువై అయిదు రూపాయలు డిపాజిట్టుతోకూడా 1922 సం॥ రం నవంబరు నెల 5 తేది మధ్యాహ్నం 12 ఘంటలకు తిరుపతి దేవస్థానం కచ్చేరీలో దివాన్ పేషా-ర్లు వారియెదుట ఖుద్దన దాఖలు చాయవలసినది. మొదలను విచారణ కర్తలువారు. మంజూరుచేసిన 7 దినములలోగా రూ 100 లు నూరురూపాయలు డిపాజిట్టు కట్టి ప్రాంపు కాగితంమీద దేవస్థానం సరతులు ప్రకారం అగ్రిమెంటు వ్రాశి యివ్వ వలసినది.

(సం) సి. వారసామయ్యగారు,

దివాన్ పేషా-ర్లు.

కత్తికట్టలు - చాకులు

కత్తికట్టలు - చాకులు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనే చేయబడినది. ప్రాశస్త్యము.

తెలుగు భరణ కట్టలుగలవలె వ్రాయును.

బి. మొకటేశ్వర్లు అండ్ కో

కట్టలు అండ్ చాక్ చేయవలె.

వైద్యులకు (గౌరవార్థం)

కత్తికట్టలు అండ్ చాక్ చేయవలె.

త్వరపడుడు! మోసపోకుడు!!

ఇనుపకమ్మలు, చట్టములు, చదరములు, విల్లుచట్టములు, మేకలు, ఇనుపకేటలు, కబ్బాలకేటలు, ఇనుపగొట్టములు, కబ్బాలగొట్టములు, సోర్య కేటలు, సీసపుడ్డలు మొదలైన ఉత్పన్నములు సామానులన్నీ, చేతిమాట్లా, నెమలిమాట్లా, సిమెంటున్న మిల్లుసామగ్రిలన్నీ నమ్మకముగాను, సరసముగాను, చిత్తును.

పలయవారు యాక్రంది చిరునామాకు దయచేసి వ్రాయవలెను.

వి. ఎర్రరాజులు అందు కంపెనీ,
(353) నెం 4 గు ఎర్రనాలు తెల్లపిల్లి,
చార్జిటౌన్, మద్రాసు.

మలయచందనము

గనేరియా అను తెగరొగమునకు ఈకాదు

కట్టలు లేదు. పిడికారీతో జని లేదు

ఎంతు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు

విధముల తెగ రొగమును మూడు

భూటలలో దాస్తును. స్త్రీల వస్తువు

వ్యాధులకు మోడ ఇది రాజ్యము.

(351) చట్టి 1 కి నెల 2.4.1

గంధర్వ శర్మసి. రాయవరం(గౌరవావస్థానం)

ఫిజీలోని భారతీయులు

వెంకటపతిరాజుగారి యువన్యాసము

గౌరవోగ్రంథాలయమున 21-10-22 క తేది సాక్షాత్తము రాజమహేంద్రవర పురమండలమున దివానుబహదూరు మోనర్ల రామచంద్రరావుగారి యాభివర్ణమున నొకసభ జరిగెను. అందు ఫిజీరాజధానిలో నొకరగు శ్రీ భూపతి రాజు వెంకటపతిరాజుగారు ఫిజీలోని భారతీయుల స్థితిని గూర్చి ఆగ్రహమును వ్యక్తపరిచిరి.

శ్రీ క్యాబి నువ్వాగారు పంతులుగారు శ్రీ మోనర్ల రామచంద్రరావుగారి సభాపతిగానుండకొరిరి. శ్రీ రామచంద్ర రావుగారంత అధ్యక్షతవలన నుంకరిచిరి.

ప్రభువునకు ఆధ్యక్షులు యిందుకు ప్రసంగించిరి.

గౌరవోగ్రంథాలయమున నిధిముల ఆభివృద్ధి కరముగ నున్న ను తలచాచు కొంటు భవనమును కలిగియుండకపోవుట గొప్పబొటనియు, ఆగొంటును తీర్చుట మనవిధియైనను తెలియజిల్లిరి. లాయర్లద్వారాభ్యర్థనము హిందూ దేశీయ సుసక్రమ శక్త్యముగ సరిగొనింపకపోవుటే లాయర్లద్వారా రాజధానినామాకు ఏభారతీయుడునుచిచారింపదని పంతులుగారు చెప్పిరి. రెండువత్సరములనుండి ప్రభావిత జీవితము ప్రభుంచె ననియు నివ్వదు తిరిగి మామూలుస్థితిలోనికి నమ్మకముచేసలు గానవచ్చుచున్నదనియు ఆధ్యక్షులు జిల్లిరి.

పిత్తుల శ్రీయత, వెంకటపతిరాజుగారు తమయువశ్యా కమును ప్రాంభించిరి. వలసపోవుట మొదట యెట్లుతీర్చుకొనిన తో సంగ్రహముగాజెప్పి సాధారణముగ వలసదేశములలో భారతీయులు కూలీలకాతివారిని నిరసింపబడుచు నెట్లు హిందూగా మాడబడుచున్నారో తెల్పి పిత్తుల ఫిజీలోని భారతీయులదృష్టి తినివెల్పింది. ఫిజీలోనున్న పక్షమువైదీతలమందిలో 62 వేలమంది భారతీయులు. వారికి తిరుటకు తిండియు కట్టుటకు బట్టయు కలదాచుకొనుటకు ఇల్లుకేపు. కాని ఫలములు విస్తారముగా నచ్చట లభించుటచే వారు వానిని భుజించి జీవయాత్ర గడుపుచున్నారు. అందున భారతీయులకు శాగరకజీవము నికారం. ప బడుచున్నది. ఇంకొకవైపుకై తిండివేయబడినను భారతీయ కూలీలకష్టములు గట్టెక్కలేవు. తాను తన జీవనమున నివ్వకుండి నాకరిమానుటకు పూర్వము ఆయనమాన కొక విభిన్న పూర్వకమును నోటిను ఇవ్వవలసియుండెను. కాని దాని నిచ్చుటయెట్లో అతనికి తెలియకుండెను. వాగ్రూపకముగ నోటిను ఇచ్చిన తక్షణము, అనోటిను యజమానుచే వాగ్రూపక ముగనే నిర్వారించుట, అతడు నాభిరమానిండులకు కేటగా, అతడు చెవిసాలయంకుంప బడుచుండెను. తానును, తనసహచరు లును కాలినిటపోయినపుడు, ఒకభగ్ను మేనేజరు, ఇట్లు విభిన్న మానకమును నోటిను నివ్వకుండుటకై 66 గురు పురుషులను శ్రీలను నిర్బంధింపటము ఉపన్యాసములు తెలిపిరి. మరియు, నిర్బంధింపటము తమ విముక్తికై పంపింపుట ప్రార్థించగా, విముక్తికి బదులు కొంచెం దెబ్బలును, పక్షప్రవారణములును వారి పాలయ్యెను. ఫిజీలో ఏకేనులోను తీర్పువ్రాయబడ నక్కర లేదనియు, తాను చేసినవిషయము శాస్త్రాయాధిపతి కారణముల మాప నక్కరలేదనియు వారి నోటిమాటయే కాననమనియు రాజు గారు వాక్రచ్చిరి. భారత కూలీలు ఎక్కడను కూలీకై మొర్ర తెల్లినప్పుడు, రెండువందలమంది కారాగృహమున కంబుడిరి. వారి నాడుటలు ద్వీపాంతరవాస కేటకు పాల్పడిరి. ఆస్థిలి యాయు, న్యూజిలండును, ఈ నిర్భాగ్యులు కూలీలనగా (వోక్కు) టకు తమ యుద్ధ లనకనంపెను. చక్కెరయొక్క భారతిగ నవ్వకు, ఈకూలీలయొక్క భర్త్యములు కూడ లిగింపబడెను. అందువై తానును రాజధానియొక్క ఇతర సభ్యులును, ఇట్లు భిత్తములను లిగించుట తమ విచారణకు క్రతిహలమని తెలిపిరి. మరియు భారతీయులు తమ మాతృదేశమునకు తిరిగి రాదలంచినచో, వలసరాజ్య ప్రభుత్వము వారు వారి ఖర్చులను భరించివారిని పంపివేయాలని తెలియజేసిరి. అందువై ప్రభుత్వమువారు తాము దాగిద్యక్షకలో నున్నట్లు తెలియజేసిరి. భారతీయులెట్లు వెనుకకు తిరిగిపోయినచో కాలసినిధ్యంప మనకు కారణమగునని బాగుగా తెలిగి, రాయబారసభ్యులు తమ స్వతంత్ర్యంతో ఆకూలీలను తమమాతృదేశమున కంపెనమని చెప్పిరి. నోటినివడుమై, భారతీయు లందరును ఇంగ్లీషుభాష రాని కారణముచే, నోటివేయు అధికారమువారికి లేకుండెను ఈఅధికారము నకు మరియొక నియమముండెను: ఇంత ఆస్తి ఉం దిన నేగాని ఈఅధికారము చెలాయెపు గాకుండెను. అందుచే భారతీయులకు ఈఅధికారము లేకుండెను. భూమిని కొనుటకు

భారతీయులకు సంపూర్ణాధికారము గలదని పాద చెప్పెదరు. కాని నిజమేమనగా, భూమిని కొనెడు భారతీయుని బాండును ప్రభుత్వమువారికికరింపవలెను. కాని ఈ భారతీయుని యజ మానుడ, కొనుటకు తనయంగీకారము నొసంగినగాని ప్రభుత్వము వారాబాండును స్వీకరింపదు. తన యజమానుని యంగీకారమును గొనుటకు పాప మా భారతీయుడు గొప్పసుంకమును చెల్లింప వలసియుండెను. యంతటితో వానికష్ట మంతయొందెను. కొన దలచెడు భూమిని ఒక కొల గాడు కొలువవలసియుం దును. ఇట్లు కొలుచుటకు తిరిగి కొంతసామ్యు ఖర్చువెట్టవలసి యుండును. ఈ వ్యవహార చర్యలన్నియు గడచి బయటబడినను, భూమి న న న న న భ విం చెడు మా కు ను తొలగిం చుటకు ప్రభుత్వమువారికి సంపూర్ణమైన హక్కుగలదు. ప్రభా వితకార్యమునకు తావలెనని, భూమినికొన్న రెండుమామసుంక త్వరములలోనే భారతీయుని భూమినుండి తొలగించిన యు బావారణలు చాలగలవని ఉపన్యాసములు నడిచిరి. స్వదేశము నకు తిరిగివచ్చిన భారతీయుల స్థితి ఇంకను చాలపీడనముగనే యున్నదనియు, అట్లువచ్చినవారిలో యాదవవంతుకూడు కడ్డతని నిరుపేదలెయియు, తక్కినవారు, పది వదిపేను. నంగియలు దుర్భరకాయ కష్టముపడి ఒక్కొక్కరు 200 రూపాయలకన్న నెక్కుడు సామ్యును గొని వచ్చుటలేదనియు, నుడిచిరి. అచ్చట మనకూలీల నీతిచాలవరకు చెడిపోయెననియు హిందువుడు మనా మ్యవీరుశ్రీని వెండ్లి యాడి తనయిచ్చుకచ్చి నలుల సంచరించు చుండుటచే తిరిగి మాతృదేశమునకు వచ్చినపుడు తనబంధువులు కలములలో చేర్చ కొనకుండుటచే తిరుగ వారు వలసపోవుటకే తొందర పడుదురని ఆయన కలవిచ్చిరి. ఈసమస్య వెంటనే పరిష్కరింపబడవలెననియు, దీనిని పరిష్కరించు శాస్త్రకానస సభలవై నున్నదనియు ఈవిషయమునుగూర్చి అనుభూ నిర్ణయము గానిచో కాననభలే నిందాపాత్రము లనియు చెప్పిరి. ఏభార తీయుని నైనను కలసపోకరాని నిర్బంధించరాదు. కాని వలస రాజ్యములలోని పరిస్థితులన్నియు వానికి తెలియజెప్ప వలెను. ముందుగానే వలసరాజ్య ప్రభుత్వముల నుండి వాగ్దాముల వైకొన భారతదేశమునుండి వెల్లివెలుతే తగినకూలీయు ఇతర నివాసులతో పాటు సమానముగా గౌరవసానునను ఒరంగునెట్లు కట్టుదిట్టములు చేయవలెను. వానియిష్టము కచ్చినపుడు తనయజ మానికొంతవరక వాడిఇతరవృత్తి నలంబించి మటకును, భూమినికొని ఆస్తిని సంపాదించు కొనుటకును తగిన సౌకర్యము జూకునట్లు యేర్పాటు చేయవలెను. తన ఇచ్చినవచ్చిన నపుడు మాతృదేశము నకు తిరిగివచ్చుట కాలని నిధికార ముండకలెను.

ఆధ్యక్షులు కొంతసేపు ప్రసంగించిరి. సభ్యులొకరు కొన్నిచక్కల చేయగా రాజుగారు సమాధాన మొసంగిరి. మహా త్విగంధి గార్హయెడ ఆమెకాలోన, ఇటలి, ప్రాంసు, జర్మనీ మున్నగు దేశములలోను వలస రాజ్యములలోను గౌరవముగల దాయని యొకరడిగిరి. ఆమెకా, ప్రాంసు, జర్మనీ, యటలి మున్నగు దేశములలో గాంధీగారియెడ గౌరవము చాల మెండు గా కొన్నదనియు కొన్నిదేశముల ఆయనను పూజించుననియు కూడ రాజుగారు నడిచిరి. శ్రీనివాస కాశ్రీగారు అధికేశక రాజ్యములలో గావించిన పట్టణము జయప్రదమని మీరుకలం కురా కియని మరియొక ప్రశ్నడిగిరి. కాశ్రీగారు త్వలో వచ్చుచున్నా రనియు వారి జ్యోటనము జనుమయ్యెనో లేనో వారే కలవియ్య వలయుననియు చెప్పిరి.

పోస్టు రేట్లు హెచ్చించుటవలని ఫలితము.

అనెంబీలో వైదమయమున గూర్చి చాదరిగారు వేసిన ప్రశ్నకు పి. డబ్ల్యు. కాళికారధర్మ యగు సర్ క్రొవ్వెంకు గా రిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

“ఆగ్రహులో తమ వైస లెక్కలనుబట్టిచాడ ఉత్తము ల సం ఖ్య 26 0/0 కంతు న త గ్గి న ది. కాని పో స్టురేట్లు హెచ్చించినందువలనే యాఫలితము కలిగెనని కలంప వీలులేదు. వర్తకమాండ్యము, మిత వ్యయమును దీనికి కారణములు కానొపును. ఏప్రిల్ నెలలో 7 రోజు తేజో త్రరేట్లు అనుబంధముండెను. కానిపోస్టులికల అమృత మానెలలో చాలతేజెను. అందువలన వేలుకారణము అందవచ్చు నని యూచా కలుగుచున్నది. ఉత్తరములసంఖ్య తగ్గుటచే క్రొ డ్డెయ్యవొగ్గుల శేర్లులప ననరము లేదు. ఎస్టాబ్లిమెంటు విలసివోట్లు తగ్గి పబును. కాని క్రమముగా ఉత్తరములసం ఖ్య హెచ్చుచుండుచే పవర్తరాంతమునకు సువరిస్థితు లేర్ప డవచ్చును. పట్టణములలో పల్లెలలోకన్న ఉత్తరములసంఖ్య తగ్గు చున్నది. మనీట్రాడ్ కమిషన్ వీ వీ పాస్టిల విషయమున తగ్గువలెను. ఈప్రత్యుత్తరమును గూర్చి విచారింప దలచు, ఇంతకన్నను వివరములు దొరకట. ఉత్తరములసంఖ్య క్లిగి నను వారమునకు గతవర్షమునకన్న 1 1/2 లక్షల గూ లెక్కిన వచ్చుచున్నదని తెలుపబడెను.

వైద్య విసేదములు

ఆయుర్వేద మార్గాలను భిక్షగాచార్య శండిత హెచ్. సుబ్బారావు కొత్త వివరములతో వ్రాయబడినది.

మూడువర్షములు గర్భధారణకాలము

వైశంపాయనకు వాచ

శ్లో॥ ప్రతిష్ఠానుతు దువ్యం తే సతియా తే శకుంతలా
గర్భానుసావ వామోయః కుమారమమితో యమ్
త్రిమూలేషు పూర్వేషు దీప్తాశు సుమధ్యతిమ్
రూపాదార్యగుణోపేతం దౌవ్యంతిమ్ జఃమేజయ
బాతకర్మాది సంస్కారమ్ కర్మః పుణ్యకృతావరః.

ఇతి శ్రీ శ్రీమహాభారతే ఆదిపర్వణి సంభవపర్వణి కథం
తలోపాఖ్యానే త్రివైవర్తీ ధ్యాయః ॥

ఈవార్త పలువురివైద్యులకు ప్రకృతివైద్యరీతిగా
నండునట్లు తోచును. ఏలనన పూర్వపువైద్యశాస్త్రము (గ్రంథము
లలో నిట్టివిధమును, వీటికి కారణమును వివరింపబడినట్లుల కన
పడలేదు. ఆయన 12 మాసములగర్భము (గర్భము) కలిగి
బిడ్డకనినవారిని, మూడు తొమ్మిది మాసములు (అనగా 27 నె
లలు) గర్భముకలిగి బిడ్డకనినవారిని మేమెరుగుదును. (ద్రావిడ
జాతిలో యీవిధమైన గర్భమునకు (ముమ్మాంగాయ గర్భము)
అని కన్యకానామము. ఈ గర్భపురములో మాబంధువులగు నొ
క్కొక్కరి 9 మాసములు సంపూర్ణగర్భవిహ్వలు కలిగియుండి
ఏదన జటిలినే స్త్రీసానిమై, మరల 9 మాసములవరకు గర్భముల
మలతో కూడియుండెను. రెండవతరగతిలో నెలలు నే ఆయ్యెను.
మూడవతరగతి 9 నెలలమోసి ఆదేశమవుచు కనెను. ఈ ప్రకారము
ఆమె రెండు మాసములన్న జరిగెను. బిడ్డలు యుక్తవయస్సులో
యిప్పుడు ఉన్నారు. కిందిద్రావిడు పురుషుల ఒక ప్రామాణ్య
గృహిణి గర్భముకలిగి రెండేండ్లయ్యెను. ఆమె ప్రతిచూరగా
తేడీ దాక్కురు బిడ్డ ఉన్నదనుచున్నది. ఇట్టి ప్రసవములకు కారణ
మేమై యుండును?

ఇటీవల విద్రాండు జేరియనాశుకుడు మాక్స్వీసీ అనున
తడు 70 సంవత్సరములకు పైకి వయస్సునకు వచ్చిన వా
రైన మనలను విస్మయములకు చేసెను. నిజమైయుండునా అనికా
డ కేంకించి. ఇటీవల 6 వ తేదీ (అక్టోబరు 1922) ప్రచురింపబడిన
ఆంధ్రప్రదేశ్ లో, 5 ఏండ్లనుండియు, 10 ఏండ్లనుండియు ఆహార
రము బాతిగా లేక జీవించుచుండు యిద్దరు స్త్రీలవిషయమై
లాహోరు (బ్రిటానికా) పత్రికలోని విషయము ప్రచురింపబడగా
మాచినారము. మొనూరు చామరాజపురంలో మా బంధువు
60 ఏండ్ల ముసలకు ఒక రుండిరి. వారు 5, 6 సంవత్సరము
లలోగా గడిచిరి. వారికి కారణములేదని లోతుల ఏయాహార
రముకాని, పోషణముకాని ప్రవేశించిన వెంటనే మనసుకు
చుండెను. ఈ బాధచే 20 ఏండ్లవరకు ఆమె బాతిగా ఆహార
రము మానివైచెను. కాని యింటిను లన్నియు చేయుచుం
డెను. కాన ఆహారములేక ప్రాణము జీవించగలరను విషయ
ము ప్రత్యక్షాధారములచే నిజమైయుండినను ఎటుల జీవించగల
రనుటన్నవిషయములకు వైద్యశాస్త్రజ్ఞుల కర్తవ్యము. ఈ విషయ
విషయము నెంతైనను పూనుకొందురా?

కానక ను శనివారపు పత్రిక 1900 ను జూలై మా
సము 790 వ పుటలో యీ వివరము ప్రకటింపబడియున్నది.
ఒక పాదకాలలో 1500 బాలబాలికలను పరీక్షించగా "యుక్త
వయస్సుకన్న పాదపు పెరిగినవారలు వేసవికాలములో జనిం
చిరి. జూలై నెలలో పుట్టినవారలు పాటివారుగ నుండురు. పాద
పుగా పెరిగిన బాలురు వసంత, గ్రీష్మ ఋతువులలో పుట్టిన
వారుగను, పాదపుగా నుండు బాలికలు ఎండకాలము, గాలికా
లములో పుట్టినవారుగ నుండురు." అని కనుగొనబడినది.

శ్రీయుక్త పానుగంటి లక్ష్మీవరసింహంగారి, ఆంధ్ర
ప్రదేశ్ లో 1922 ను జూలై 8 వ తారీఖున ప్రచురింపబడిన
సాక్షి పత్రికలో శ్రీపురమ ప్రకృతులు కాలమానమును బట్టి
ఏప్పుడును చూసినయా? మొకటి కనబడుచున్నది. వైశిర్వా
నము వీరిసిద్ధా తమునకు ఆధారాధ్యక్షునిగా నున్నను వేసవి
కాలములో జనించినవారలు పాటిగను, వర్షాకాలముందు జనిం
చినవారు పాదపు నుండుటను గమనింపిమి. ఆంగ్ల జాతీయ
ముకువులు నాన్లనియే భావించెదరు.

1. వయోకాలము (మార్చి, ఏప్రిల్, మే) 2. ఎండకాలము
(జూన్, జూలై, ఆగస్టు) 3. గాలికాలము (సెప్టెంబరు, అక్టో
బరు, నవంబరు) 4. వర్షాకాలము (డిసంబరు, జనవరి, ఫిబ్రవరి).
సామాన్యముభవము లట్లుండ, చారిత్రముప్రసిద్ధ పురు
షులజీవితములు చూడ కానము ప్రకృతికార్యానమునకు కృతీరేక

మైయున్నది. నెహ్రూజీ, అస్మిత్తర్ నేత, లాల్ బాక్ శర్మ
వీరు వేసవికాలములో పుట్టినవారు, ఆయనను కనున్ముకన్న
చాలాపాటివారు. హెన్రీ VIII థాకరే, జాన్ బ్రౌన్ వీరు
వర్షాకాలములో పుట్టిరి. ఆయనను చాలాపాదవైద్యవారుగ నుం
డిరి. ఈ వాదము పరిష్కరింపబడు నట్లు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 1922 ను జూలై 8 వ తారీఖున ఆమెరి
కాలలో కలిగిన కలయంతి 1922 ను ఆగస్టు 26 వ తారీఖున
జరిగిన, బాను, ఎ. స్టూవెర్ట్, మార్షెల్ గ్రే, డాక్టర్ బైట్
స్మిత్, యొక్క జీవితములు వారిసంకేతములు ప్రకటింపబడియుం
డెను. ఈ కనుగొనిన సూత్రానంతర ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 1922
లో గల సూత్రములు "నసానాసాతిస్సప్తప్రసా గర్భానసానాతా
వ్యానేవేత. నోగ్యవానాస్యరీతిశ్చేత్" మొదలగువాటిని పరిశీ
లించి పాక్షికములు. అనుభవములు, ఎన్నియోపయోగపాటి
వేదవోదిత, మహర్షి ప్రణీతము లేన సూత్రాంతములయే స్పష్ట
మగుచున్నది. ఇళమనువ్య. ఆయుర్దాయవిషయములో డాక్టరు
స్మిత్ గారు చూపావుటకు పూర్వము 180 ఏండ్లు (బ్రతుకలవర
తి) తొనరించెను. సారంగధరసహిత వృషాధ్యాయములో శ్లో॥
బాల్యంవృద్ధిపుత్రౌధా త్వద్వృద్ధిశ్చుక్రవిఃమా, బుద్ధిఃకర్మం

(వియం చేతి జీవితంవరే) ప్రాసేత్ ॥ వీనిలో కడపటి వాక్యము
గతని జీవితము 120 ఏండ్లవరకు జీవించునని లెక్కింపబడినది.
వింతలలోవింత ఏనునగా పూర్వపుండసిద్ధాంతములను పాక్షిక
ములు వెల్లడించుటయే!!!

ఓషధీప్రభావము

శ్లో॥ వ్యోమం ప్రతిబింబాని ప్రాప్తు కన్యకావరతాం
యత్రోషధిప్రకాశేన క్రంద్యంత సుచరణాః ॥ శ్రీమత్ సీత
తెలియక ఏప్రాయ నాశులకడ కేగుచుండే వారికా మేఘ
వరణ సుయంబువ వెలుగు పట్టుబడుదులు. ... కుమార
సంభవము 6 వ పర్వము — 43

శ్లో॥ భాగ్యంతిశ్చాని మహావధిశ్చ మృణాళనిర్మలం
దురుహు ర్భట్రి ॥ 43.

శ్లో॥ అస్థిలతా భవనమోషధయః ప్రవీప్రాశయాన
ని హరించనపల్లవాని (భారవి)

ఇక్కడ లంబున నిట్టివలెయి ఓషధులు కలనని జగతికి
చంద్రబాసగా కెళుగుదురా? యోగి పుత్రు లెవరైన చూచి
యందురా?

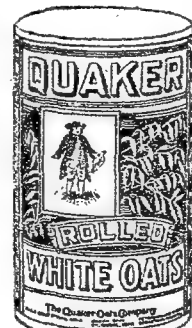
త్వరపడుడు! కొద్ది టీక్కెట్లు మాత్రమే!! మించిపోవుచు!!!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్నగారి కుమారుడు సర్వేశం తాలూకా మేడ రూ 16,500 లకు లాటరీ.
మొత్తము 3,300 టీక్కెట్లు. టీక్కెట్లు 1-కి రు 5 లు మాత్రమే.

అయ్యలూరా! కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు పెద్దబజారులో మనసికము నె 148 కిగల నాసాక్షి!! మైక్ ఫలముగా నేను
1918 సంవత్సరంలో కట్టించిన రెండవతరగతి గలిన నామేడను ఆర్థిక, వీరువాల ఫిట్టింగు సహా గవర్నమెంటువారికి తెలియ
జరచినవాడట లాటరీములముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇప్పటికే చాలా టీక్కెట్లు ఖర్చుబడినవి. ఇంకను కొన్ని
టీక్కెట్లు మాత్రము గలవు. టీక్కెట్లు కావలసినవారు త్వరపడిచో అభివృద్ధి 2. టీక్కెట్లు యుక్త పూర్తిమైన వెంట
నే లాటరీ యెప్పుడు కలిపేదము, లాటరీ వేయువిధానమును కిక్కురిగా నుండు యావత్తిను, స్వయంప్రకృతిలోను
ప్రచురపరచిన పిమ్మట గొప్ప ఉద్యోగములు, పెద్దముగములు వగయిలాల యెదుట ఏలూరులో లాటరీ కల్పబడును.
3. ఈ టీక్కెట్లల్ల వసూలయ్యే సామ్యులో ఏటా ఒక విరామమునకై రా ఖర్చులచేసిన మిగతాసామ్యు లాటరీ. టీక్కెట్లు
పూర్తి అయ్యే వరకును యెలూరు పెద్దబజార్ లో ఆపరేటింగ్ బ్యాంక్ లో నుంచి లాటరీ అనంతరము దీక్షింపబడును.
4. ఈ మేడను కెనఖాను వగైరా అన్యాయంతము లేమి చేసియుండలేదు. సదరు మేడను ఎవరియెదుట యేగవచ్చునా
నా స్వంత ఖర్చులతో పరిష్కరించి యీ మేడనామ్యును స్థిరపరచగలవాడెను. లాటరీలో గెలుపొందిన వారలు వారి
స్వంత ఖర్చులతో గెలుపొందిన 15 సంవత్సరాల వైఫల్యంతో (ప్రస్తుత దస్తావేజు వ్రాయించుకొని యెలూరు సబ్బరీ
స్టేషన్ ఆఫీసులో రిజిస్టరు చేయించుకొనగలయును. అందుకు నాకర్షణను మెట్టిబడిస్తూ, యెన్నంతయు కలిపి కట్టు వగై
రాలు రిజిస్టరీ కాలముందు యిచ్చి ఆర్డీ స్వాధీన పరచబడును. 5. టీక్కెట్లు కావలసిన వారు తమ ఆద్రుస్సును స్వయముగ
(వాయుచు, టీక్కెట్లు 1-కి రు 5 లు) నా వేర మనియార్డు చేసినయెడల అందిన వెంటనే లాటరీ టీక్కెట్లు తిరుగు
టపాలో కంపించబడును. 6. కది టీక్కెట్లు ఒకేసారి కొనువారికి ఒకటిక్కెట్లు కొనువనగా యిచ్చబడును. 7. ముందు
టీక్కెట్లు వి. కి. గా పంపబడును. 8. పోస్టు ఖర్చులు పంపినచే జవాబు యిచ్చబడును.

మాటూరి సర్వేశం, మేడ మాక్కుదారుడు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

**శ్రేష్ఠమైనది
ధరతక్కువ**

జీవితవిషయమై మోచించుకప్పుడు, దీనిని గురించి యోచనచేయును.
ప్రపంచమునందున్న ఆహారము లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. క్యాక్టర్ ఓట్లు -
మిథిబలుమును, దాహ్యమును యిచ్చును.

ఒక టీన్ క్యాక్టర్ ఓట్లు 89 గ్రేడ్ వెంటు పమానము.

ఓట్లు చాలా బలకర్మకమైనది. దేహము పుష్టికరముగాను, చురుకుగాను
వృద్ధి పరుగుటకు కావలసిన నిపువులు యిందులోన్నవి. అది మాంసాహారము
కంటె ఫలితము విలువగలదిగా నుండినట్లై మూల మౌనక వాడుటకు వివిధ
ఒక క్యాక్టరు ఓట్ల దేహా అనేక కనులుగా నున్నవి. అది ఆహార
విలువగల ఆహారముకాదు.

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Wholesale Agents

Madras,
Bombay,
Calcutta,
Karachi,
Rangoon.

**Quaker
Oats**

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులుగారి గ్రంథరాజములు

సాక్షి

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్యములనుండి మొన్న మొన్నటివరకు ప్రకటింపబడుచుండేది "సాక్షి" చాడనివా రెవరుండరు. చూచి యపరిమితానందభరితులు కానివారసలే యుండరు. ఆదివార మెప్పుడు వచ్చునా యని యాంధ్ర ప్రతికాశకు నిలువుగుడ్డతో నిరీక్షించియుండి యందు సారస్వతానుబంధమునందలి "సాక్షి" సాదరముగ, సాంతముగ, సమ్మాదిభరితముగ చదివి, చదివి; యందలి యపూర్వభావకల్పనా చతుర్మూర్తి, తనతనచనా వైభవము, కదలాల్పము, అనిర్వచనీయమై - ఆహోదజనకమైన - హాస్యసామృతమును మనసార గ్రోలి యానందించు ఆంధ్రలోకము, జగఘోరశాస్త్రీ యుపన్యాస మొక్కవారము రానియెడల పొందెడి పరితాపము వర్ణనాతీతము గదా!

ఇట్టి "సాక్షి" నిరూపి వేటేదియు వ్రాయనవసరము. ఇది ఆంధ్రలోకమునకు ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు జీవము. నానా విషయముల గూర్చి మనోహరమగు శైలిలో వ్రాయబడిన వ్యాసములు. ఈ వ్యాసములు చదివినకొలది చదువలయు నని యె యుండును. తనివితేను, శృప్తికలుగదు. ఒక్క వ్యాసమునే యెన్నిసార్లు చదివినను విసుగు జేసింపకపోవుటయెగాక చదివినకొలది వింతవింతముల నుప్పలించ జేయుచుండును. ఆంధ్ర ప్రతికాయను ప్రకటింపబడిన వ్యాసములు అంతకు పూర్వము "నువర్ణలేఖ" యందలి వ్యాసములు సంపుటములుగ ప్రకటింపబడుచున్నవి. మొదటి రెండుభాగములు తయారై సిద్ధముగ నున్నవి. మూడవభాగము తయారగుచున్నది.

ప్రథమభాగము రెండవకూర్పు

ఇక్కడే తయారై నది

ఆంధ్రప్రతిక వ పూర్వము 'నువర్ణలేఖ' లో ప్రకటింపబడిన యుపన్యాసములు. వెల 2-0-0

రెండవ భాగము

ఆంధ్రప్రతికలో ప్రకటింపబడిన వ్యాసములలో మొదటి 31 వ్యాసము లిందు కలవు. వెల 2-0-0
మూడవ భాగము-తయారగుచున్నది. వెల 2-0-0

శ్రీమద్రామాయణ నాటకములు.

శ్రీమన్నారాయణ పరిపూర్ణాంశ సంభూతుండును, నిసర్గసృష్టావధునివామకథితుండును, జగత్సృష్టకుండును నగు శ్రీరామచంద్రుని పూతచరిత మెన్నిసార్లు, ఎన్నిరీతులచదివినను తనవిలేదు. ఉభయతారకమైనది అదియేకదా! అట్టి రామచరిత మనేకరూపములలో రేలుగున వెలయుచున్నది. కథను కథకులను ఎట్లయెడల బెట్టి ప్రత్యక్షముగ కనబడునట్లు చేయుచున్నది నాటకము కదా! మృదుమధురాంధ్రకవిత్వ సంపన్నులు, రసభూయిష్టనాటకానేకకర్తలు నగు శ్రీరామ గంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారిచే వ్రాయబడిన వగుటచే వీరినిగట్టించి వేలుగ వ్రాయనక్కరలేదు. వీరిలేఖని నుండి వెడలు అత్యుత్తమనేకసార్లు పాఠకమహాజనుల గ్రోలి యున్నారు. వీరు రచించిన వెక్కిరించుటలలో నొక్కటిచదివినను గంభీర యొక్క ధీనైశిత్యము, విధానాధారాశక్తియు వాత్ర ప్రశస్తి తరకల్పనాచాతుర్యము మున్నగు ప్రాధికవిశేషణములు గోచరింపక మానవు. ఈ రామాయణ నాటకములు చదువుచున్నంతమాత్రమున నొడలు జలదరించును. మనసు ద్రవీభూత మగును.

1 కళ్యాణరాఘవము

చక్కని చిన్ననాటకము. బాలకాండలోనిగాథ సీతా కళ్యాణము. వెల 0-12-0

2 పట్టభంగరాఘవ మను పాదుకాపట్టాభిషేకము ఆయోధ్యాకాండలోనిగాథ. భక్తికర్ణధరసప్రధానమై నది. వెక్కిరించుట ప్రకర్షింపబడినది. వెల 1-4-0

3 వనవాసరాఘవము

అరణ్యకేషింధ సంపదకాండములలోని గాథ. అంతర్నాటకము. వెల 0-12-0

4 విజయరాఘవము

యదమంకాయ నిందు నవీనముగ నతి చమత్కారముగ వర్ణింపబడినది. ఇందలివాసులరామభక్తి అసారము. పులకాంతర మగుచుండును. వెల 1-0-0

హాస్యరసప్రధాన నాటకములు

దుఃఖమయమైన లోకమున జనించి చింతాసాగరమునం దీడులాడువారిని కొంతసేవైనను నవ్వించి వారికుందుల బాపు రసతలంపడు హాస్యరసము. మతిమో, మత, సాంఘికదుష్ప్రవర్తనలు, చెడుకట్టుబాటులు బయటపెట్టి బాగాగుల విభజించి, చూపి, పరమదృష్టులను నీతిఃపూర్వకతలంపడు హాస్యరసము. అట్టి హాస్యరసము శ్రీపంతులుగారి సొమ్ము. వీరి నాటకములు చదివిన వెట్టివాడైనను నవ్వి తీవలసినదియే. వీరి వియావక స్వాత్రములు చదువరులకడుపు చెక్కలగుటలు నశించును.

5. కంతాభరణము

ఈనాటకము చదువుట మొకలిడినతోడనే చిలునవ్వు-చదువుచున్న కొలది నవ్వు. వెట్టిరామకాన్తులమాటలు వింటు తోడనే పకపకనవ్వు-ముప్పలమ్మి వెట్టిరామకాన్తుల సంభాషణము కడుపుబ్బునలులు నవ్వు - కృష్ణారావునకును యక్కెడికిని జనుగుంభావణము వినన పరిశుద్ధనగు నానందము నవాలుగారి కొల్లు-యందాసాహేబు - ఏనవ్వు-ఇంకను, ఆకుకలుగోరణి-నుట్టి వెట్టి పత్తిపూర్తిగ చెప్పనక్కరయెలేదు. ఒకసారి చదివిన యెడల-ఒకసారి ఈనాటకమును గాంచినయెడల, ఇందలి వెట్టి రామకాన్తులు కనులయెడలు పాటలు పాడుచు, తొండవ మాడుమొట్టలందును. ముట్టి వెట్టి పలుకులు, సరసము, చెవులకు. వినబడునట్లుండును-ఆకుకలుగ గంగామహాకరంగ ఘోషము చెవులలో గుండుచునీ మోగుచుండును-యక్కెడి సుధామధురాలావణము మనసునకు చక్కనినీటిని బోధించుచుండును. పాలపొంగువర ఒక్కసారిచదువునవ్వు తెరకాదు- మేలిగులాది యత్తవునలె-నవ్వునగొడకముకలె. చారుకారదవూర్తి మా చంద్రలింబముకలె ఆనందజనకముగ-మనోహరముగ నుండును. వెల 0-12-0

6 వృద్ధవివాహము

కడుపుచెక్కలుగా నవ్వువెడల నీనాటకము ప్రమాదము గాతోచినను, గ్రంథకలిత బహుళ శబ్దోభరణభావాన్నిచేత దివ్యనాటకముల కిటుమంతయైనను దీనిబోధ-వృద్ధుడగు రామకాన్తులు పడుచు వెండ్రు నందలియనుమానమువలన పడుపాటు-సవాజపాండిత్య సాతాని సాంబయ్య వైద్యకాస్త్రపాండిత్య ప్రకర్షము-కాంతాలలామ యగు కాంతమ్మ సోలము తల్లిభక్తి గమనింపబడినది. వెల 0-8-0

7 హాస్యవల్లరి

హాస్యరసయుక్తములను నీతిబోధకములు నగు ప్రమాదనములు. ఇది చదువుచున్న పురుషాని, ప్రవర్ణింపబడినపుడు చూచినగాని కడుపుబ్బ నవ్వనివాడ యుండడు. వెల 0-12-0

శృంగారరస భూయిష్టములు

8 సర్వదాపురుషస్త్రియము

ఇందలి కథాల్పన మతి రమణీయముగ నుండును. మట్టు క్రకర్తులలో నొకడగు పురుషుడును, ఉరగకన్యయుగ సర్వదాపురుషుని జరిగిన పరిణయమహోత్సవము ఆత్మద్యుతరంగములు-ఇంద్ర, భూ, నాగలోకముల సీనులతోను, కర్ణాపారల సంభాషణలతోను, నిలింపులనధులలోని ముచ్చటలతోను, "యవని యామినిగల"యం దుండు కథాంశుత్వాగ్రముతో, శ్రోతలకు పాతశల కమితానందదాయకమై శృంగార, కళరణమై విలసిల్లు చుండును. దంపతుల కష్టపరంకరప దుఃఖింపనివారును కథ జదువునపుడు తమయెడలు నాటకమాడు చున్నట్లు భావించని వారును నుండరు. మనమనని వాక్యములు మిగుల నవ్వుపుట్టించును. ప్రతికథ్యమును మనోహరములగు ఉపమానములతో నిండి యుండును. వెల 0-12-0

9 కోకిలి

మనోహర మగు నాటకము. చక్కనికల్పనము. ఇందలి సాత్రవీలసము, పాత్రలవైఖరి గమనింపదగినవి-కోకిలి ప్రేమ మగాధము-వనకుని ప్రేమ మంతకన్న నగాధము:- ఇందు కనబడుట బడిన పరిశుద్ధానరాగము నారినలులు గమనింపదగినది. అమూల్యగ్రము శుద్ధశృంగారరసవ్యాప్తమై మునులకు గూడ మోహకీలయలులయెడలయెడలకేయు ఘోరప్రశస్తి తరములతో నిండియుండినను ఈ నాటకము వేదాంతబోధకము-చక్కని నీటిని గరపును. బుద్ధిమతివాక్యములు గీతావాక్యములే. వెల 0-12-0

10 సరస్వతి

"క్రమభావంబులను గథాకల్పనమున సరసశృంగారహాస్య ప్రసంగమును గాఢమున" శృంగారహాస్య కళాణరసభూయిష్టమైన నాటకరాజము-ఇందలికథాకల్పనమతి రయణీయముగ నుండును. ఈనాటక మెన్నిసార్లు చదివినను చదువల యునయె యుండును. కవలగు సరస్వతిగోపర్థములు ఏకాకార లగుటవలన, ననేక చిత్రములు మనోవైకల్యములు కలుగును మరంగప్రసంగములు వర్ణనాతీతములు- ఇందుదానిజనుల గుట్టు మట్టన వాళ్లన్నియు బట్టిబయలు చేయబడినవి. అన్నిటి కన్న కళాలలితా కళాలలితామల దివ్య సప్తేయము లోకోత్తరమైనది. అది "యంబనాశేషములుకాటి సుఖణయము శ్రీపురుషభేదచింతనాతీతమ విషయకము, స్వాస్థ్యపూర్వకమదియె రాధ బాలకృష్ణునివై నిడవలపు." వెల 1-0-0

భక్తిరసపూరితము లగు నాటకములు.

అఖండవినిర్మలానందావ్యాప్తి కమోఘసాధనము భక్తి కదా. అట్టిభక్తి ఈనాటకములలో వెల్లివిరియుచుండును. ఇదు వరులు ఈనాటకములను చదువుచున్నంత మాత్రముననే తన్మయానంద భరితులై ఆనందబాష్పపూరితలోచనులు కావలసినది.

11. రాధాకృష్ణ.

చక్కని చిన్ననాటకము. రాధకును శ్రీకృష్ణునకు కల ప్రేమ జీవాత్మకును పరమాత్మకును కల యాధ్యాత్మికసంబంధమునందలి కాని, యౌహికసంబంధమునందలి కాని ఈనాటకము బోధించును కారదుని హాస్యప్రసంగములు ఆనందజనకములు. ఈనాటకము చదువుచుండగా "కలియగముమాట మరచి నాకాంత మరచిమరచి నాదైన పురుషజన్మలు కూడ, వింతగా నేను రాధికాకాంత నైతి". వెల 0-8-0

12 వైజయంతీవిలాస మను విప్రనారాయణ నాటకము

దేవదేవి మధురవాణులసంభాషణము-దేవదేవి విప్రనారాయణునివలెను చేసికొని వేశ్యాసౌఖిక విలాసము-వేశ్యామతికును విప్రనారాయణునకును, సంభాషణము-విప్రనారాయణుని శిష్యుడగు శ్రీనివాసునిచాక చక్రము. భక్తసత్త్వమండగువిప్రనారాయణుడు శత్రుడు కాకుండుట. వద్రపంజనిభంధై, నిశ్చలమైనయాచిప్రోత్తము సజ్జనము ఆంగనసాహచర్యగుణసంపర్కమున క్రమముగా కరిగిపోవుట, ఇందు బహుచాకచక్రముగ ప్రత్యక్షముగ చూపబడినది. శ్రీభక్తిక్రీడమిని, ఇంద్రియముల బలిమిని, శ్రీబాతి రూపయాజనలాభణ్య కాశలక్షణంబును ఈనాటకముప్రకటించును. కాని భక్తిప్రభావము చెప్ప నలవికాదుగదా, భక్తివలనగెగదా విప్రనారాయణుడు శత్రుడు కాక పోవుటయెగాక ఆశ్చర్యగుండు. కృత్రి భక్తియైనను భక్తియె గదా దేవదేవిని విరాగినికొంద మార్చినది. వెల 0-12-0

పూర్ణిమ

కష్టాలతనాటకము! క్రొత్త నాటకము!!

పూర్ణిమా పర్వదినమున రాజస్థాన క్షత్రియకులంతం నులగు భట్టి వరాహరాజేంద్రులు వియ్యమునకై వివాహవేదిక వై దారసిల్లుట, కలిణయశ్వత్థమునకు మాటు భయంకరహాత్య వైవాహికతోరణముల క్రింద ఘోరమారణము, పెండ్లికొడుకు దేవరాజు సంఘమరణమునండి పాతపొవుట, పురోహితదంపతులారనికి కరణమిచ్చుట. అదవిదొంగల బిడారు, సర్వస్వమును గోల్పోయినరాజబాలకుడు దొంగలదొర యగుట, పురోహిత దంపతు లొక్కగోతర బూడ్చిపెట్టబడుట, కారదాడేవి సహగమనము, రక్తతర్పణములు, వ్రాయుటల సాధ్యముకానియెన్నెన్నో విచిత్రాంశములు, పాత్రలకృత్రి విర్ణనా వైచిత్ర్యము ఈకర్పూరదా విశేషము, ప్రపంచవైఖరి, మనుష్యవాంఛా నిష్ఫలత్వము, విధిబలివృత్తి, సరజీవితపరమార్థము చదివినంతమాత్రముననొడలు జలదరించుటలు మనసు ద్రవీభూత మగునటుల కన్నీరు ధారాళముగ బ్రవహించునటుల అసంభావనీయమగు మగునటుల ప్రాపంచికలంపలత జడిలి మనస్సును బూర్ణముగ నీశ్వరార్పణము నొనర్చుటకు దృఢసంకల్పము కలుగనటుల రచియింపబడిన నాటకరాజము. వెల రు 1-0-0

14 బుద్ధబోధసుధ.

స్వార్థవశాత్కార్యము అనతరపురుషునగు బుద్ధజేవుని నుద్ధామధురబోధనము లిందు రమ్యముగ కలెపబడినది. బహు నీతిబోధక మగునాటకము. వెల రు 1-0-0

15. వక్రీణోపన్యాసములు

వ్యాసములు - బాలకుల యువకులకు వృద్ధులకు శ్రీలకు దగినవిధాంశము లిందు సందర్భకుద్ధిగ సమయోచితముగ వ్యాదయంగమముగ రచియింప బడినవి. ఈగ్రంథ మూల చూడముగ జదివిన విధ్యాధ్యయకుల డెలుకునందు మనోహరమును ప్రాణగంభీరము నగుతైలి నలకలుకునటుల కుపయోక్తముగ నుండును. యువకు లిందలి-చోనై పుణియు భావగంభీరమును హేతుబద్ధతయు గమనింపగలరు. వృద్ధు లిందలిచమత్కారములను సదభిప్రాయములను గ్రహించియానందింపగలరు. నారినలు లిందలిసీతులను. గ్రహింపగలరు విమర్శాదర్శ విమర్శాదర్శము కూడ నిందు ముద్రింపబడినది. వెల రు 1-4-0

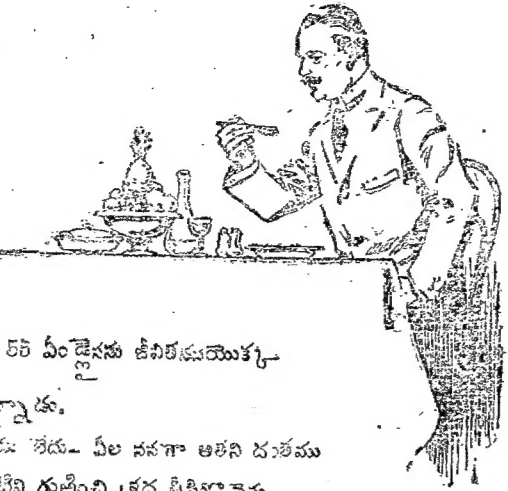
13 సారంగధరనాటకము

చక్కని చిన్ననాటకము. కరుణరసభరితమై ఎట్టి రాయి గుండైన కరగించి కన్నీరు ధారాళముగ ప్రవహింపజేయు నాటకము. వెల రు 0-8-0

వలయువారు:-

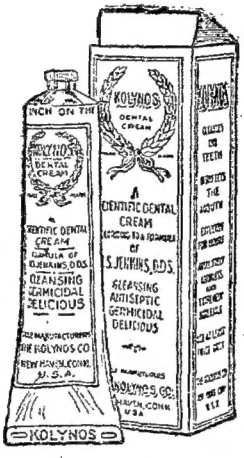
పానుగంటి రాజారావు-విరాపురం గోదావరిజిల్లాఅన్నివ్రాయవలెను.

55-వ ఏటను కూడ చక్కగా
భుజించుటకు మంచి దంత
పట్యము గలిగియుండుట

ఇంతకు మంచి ఆరోగ్యమును గలిగియున్నాము. 55 ఏండ్లను జీవితముయొక్క
సౌఖ్యమును చక్కగా ఆనందించుచున్నాడు.
ఇతనికి మంచి ఆకలి గలదు. జీర్ణకర్మి లాభము నెదు- వీల ననగా అతని దంతము
మిక్కిలి భాగుగా నున్నది. పొల్లమునుండియే వాటిని గుతించి క్రద్ధ తీసికొనెను.
మంచి దంతము లుండిన మంచి ఆరోగ్య ముండును. వ్యాధిగల జోరువలన బాధ
గలుగుట మాత్రమే గాక, శాంతమును, జీర్ణకర్మిని పోగొట్టును; వ్యాధికి మూల మగును.
ఆరోగ్యముగా నుండుటకు నేటినుండియే ప్రయత్నింపుము. క్రతి భోజనమును
తరువాత నీ దంతములను కొలివాన్ డెన్టల్ క్రిముతో శుద్ధి చేసికొనుము.
దంతములు ఆదుటకు కారణభూతమైనట్టి పొదిని పారదోలును. దానియొక్క
ముఖ్య ఉపయోగము లేవనగా:- నోటిని శుభ్రపరచును; వ్యాధిని సోపానక ఆటంకపరచుటకై
మంచి ఆరోగ్యమున కలగజేయును.
మీ వాడుక అంగడినుండి కొలివానును కొనుడు.

KOLYNOS
డెన్టల్ క్రిమ్.

ఒక నూతన ఏర్పాటు
మేలైన కొలివాన్ పండ్లపాడికి మంచి
ప్యాకింగు అవశ్యముగా నుండవలెను.
గనుక నే కట్టబడిన మూత కనిపెట్టబడినది.
కట్టబడిన మూత పడిపోయి, అది గొట్టమునకు
కట్టబడి యున్నది. కాలహరణము లేదు.
క్రిము కూడ చెడిపోదు.

THE KOLYNOS COMPANY
New Haven, Conn., U.S.A.
Representatives for India:
MULLER & PHIPPS (INDIA) Limited
Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

ఒక సారి సిడ్నీ స్మిత్ గారిట్లు చెప్పిరి
జీవిత సౌఖ్యమునకు జీర్ణకర్మి ప్రాణాధారమని నాను స్పష్టమైనది. గొడ్డుమాంసము,
ఇతరమాంసములు, రుచిగల పులుసులు.
మున్నగు వానిని తినుటవలన సద్వర్తనము, సుగుణసంపద సద్వర్తనము, చాక చక్రము
మున్నగువానిలో చాల మార్పుగలుగును.
పిత్, కారకై, కాపర్, స్పెల్లియమును సుప్రసిద్ధపురుషులందఱును ఆజీర్ణి కలన బాధపడుచుండిరి.
మేధాశక్తిని ఉపయోగపరచుటనీ చాటిని ఆజీర్ణి వ్యాధి కలిగియే యుండెను. ఆవ్యాధి వారికి వంశపారంప
ర్యముగకూడ వచ్చుచుండెను.
అయినను భోజనాంతరము ఒక ఓము మూతను తినుచున్నచో అజీర్ణిబాధ మిహ కనపడదు.
ఒక బుడ్డి వెల రూ 1-0-0 ఒకబుడ్డిని కొని తినిచూడుము.
డబ్ల్యు.ఇ.స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్, మద్రాసు
W. E. Smith & Co, Ltd., Mount Road, Madras.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము
కులభమై అనుభవసిద్ధమగు 600 చిత్రములను కలుపు గట్టిపుస్తకము
ప్రతియింట నుండవలసి అందఱుచేయదగిన ముందులు 15 1-1-0
(ప్రతి) వి.పి. 0-0-0
ఆరోగ్యసద్గుణము:- వ్యాధులను రావంతా కాపాడు
కొను మార్గములను చూపించును, తప్పుక చదుక నగినది
1 3 0-0-0 • వి.పి 0-0-0
ఆయుర్వేదచరిత్ర:- ఆరోగ్య, వైద్య, కార్య, నిధాన,
కర్మగుణ, చిత్రము, మొదలగునవి ప్రాయశఃపాత వైద్యపుత్రిక.
మారిది యుచితము చందా రూ 2-3-0
నై 8 ని ఏకకాలమును కొనినవారికి రూ.1-1-0 లభి పరచెదము.
ఆయుర్వేదగ్రంథముండలి, పెరిచేపి. (నెల్లూరు బిల్లా)

నత్య వత్స పాఖ్యానము
శక
భోగేశ్వర మాహాత్మ్యము
ఇది రుణక డేర్పరముజుంక్కు మహాత్మ్య. ఇంక
శ్రీశైలమహిమకూడ జక్కగ వర్ణింపబడియున్నది.
కవిత్వము కమరసమంతమై ముద్దులుచూట గట్టు
చున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము జేవట్టి
బాతముల కొక పద్యమేని కవల నుది జనింపదు.
ప్రతి 1-కి ధర రూ 1-0-0. పోస్టుఖర్చుప్రత్యేకము.
తండ్రి పత్రికా కార్యాలయము,
7, తంబుకట్టి పిడి, మదరాసు.

బెండుచేయబడిన, స్త్రీల పాటలు.
1 భాగము 300 పేజీలు రూ 1-0-0
2 భాగము 272 పేజీలు రూ 1-0-0
3 భాగము 280 పేజీలు రూ 1-0-0
కాశీమణిశ్రీ. 1 భాగము 488 పే. 1-8-0
(369) 72 పేజీల కేబలాగు ఉచితము.
మంజుపాణి ముద్రాక్షరశాల, ఏలూరు కృష్ణాజిల్లా.

వనాషధిసర్వరిల్లా
రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుద్ధము చేయుట
యందు పేరెన్నిక గాంచినది ధర 1-10-0
ఇలండియా సిలోకాగారం. ఎచ్చటైతే వసు కపాలాభిరక్త
ఉచితముగా కంప్రదించును.
విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 పనసవాడి, బొంబాయి

ముఖ్య గవనింపు (2948)
తొంగుతాపత్రములు
(6) తేనెకానె సిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాలు
చారి బహుమూల్యనివారిని పాట్ అత్యద్భుతమైన గుణము
నిచ్చినది. ఇప్పుడు నా కావ్యాధి లేదు. ఇందుకై వారికి నేను
నా కృతజ్ఞతాపూర్వకమయిన కందములు చేయుచున్నాను.
బొంబాయి } కె. జాన్ సన్,
28-8-20 } రైల్వే పింఛను డిప్టీ కలెక్టరు.

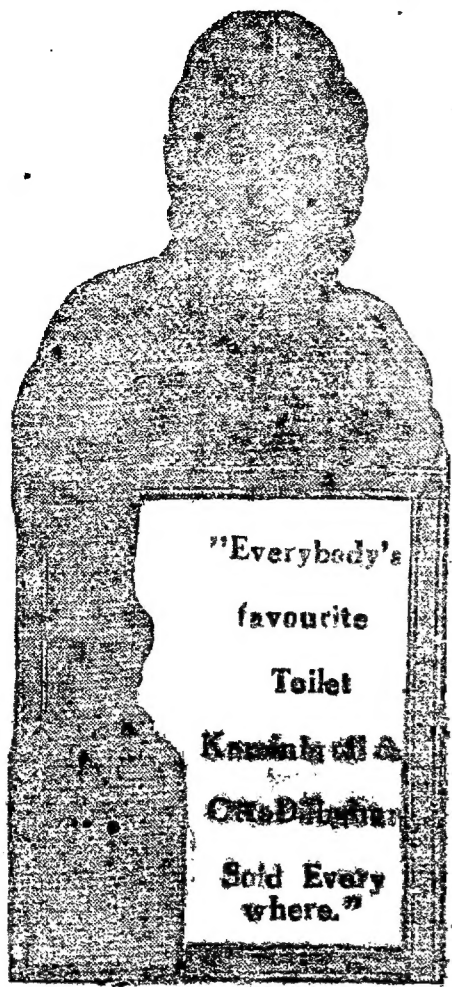
తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము
మీరు ఇల్లుకదలకనే తెలుగు మార్పులందు నేర్చుకొని
భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట వది. "ప్రాప్తి
కృత్య నిమిత్త మణాచిక్ల పంపించండి!"
(13) ఇకాఫర్లేషంక్ బ్యూరో, కాకినాడ.

గొప్ప భగవద్ర! జాతకరత్నము అర్థభాగం!
[PART 1
జన్మనక్షత్రము పుట్టిన తేదీ వేళ మున్నగునవి లేకయే సంక
త్వర ఫలితములను వ్యాకర్షణ రీతికిందలో సహాయాన్ని సంక
త్వరములకై సమ జ్యోతిషుని సహాయము ఆక్కర లేకయే
తమంతట తాము వ్రాసికొనగలరు. భవము, సంతానము, ఆయు
రారోగ్యములు మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీ మీ జాత
కములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు.
దీని వెల రూ 2-0-0, నెలపాఖ్యలలోగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే
వలయుచో జాతకములు సరసమైనధరకు పంపబడును.
(164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
ఖింకోట, విశాఖపట్నం జిల్లా.

మేలైన ఫౌటన్ కలములు
బ్లాక్ బర్డు రూ 3 8 0
స్పాన్ " 6 4 0
చాటుమూస్సు విడియల్ " 8 8 0
1/2 జర్నల్ చర్మబుక్ " 1 8 0
(1514) గిరి బ్రదర్స్, ట్రిప్లికేన్ - మదరాసు.

యినాం! యినాం!!
60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు
వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి
సుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము
ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము
నకు ప్రాయశులెను. (3395)
ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.
The Sahaya Pharmacy,
100, Harrison Road, Calcutta

నీ కంటియందు ఏలాటిబాధ
యెవను కలదా?
అట్లుండిన అన్నివిధముల నేత్రవ్యాధులకు నిర్మలమైన
నట్టియు, నమృతమైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు
బొవధముయొక్క గుణములను తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు నీ
ప్రాయశుదా? (382)
L. H. Saller Dept, 4 Sewta Bangal.

వెంటుకలే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

అందరికీ ప్రాచుర్యము లభించినది. ఇది రాలిపోకుండ జాగ్రత్తగా ఉంచుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

కొమిసియా మా నెను

వాడులు మొదలు పెట్టుదు. ఇది విజయము చేయబడినది. మొదటి రోజు చూస్తే, రోజు ముగియ ముగియ, యిది విజయము. ఇంకొకటి చూస్తే, రోజు ముగియ ముగియ, యిది విజయము. మొదటి రోజు చూస్తే, రోజు ముగియ ముగియ, యిది విజయము. మొదటి రోజు చూస్తే, రోజు ముగియ ముగియ, యిది విజయము.

అందరికీ ప్రాచుర్యము లభించినది. ఇది రాలిపోకుండ జాగ్రత్తగా ఉంచుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

అంగ్లొ-యిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికల్స్ కంపెనీ,

155 బామ్బాయ్ స్ట్రీటు, బొంబాయి.

అమృతంజనము

వాయువునొప్పులకు వజ్రాయుధము

అమృతంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది. పంచభావ చీటి చూచి కొనిన మోసము గలుగదు. తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును, సర్వవైకల్యముల బారదోలును, పొట్లపోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును. వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును. మరదను తొలగించును. అమృతంజనము. జంటి తలనొప్పికి నరసప్రసాదము. తేలుబాధను తీసివేయును. వేలకు వేలు విక్రయము.

అమృతంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు. తామర తైలము డబ్బీ 1-కి 0-6-0. రాజారాణి గుడ్డల తామర తైలము తీట, గజ్జి చాల మంచిమందులో తయారు చేయబడి లనేక యెండ్లనుండి యున్న తామర వాలుగైదు సాము దీని రాచిన మాయమగును. దంతచూర్ణము డబ్బీ 1-కి 0-2-0. పండ్ల పోటుకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణములో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము స్రవించును. నోటి దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. మోహిని తైలము 5 తు॥ నూనెగల సీ॥ 1-కి 0-12-0. శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. ఇది మనోహరమైనది. తేలు విద్యార్థులు, స్త్రీ శిష్యులు, ఉద్యోగిగ్గులు మొదలగు వారికి సఖ్యుల. విశ్రాంతినిచ్చును. గుండెలకు మోహలాసణములకు ప్రాచుర్యము కుదులను. బెంచి కాపాడును. అమృతంజనము దీపో బొంబాయి లేక మదరాసు.

మంచిమందు! వేనవల కర్మవడివి!! కనుక కొరవల్!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్మవడివి!! కనుక కొరవల్! మేలైన జపాక పట్టు పంచలు. ఇవి విజయము చేయబడినది. మొదటి రోజు చూస్తే, రోజు ముగియ ముగియ, యిది విజయము. మొదటి రోజు చూస్తే, రోజు ముగియ ముగియ, యిది విజయము.

జమా ఆయిలు సర్వరోగ నివారిణి. ఇందున్న జ్వరము, దగ్గు, పీత్తము, గొంతుబొప్పి, కలరా, యిక్ష్మములు, పుష్ట బొప్పి, పెదలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులనున్న, ఉపయోగము. నెల బుడ్డి 1-కి రు 0-6-0. దశను 1-కి రు 2-12-0. గ్రాను 1-కి రు 30-0-0. అందరితో ఆద్యాత్మసంపదనము. 8 గ్రాములు ఒకేదాని తీయవారికి. రైలుచార్జి ప్యాకెటింగు కర్మము యింకా మా యెక్స్-బామా ఆయిలు లెక్కి. కొంచెం అడవు చూచి తీయవలెను. అమర్ చెందా, సోబా చెందా. యింగ్లీషుమందు పలనడకు. కల్పన, నైటిక్ మొరటిక అసిడ్లు, వ్యాపారములు. నెం 68, నైపువాయనిపిడి, మదరాసు.

భయపడవద్దు

తేలువట్టిన తరువాత ఈ కొవలను వాడే విషయము తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి నెల రు 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు 8 బుడ్డవరకు పొట్టికి 0-8-0 రు 4-8-0 మరదలార్థము తేసిన వారికి 1 దబ్బీ బుడ్డు పొట్టికి తేరుండ పంచబడును. డోచాతము, పిచ్చు, పుచ్చము, ఈ యింకా, మూలము, అతి. మూలము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి నమృతంజన యోగ్యములు గలవు. వ్యాధిలగుటకు ప్రాసినవో ఇతరముగా పంచెదము. యింకా గల భాధలను ప్రాసించి యోగ్యమును. (119-980) Telegrams: Rajvald, Calcutta. Rajvald Sri Ramadasji Kaviraj 152, Harrison Road, CALCUTTA.

Are you in the Full Glory of Manly Strength? If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power. **TRY BRISHYA JOGA** Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, Etc., in assimilable form. It Guarantees Results. It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD. Price one Phial (to last 30 days) Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10. **Kalpataara Ayurvedic Works** (Hd Office) 24 Grey Street, 173/1, Harrison Road, Bara Bazaar Branch CALCUTTA.